

คน คล้าย ๆ กับว่ามีการนัดกันไว้ล่วงหน้าว่าถ้าไปก็ไปพร้อมกัน ซึ่งจะมีส่วนหนึ่งที่แบ่งกลุ่มกันในลักษณะเช่นนี้ แต่บางส่วนเวลาเรียกประชุม เขาจะมาเอง ด้วยความสำนึกในการเป็นกลุ่มเยาวชน

กิจกรรมทั่วไปที่ผ่านมา

1. ประชุมประจำเดือน เดือนละครั้ง
2. กองทุนกลุ่มหนุ่มสาว
3. ไปทำแนวกันไฟ
4. พัฒนาหมู่บ้าน เช่น เก็บขยะ ทำฝาย
5. กิจกรรมเยาวชนสัมพันธ์ เช่น แลกของขวัญปีละครั้ง กีฬาระหว่างหมู่บ้าน ทำตุ่ง (เสื่ออ๊อะ) ค่ายเยาวชนระหว่างหมู่บ้าน เป็นต้น

นับตั้งแต่มีการก่อตั้งกลุ่มเยาวชนขึ้นมาปี 2525 เป็นระยะเวลา 23 ปี มีการเปลี่ยนประธานมาแล้ว 15 คนดังนี้

1. นายทองแก้ว ต้าแอะปู
2. นายก่อดี มะซูเป๊ะ
3. นายโชคชัย มะซูเป๊ะ
4. นายทอง เสมือแม่
5. นายทวนทอง เวโตะแฮ
6. นางสาวศรีปิ่น จ่อว่าลู
7. นายเวศทอง ทุ่งเมืองทอง
8. นายชัยเลิศ ดินู
9. นายตรีบุญญ แต่ป่อเปะ
10. นส.จันจิรา จ่อว่าลู
11. นส.จันทิมา จ่อว่าลู
12. นายกมล เนะป่อแต่
13. นายธนาทร โนลอย
14. นายศิวกร โอโตะฮา
15. นายอำนวย นิยมไพรนิเวศน์

ความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นต่อเยาวชน

การเข้ามาของสื่อ เทคโนโลยี นับตั้งแต่ไฟฟ้าเข้ามาในหมู่บ้านเมื่อปี พ.ศ. 2528 เริ่มมีเทคโนโลยีใหม่ๆ เข้ามาในหมู่บ้าน เช่น วิทยุ ซึ่งทำให้เยาวชนบางคนที่มีเงินซื้อวิทยุเข้ามาใช้ ก็ทำให้เยาวชนใช้เวลา

อยู่กับสิ่งเหล่านี้มากกว่าในกลุ่ม เริ่มมีการขับร้องบทเพลงเข้ามาแทนบทกลอนดั้งเดิมของชุมชน ทำให้คุณค่าที่มีในบทกลอนขาดการสืบทอด และต่อมาก็มีโทรทัศน์เข้ามาทำให้การพบปะของเยาวชนหนุ่มสาวมีน้อยลงและยังเกิดแบบอย่างใหม่ๆ และการใช้ชีวิตจากการดูทีวี เช่น การแต่งกาย ทรงผม การพูดจาเลียนแบบจากทีวีเป็นต้น ที่สำคัญเวลาที่ไปเที่ยวหากันในเวลาว่างส่วนมากจะเป็นผู้หญิงที่ติดละคร ไม่สนใจเพื่อนฝูงที่มาหาจะพูดถึงแต่ดารา แฟชั่นต่างๆ ทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างชายหญิงลดน้อยลง

นอกจากสื่อเทคโนโลยีแล้ว การศึกษาก็เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในกลุ่มเยาวชนนับตั้งแต่ที่โรงเรียนเข้ามา และเริ่มมีกฎหมายบังคับใช้ว่าประชากรทุกคนต้องมีการศึกษาไม่ต่ำกว่า ป.4 ทำให้ผู้ที่เรียนหนังสือต้องแยกห่างจากชุมชน ซึ่งต้องรับความรู้จากภายนอกเป็นหลัก มีเยาวชนบางคนถูกส่งไปเรียนข้างนอกเป็นระยะเวลายาวนาน พอกลับมาก็นำเอาค่านิยมในลักษณะการแต่งกาย การพูดจา รวมทั้งความรู้ที่เข้ามาใช้ในชุมชนช่วงระยะเวลาหนึ่ง คนในชุมชนก็ให้ความสำคัญกับการศึกษามาก มีการแสดงออกมากว่าคนที่ไม่เรียนหนังสือคือคนโง่ คนที่ได้เรียนหนังสือเป็นคนฉลาดได้รับการยอมรับจากผู้คนและคนในชุมชน ซึ่งทำให้ความรู้ ภูมิปัญญาของชุมชนเอง เช่น บทกลอน สุภาษิต ความเชื่อ รวมถึงนิทาน ถูกลดทอนคุณค่าลง ทำให้คนที่มีความรู้ในเรื่องเหล่านี้มีความสำคัญน้อยลง คนที่มีการศึกษาถือตนเองว่าฉลาดและถือเอาความคิดตนเองเป็นใหญ่ ซึ่งรวมไปถึงพ่อแม่ตนเอง

และอีกปัจจัยหนึ่งก็คือ ศาสนา ที่มีบทบาททำให้เยาวชนเกิดการเปลี่ยนแปลง เพราะการปฏิบัติที่ไม่สอดคล้องซึ่งแตกต่างจากความเชื่อดั้งเดิมของชุมชน เช่น ความเชื่อเรื่องผี ผีน้ำ ผีไฟ ผีครอบครัว (ผีบรรพบุรุษ) ซึ่งศาสนาใหม่ เช่น ศาสนาคริสต์ ศาสนาพุทธ รวมถึงนิกายต่าง ๆ ที่มีลักษณะแตกต่างทางพิธีกรรมและครอบครัวไหนที่นับถือศาสนาใหม่ ก็จะทิ้งพิธีกรรมในลักษณะที่แสดงออก แต่แก่นของความเชื่อดั้งเดิมยังคงอยู่ในช่วงแรก ตอนหลังๆ มา ในส่วนของเด็กและเยาวชน เริ่มห่างหายจากความเชื่อดั้งเดิมตามความเชื่อเฉพาะที่แตกต่างกัน ทำให้เอกภาพของเยาวชนมีน้อยลงด้วย แต่ความจริงอีกประการหนึ่งคือชาวบ้านเลือกที่จะปรับตัวโดยการหันมานับถือศาสนาใหม่เพื่อยกระดับชีวิตความเป็นอยู่รวมไปถึงด้านการศึกษาด้วย เพราะฉะนั้นช่วงระยะเวลาหนึ่งมีเยาวชนหลายคนได้เข้าโรงเรียน บ้างที่ได้เข้าเรียนเพราะมีบาทหลวงเป็นผู้ชี้แนะและส่งเสริม บางคนได้เรียนในระดับที่สูงขึ้นไปเพราะมีพระสงฆ์เป็นผู้รับฝากดูแลอยู่ในความอุปถัมภ์ นอกจากนี้ครอบครัวที่หันมานับถือศาสนาใหม่จะได้รับการดูแลในเรื่องของความเจ็บป่วย ยารักษาโรค ซึ่งในช่วงพัฒนาการของหมู่บ้านหนองเต่ามีบาทหลวงได้สนับสนุนให้มีกองทุนธนาคารข้าวขึ้น โดยมีเงื่อนไขว่าชาวบ้านต้องเลิกปลูก – เสพฝิ่น

อิทธิพล วัตถุนิยม ค่านิยม เมื่อเยาวชนมีความเป็นปัจเจกมากขึ้นแล้ว มีการพยายามสะสมทรัพย์สินของตนเองมากขึ้น มองเห็นประโยชน์ส่วนตัวเป็นหลัก มีการดิ้นรนหาทางเพื่อให้ได้เงินมากกว่าในอดีต ทำให้เยาวชนหลายคนออกไปหางานเพื่อรับจ้างนอกหมู่บ้าน ทำให้ความสัมพันธ์ต่อกลุ่มลดน้อยลง

กลุ่มหนุ่มสาวกับการสูญหายของนิทาน

จากปัจจัยเงื่อนไขต่างๆ ที่เข้ามากระทบต่อชุมชน ทำให้วิถีชีวิตต้องพึ่งพาปัจจัยจากภายนอกมากขึ้น และเป็นสิ่งที่ต้องใช้เงินเป็นหลัก แม่บ้านเล่าว่าเมื่อก่อนเวลาที่เรเจ็บไข้ได้ป่วยเรารักษาพยาบาลกันตามมีตามเกิด ลูกเราไม่ต้องฉีควัคซีนไม่ต้องฝากท้องกับโรงพยาบาล แต่เดี๋ยวนี้เหมือนกับว่าทำอย่างนั้นไม่ได้เลยเวลาลูกเราโตขึ้นอีกหน่อยต้องเข้าโรงเรียนต้องเสื้อผ้าชุดนักเรียน รองเท้า และอื่นๆ อีกอีกปาดะแล้ จะให้เราสบายใจได้อย่างไรเมื่อไม่มีสิ่งที่เรียกว่า “เงิน” และเรามีอะไรบ้างที่ใช้แทนเงินในยามฉุกเฉินได้งานที่ทำให้เราสามารถมีเงินได้ก้นอกจากรับจ้าง ปลุกผัก หรืออะไรก็ได้แล้วแต่ราคาพ่อค้า กว่าจะได้ขายอีกต้องลงทุนเท่าไร? สภาพชีวิตที่ต้องดิ้นรนอย่างหนักเพื่อความมั่นคงภายในครอบครัวกลายเป็นภาระหนักเมื่อชุมชนเปลี่ยนแปลงไป คนที่จะมาคิดถึงวิถีชีวิต ประเพณี วัฒนธรรม ความเชื่อ ที่นับวันจะสูญหายไปกับกาลเวลาจึงเป็นเรื่องหนักในปัจจุบัน แล้วหนุ่มสาวเดี๋ยวนี้นี้ต่างจากหนุ่มสาวเมื่อก่อนอย่างไร

ความเชื่อค่านิยม

หนุ่มสาวสมัยนี้เริ่มเชื่อว่าปัจจุบันเราต้องมีการศึกษาในระดับสูงขึ้นไป ต้องมีวุฒิทางการศึกษาที่สามารถหางานเพื่อให้ได้เงินมากมาย ถ้าไม่อย่างนั้นเราจะไม่มีเงินซื้อเสื้อผ้าดีๆ ใส่ เวลาเดินทางไปไหนๆ ต้องมีมอเตอร์ไซค์อีกสักคันเพื่อความสะดวกรวดเร็วและอิสระและต้องมีเงินเพื่อเหลือไว้เติมน้ำมัน รถเสีย ถ้าอยู่บ้านจะให้ดีต้องมีเครื่องเสียงดี ๆ เอาไว้เปิดฟัง ต้องหาซื้อเทปเพลงใหม่ๆ หรือจะให้ดีกว่านั้นต้องมีโทรทัศน์สีเอาไว้ติดบ้านเพื่อดูผ่อนคลายยามว่าง ๆ มีวิธีโอด้วยยิ่งดี เพราะฉะนั้นเราต้องดิ้นรนเพื่อหาทางให้ได้สิ่งเหล่านี้มา เริ่มแรกก็ต้องออกไปรับจ้างข้างนอกหมู่บ้าน หรือถ้าไม่ออกไปรับจ้างก็ลงทุนปลูกพืชผลที่สามารถขายเป็นเงินได้ แม้จะต้องเสี่ยงกับภาวะตลาดที่ไม่แน่นอนเพียงใด เช่น สมมุติว่าในระยะ 1 ปี หรือ 12 เดือน จะมีเพียงแค่เดือนหรือสองเดือนเท่านั้นที่พืชผลจะได้ราคา อีกสิบเดือนกว่าต้องขาดทุนเมื่อตามหาเงินแล้วเงินไม่ได้มาหาและต้องขาดทุนอีกต้องเครียดมากขึ้น จึงหันมาหาทางออกด้วยเครื่องยึดใจดีกว่า อาทิ เหล้ากับเพื่อนฝูง ซึ่งมีความเชื่อว่ามันสามารถให้ความสุขได้ หนุ่มสาวบางคนต้องรับภาระส่งน้องเรียน ใช้หนี้แทนครอบครัว ข้าวและกับข้าวก็ต้องซื้อ เป็นภาระที่หนักในช่วงชีวิตของหนุ่มสาว ในอดีตความจำเป็นที่ทำให้ต้องมีการใช้จ่ายด้วยเงินมีน้อยกว่า เพราะร้านค้าก็ยังไม่มี อาหารก็เพาะปลูกเอาไว้กินเองเป็นส่วนใหญ่ เสื้อผ้าก็ทอใช้เองใส่ตามมีตามเกิด งานรับจ้างมีเป็นครั้งคราวเท่านั้นส่วนใหญ่เป็นงานที่ต้องใช้แรงมาก สิ่งที่เป็นหลักประกันเมื่อต้องมีการใช้จ่ายก็คือสัตว์เลี้ยงตั้งแต่ ไก่ – วัว ควาย หนุ่มสาวในอดีตจึงเลี้ยงควายค่อนข้างมากไม่ต้องเข้าศึกษาในโรงเรียน สิ่งทีล่อใจก็มีน้อย สุขภาพกับเพื่อนคือการพูดคุย และให้ความสำคัญกับงานประเพณีมาก เช่น งานศพ งานแต่งงาน งานบุญ เป็นเรื่องหน้าตั้นเด่นต้นที่จะได้พบกับคนมากหน้าหลายตา ตกตอนเย็นในช่วงเวลาปกติก็สนทนาพูดคุยรอบกองไฟ บางคนก็ชวนกันไปฟังนิทานของคนโน้น คนนี้

เมื่อความเชื่อค่านิยมการศึกษา ฯลฯ ต่างจากคติบรรพชาของนิทาน จึงค่อย ๆ ลดบทบาทลง ทักษะของคนเฒ่าคนแก่จึงเริ่มเปลี่ยนไปว่า หนุ่มสาวเดี๋ยวนี้ได้ร่ำเรียนหนังสือ มีความรู้อ่านออกเขียนได้ ซึ่งต่างจากคนรุ่นก่อน ๆ มาก ที่อ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ เด็กเดี๋ยวนี้เขาก็มีความรู้มากมายกันเหลือเกิน รู้ไปเกือบทุกเรื่องคำพูดของพ่อแม่ไม่ค่อยฟังหรอก จะย้อนกลับมาด้วยซ้ำไป คำว่าวาจาก็ไม่รู้เอามาจากไหน คำได้เจ็บจริง ๆ จนพ่อแม่ต้องนั่งอึ้งไป เด็กก็ยังได้ใจใหญ่เลย มองย้อนไปหาคนเฒ่าคนแก่ดีกว่า ทำไมคนเฒ่าคนแก่จนพูดแต่เรื่องน่าเบื่อจริง ๆ ซ้ำซาก ห้ามโน้นห้ามนี้ จู้จู้จุกจิก ไม่อยากอยู่ใกล้เลยน่าเบื่อ ไปเล่นกับเพื่อน ๆ ดีกว่า การละเล่นก็ไม่เหมือนเมื่อก่อนอีก เช่น กีตาร์ เม้าท์ออร์แกน ตะกร้อ ฟุตบอล วอลเลย์บอล แพนการเป่าเป่าควาย แพนเตหน้า ซอ การเล่นของใหม่นี้ก็เหมือนกับการทิ้งระยะห่างระหว่าง คนรุ่นก่อนกับเด็กหนุ่มสาวห่างไกลกันมากกว่าเดิมอีก เพราะของเล่นใหม่คนรุ่นก่อนไม่มีความสามารถเลย ไม่รู้จังหวะ ทำนอง ไม่เคยได้ยิน เล่นยังงี้ ได้แต่นั่งมองอยู่ห่างๆ หรือแยกกันอยู่ต่างหากเลย

แล้วนิทานไปอยู่ตรงไหน

นิทานที่มีเหลืออยู่ ส่วนใหญ่จะอยู่กับคนเฒ่าคนแก่ พ่อบ้านแม่บ้านที่ค่อนข้างมีความจำได้อยู่แต่ไม่ค่อยได้ใช้ ไม่ค่อยมั่นใจว่าคนสมัยนี้ยังต้องการฟังนิทานอยู่หรือเปล่า เพราะไม่ค่อยมีใครมาขอฟังเลย บางทีขอเล่าแล้วยังไม่อยากฟังเลย และเวลาส่วนใหญ่จะหมดไปกับการดูละครทีวี ส่วนเด็กหรือหนุ่มสาวเองก็ยังไม่รู้เลยว่า พ่อ แม่ ปู่ ย่า ของเรามีอะไรบ้างที่จะถ่ายทอดให้เรา บางคนชอบฟังนิทานแต่ไม่รู้จะขอฟังจากใคร ที่ไหน เมื่อไหร่ การขอฟังนิทานจึงเป็นเรื่องที่ต้องคิดหนัก เวลาจึงผ่านไปอีกแล้ว บางทีคนเฒ่าเองก็ขี้เกียจที่จะเล่า เล่าไปก็เหมือนกับฟื้นความรู้สึก อาจเพราะน้อยเนื้อต่ำใจ ด้วยส่วนหนึ่ง เหมือนกับการเล่านิทานไม่ใช่เป็นเรื่องปกติอีกต่อไป จึงเกิดช่องว่างระหว่างเด็กกับผู้ใหญ่มากขึ้น

แต่ก็ไม่ได้เป็นดังลักษณะเช่นนี้ทั้งหมด มีบางครอบครัวใช้เวลาส่วนใหญ่อยู่กับลูก ๆ ค่อนข้างมาก ช่วงเวลาตอนเย็น ๆ พ่อกับแม่มักจะเล่านิทานให้กับลูก ๆ ฟัง และลูกก็จะชอบหรือรักการฟังนิทานมากขึ้น ลักษณะโดยทั่วไปของครอบครัวมีดังนี้

1. เป็นครอบครัวที่มีอาชีพทำไร่ ทำนา เป็นหลัก ฐานะทางเศรษฐกิจไม่ค่อยสู้ดีนัก
2. เป็นครอบครัวที่ไม่แข่งขันเรื่องการประกอบธุรกิจด้านค้าขายหรือเพาะปลูกพืชเศรษฐกิจเพื่อจำหน่าย
3. ไม่ค่อยมีอุปกรณ์เพื่อความสะดวกสบาย เช่น โทรศัพท์ ตู้เย็น จักรยานยนต์ ฯลฯ
4. ให้ความช่วยเหลือเรื่องส่วนรวมค่อนข้างมาก เช่น พัฒนาหมู่บ้าน ประชุม มีความกล้าค่อนข้างมากในการแสดงความคิดเห็นในที่ประชุมต่างๆ

ลักษณะนี้อาจจะเป็นลักษณะเด่นของครอบครัวที่ยังมีบรรยากาศของนิทานอยู่ในวิถีชีวิต แต่ทีมวิจัยมิได้ศึกษาถึงรายละเอียดมากนัก กลุ่มที่มีความสัมพันธ์กันโดยมีนิทานเป็นสื่อกลางค่อนข้างมากในชุมชน

ชนบ้านหนองเต่าก็คือ กลุ่มคนเฒ่าคนแก่กับเด็กส่วนใหญ่จะเป็นปู่ ย่า ตา ยาย กับหลาน กลุ่มพ่อบ้าน แม่บ้านกับเด็กจะเป็นพ่อแม่กับลูก แต่จะมีอยู่ในกลุ่มเล็ก ๆ และสิ่งที่สามารถสังเกตได้ก็คือ เยาวชนจะไม่ค่อยได้อยู่ในระบบความสัมพันธ์โดยมีนิทานเป็นสื่อกลาง ซึ่งสาเหตุอาจเป็นเพราะช่วงประมาณตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๒๘ เป็นต้นมา ผู้ใหญ่ในขณะนั้นให้ความสำคัญกับการศึกษาในระบบมาก เหมือนคนที่ไม่ได้เรียนจะไม่สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ จึงนิยมส่งบุตรหลานเข้าเรียนตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาล (อายุ ๖-๗ ขวบ) เพราะฉะนั้น คนที่มีช่วงอายุตั้งแต่ ๒๕ ลงมา หรือกลุ่มคนที่กำลังเป็นเยาวชนหนุ่มสาวในปัจจุบันส่วนใหญ่จะผ่านการใช้ชีวิตอยู่ในสถาบันการศึกษาในระบบ ซึ่งรับเอาความรู้จากนอกชุมชนเป็นหลัก และขาดองค์ความรู้หรือภูมิปัญญาดั้งเดิมของชุมชน ผลกระทบที่เกิดขึ้นสามารถดูได้จากพัฒนาการเปลี่ยนแปลงของหนุ่มสาวในยุคต่าง ๆ ตั้งแต่มีการก่อตั้งกลุ่มเยาวชนเป็นต้นมา สภาพของเยาวชนหนุ่มสาวในปัจจุบันมีลักษณะเหมือนคนที่ขาดหลักความเชื่อ มีความเป็นตัวของตัวเองในอีกลักษณะหนึ่ง ซึ่งขาดรากฐานหรือองค์ความรู้จากชุมชน ไม่ค่อยให้ความสำคัญกับบุคคลที่สูงวัยกว่า รวมถึงพ่อแม่ ผู้เฒ่า ผู้แก่ มีความมั่นใจในตนเองสูงมาก ไม่ค่อยให้ความสำคัญกับกลุ่มมากนัก ซึ่งสามารถมองเห็นได้จาก เวลาที่มีการประชุมประจำเดือน สมาชิกมาก่อนข้างน้อยเมื่อเทียบกับอดีต การไม่อยู่ร่วมประชุมจนจบ อยากมาก็มาอยากไปก็ไป บางส่วนมองว่าในกลุ่มไม่ใช่เรื่องของตนเอง ฉะนั้นอยากจะร่วมหรือไม่ก็แล้วแต่นั่นเป็นต้น

นิทานของชุมชนบ้านหนองเต่า

1. เจ้าเงาะโตะ

(ชายหนุ่มผู้ขี้เกียจ)

ประภาส นูเกร ผู้เล่า

เจ้าเงาะโตะ เป็นชายหนุ่มที่ขี้เกียจมาก ถึงขนาดเวลานอนเรียกให้ตื่นมากินข้าว ยังขี้เกียจตื่นพอกับแม่ก็แก่ชราลงทุกทีๆ รู้สึกเป็นห่วงเจ้าเงาะโตะ ซึ่งพอกับแม่ก็มีควายอยู่หนึ่งตัว ทั้งสองจึงทำเชือกผูกควายไว้ทุกวันๆ จนได้เป็นเชือกสั้นยาว ไว้สำหรับให้เจ้าเงาะโตะเลี้ยงควาย ในยามที่พอกับแม่ตายจากไป พ่อได้เชือกเส้นยาวแล้วก็เอาไปมัดไว้กับคอของควาย

พอหลังจากพอกับแม่ตายจากไป รุ่งเช้ามาเจ้าเงาะโตะก็เอาควายไปปล่อย ควายก็กินหญ้าไปเรื่อยๆ พอสุดพอดเชือกที่พอกับแม่ทำไว้ให้ก็เย็นพอดี เจ้าเงาะโตะซึ่งอยู่ที่บ้านก็จับเชือกแล้วดึงควายให้กลับมายังบ้าน ทำแบบนี้ได้สองสามวัน ตอนสมัยพอกับแม่ยังมีชีวิตอยู่ ก็รู้จักสนิทสนมกับพระราช

พระราชาก็เฝ้ามองดูพฤติกรรมของเจ้าเงาะโตะอยู่ตลอด อยู่มาวันหนึ่งพระราชานใจ เจ้าเงาะโตะ พอกับแม่ทิ้งควายไว้ให้ตัวเดียวก็เลี้ยงไม่ไหว (ขี้เกียจเลี้ยง) นำควายของเจ้าเงาะโตะแล้วเอาไปกินเสียดีกว่า หลังจากนั้นพระราชาก็ส่งให้เหล่าลูกน้องไปนำควายเอาไปกิน เหลือเพียงแค่หัวกับหนังให้เจ้าเงาะโตะ ส่วนเนื้อก็เอาไปกินหมด

เจ้าเงาะโตะผู้ขี้เกียจซึ่งไม่รู้เรื่องอะไร พอตกตอนเย็นก็ดึงควายกลับมาเช่นทุกวัน แต่ก็นึกสงสัยอยู่ในใจว่าทำไมวันนี้ควายถึงได้เดินช้ากว่าปกติ พอลากมาถึงบ้านก็เห็นแต่หัวกับหนังควาย เจ้าเงาะโตะไม่รู้จะทำอย่างไร จึงเอาหัวควายไปต้มกิน ส่วนหนังก็เอาไปปิ้งจนแห้งกรอบแล้วก็เอาไปขาย ระหว่างเดินทางจะเอาหนังควายไปขาย ก็เจอพระราชเข้าพอดีพระราชาก็ถามว่า เจ้าเงาะโตะจะไปไหนหรือ ผมว่าจะเอาหนังควายไปขาย หลังจากตอบคำถามเสร็จก็เดินทางต่อ พอเจ้าเงาะโตะเดินไปถึงป่าใหญ่แห่งหนึ่ง ก็ได้ยินเสียงคนจึงคิดที่จะซ่อนตัว แต่เห็นจะไม่ทันจึงขึ้นไปหลบอยู่บนต้นทราย จากนั้นก็มีชายสามคนกำลังเดินทางมาซึ่งไปปล้นมา ชายทั้งสามคนเดินทางมาถึงต้นทรายที่เจ้าเงาะโตะซ่อนตัวอยู่ ก็พูดคุยกันว่าป่าใหญ่แห่งนี้คงไม่มีใครอยู่

เรามาแบ่งเงินกันตรงนี้ดีกว่า ทั้งสามจึงตกลงแบ่งเงินตรงนี้พอแบ่งกันเสร็จ เจ้าเงาะโตะซึ่งกำลังแอบดูอยู่บนต้นทรายก็ทำเสียงหลอก แล้วก็ทิ้งหนังควายที่ตนเอามาด้วยตกจากต้นทราย ชายทั้งสามคนก็ตกใจกลัววิ่งหนี โดยไม่สนใจเงินที่ไปปล้นมา เงินทั้งหมดที่ชายทั้งสามไปปล้นเขามา ก็ตกเป็นของเจ้าเงาะโตะ แล้วเจ้าเงาะโตะเอาเงินนั้นกลับบ้านไป พอกลับมาถึงบ้านพระราช พระราชาก็ถามว่าเจ้าเงาะโตะแบกอะไรอยู่ข้างหลัง ก็เงินสิครับเจ้าเงาะโตะตอบ พระราชาบอกว่าไม่เชื่อไม่ใช่มั้ ถ้าไม่เชื่อก็ดูเอาเองสิ

ครับ พระราชาเปิดดูก็เห็นเงินเต็มถุง ก็ถามต่อไปว่าเอาเงินมาจากไหน เจ้าเงาะโคะก็ตอบว่าก็เอาหนังควายไปขายไงครับ หนังควายราคาดีมากพอคุยกับพระราชาเสร็จเจ้าเงาะโคะก็เดินทางกลับมายังบ้านของตัวเอง พระราชาพอได้ยินอย่างนั้นก็ตีฆ้องเรียกให้คนมาพร้อมกันที่บ้าน พอชาวบ้านมากันเต็มก็สั่งให้ ช่วยกันฆ่าควาย 30 ตัว เหลือไว้แต่เพียงหัวกับหนัง ส่วนเนื้อเอาไปกินให้หมด แล้วเอาหนังควายไปปิ้งจนแห้งกรอบ แล้วพาลูกน้องไปขาย ชาวบ้านก็มองกัน พระราชาอะไรเอาหนังควายมาขาย ก็มีคนมาซื้อแต่ไม่ก็คนขายไม่ได้ ก็เอาแจกไปบ้างบางคนก็ซื้อแค่สอง สามชิ้น

พระราชารู้สึกโกรธเจ้าเงาะโคะมาก เจ้าเงาะโคะฉันต้องฆ่าแกะ จะต้องเผาบ้านแกะให้หมดเจ้าเงาะโคะตอบพระราชาด้วยน้ำเสียงเบาๆ ว่าเผาละครับพระราชาตอบกลับไ้ว่า ถ้าอย่างนั้นพรุ่งนี้ตอนเที่ยงบ่าย ฉันจะมาเผาบ้านของแกะ หลังจากพระราชาบอกว่าจะมาเผาบ้านเจ้าเงาะโคะก็ขยับขึ้นมา ตัดต้นไผ่มาสาน (เสื่อ กว๊ว) 1 ตัว เอาเงินมาใส่และเอาทองไว้ที่ระเบียงบ้าน

พอได้เวลาเที่ยงบ่ายคนของพระราชาจะมาเผาบ้านของเจ้าเงาะโคะ ส่วนตัวเจ้าเงาะโคะนั้นก็ขึ้นไปอยู่บนต้นไม้ และตะโกนลงมาว่า ถ้าจะเผาบ้านเหลือซากไว้ให้ด้วยนะ เจ้าเงาะโคะโดยอยู่บนต้นไม้มองลงไปเห็นว่าไปเริ่มดับก็ลงจากต้นไม้ เงินทองทั้งหมดที่เอามาวางไว้ที่ระเบียงบ้านก็กลายเป็นผงเถ้าถ่าน เจ้าเงาะโคะก็เก็บเอาใส่ถุงค่อยๆ เอาถุงจับไปวาง เห็นเรือเล็กๆกำลังแล่น เจ้าเงาะโคะก็จัดหาไม้มาทำเป็นแพ แล้วล่องไปกับเรือเหล่านั้น พอเที่ยงคนก็หยุดพักกินข้าวกันเต็มไปหมด แล้วเจ้าเงาะโคะก็เอาเรือไปจอดรวมที่ริมฝั่งแม่น้ำ แล้วเจ้าเงาะโคะก็บอกกับคนที่อยู่ใกล้ๆ ว่าพวกคุณต้องดูแลของของผมให้ดี ถ้าหากหายหรือตกน้ำละก็ ผมจะเอาของๆ พวกคุณแทน พอกินข้าวกันเสร็จคนที่อยู่ใกล้ๆ ของเจ้าเงาะโคะก็กลัวว่าจะทำของตกน้ำ ส่วนคนที่อยู่ไกลนั้นก็ไม่ว่า ผู้คนมีอยู่มากพอไม่มีใครสังเกตเห็นเจ้าเงาะโคะ ก็ขึ้นไปบนเรือและทำของๆตัวเองตกน้ำ แล้วบอกว่าชายคนที่นั่งใกล้เป็นคนทำตก แล้วบอกให้ชายผู้นั้นหาให้เจอ ถ้าหาไม่เจอก็ของๆ พวกคุณไปไว้ที่บ้านผมให้หมด คนบนเรือก็ช่วยกันค้นหา หาเท่าไรก็ไม่เจอเพราะว่าเถ้าถ่านเวลาโดนน้ำก็จะละลายหมด พอหาไม่เจอคนเหล่านั้นจำเป็นต้องขนของให้เจ้าเงาะโคะไป คนของพระราชาเห็นเข้าก็กลับไปรายงานให้พระราชาทราบที่เจ้าเงาะโคะ มีข่าวของลูกน้องเยอะแยะมากมาย พระราชาก็ไปดูแล้วถาม เจ้าเงาะโคะว่าทำยังถึงได้มีลูกน้องและข่าวของมากมายแบบนี้ได้เจ้าเงาะโคะตอบไปว่าก็ไม่มีอะไรพระราชาเผาบ้านของผมเหลือแต่เถ้าถ่านก็เอาไปขาย พระราชาก็บอกไปว่า “ไม่ใช่มันแค่เถ้าถ่านใครจะซื้อใครจะเอา”

“ถ้าไม่เชื่อก็ดูของสิครับ” เจ้าเงาะโคะตอบ พระราชาฟังจบ ก็ตีฆ้องให้คนมาช่วยเผาบ้าน 30 หลัง แล้วเอาเถ้าถ่านไปขายผู้คนล้วนแต่กล่าวเป็นเสียงเดียวกันว่าพระราชาอะไรมาขายเถ้าถ่านบ้านของตนเอง พอไม่มีคนซื้อก็เอาเถ้าถ่านทิ้งจนหมดแล้วกลับไปบ้านจะฆ่าเจ้าเงาะโคะพอลบถึงบ้านก็ให้คนไปจับตัวเจ้าเงาะโคะมา พระราชาบอกกับเจ้าเงาะโคะว่า จะต้องฆ่าแกะ เจ้าเงาะโคะตอบไปว่า “ก็ฆ่าเลยสิครับ ผมขี้เกียจทำมาหากินจะตายอยู่แล้ว” พระราชาก็สั่งให้คนเอาตัวเจ้าเงาะโคะ โดยไปมัดไว้ที่ทางแยก

แล้วบอกว่าเที่ยงตรงก็จะมาฆ่าเจ้าเงาะโคะก็บอกไปว่า “จะเที่ยงหรือบ่ายแล้วแต่จะฆ่า ฆ่าเมื่อไหร่ก็ได้” เจ้าเงาะโคะจะถูกจับไว้กับต้นไม้ แต่แล้วก็มีชายรับจ้างคนหนึ่งซึ่งตัวใหญ่มากผ่านมา ชายคนนั้นก็ตะโกนบอกเจ้าเงาะโคะโคะให้หนีเดี๋ยวข้างจะฆ่าบอกให้หนีไป พอชายคนนั้นเข้ามาใกล้ “ผมบอกให้คุณหนีไปทำไมคุณไม่หนี ถ้าเกิดว่าข้างทำอะไรคุณแล้วผมจะเอาข้างไม่อยู่” เจ้าเงาะโคะก็ตะโกนตอบไปว่า “จะหนีไปได้ยังไงล่ะก็ผมถูกมัดไว้” ชายคนนั้นก็ตะโกนถามว่า “แล้วคุณถูกมัดไว้ทำไม” เจ้าเงาะโคะตอบกลับไปว่า “ก็เพราะพระราชานะซีให้ผมเป็นพระราชบุตรเขยแต่ผมไม่ยอมเป็น พระราชาก็จะฆ่าผม”

ชายคนนั้นถามว่าพระราชธิดาคงดีนั้นสวยไหม เจ้าเงาะโตะบอกไปว่า “พระธิดานั้นสวยมากแต่ผมไม่ได้ชอบไม่ได้รัก” ชายคนนั้นก็เข้าไปดูพระธิดาว่าสวยจริงไหม แต่เจ้าเงาะโตะพูดว่า “ถ้าหากคุณไปข้างของคุณก็ต้องฆ่าผม” ชายคนนั้นก็บอกให้เจ้าเงาะโตะจีข้างไว้ก่อน หลังจากแก้มัดเสร็จเจ้าเงาะโตะก็จีข้างเอาไว้ ชายคนนั้นก็ไปดูพระธิดา ซึ่งก็สวยมากจริง ๆ อย่างที่เจ้าเงาะโตะบอกไว้ ชายคนนั้นก็กลับมาบอกให้เจ้าเงาะโตะถอดดอกเสื้อผ้า, ถอดกางเกงแล้วเขาเอาเสื้อเจ้าเงาะโตะมาใส่แล้วบอกให้เจ้าเงาะโตะมัดตนเองไว้แทน เจ้าเงาะโตะก็มัดชายคนนั้นไว้แล้วเอาเสื้อผ้าชายคนนั้นมาสวมใส่ขึ้นจีข้างก่อนไปก็บอกกับชายคนนั้นว่า “ถ้าคนของพระราชามา ให้ตะโกนร้องบอกเขาด้วยว่า ผมจะเป็นราชบุตรเขย” ถ้าเขาไม่ทำเช่นนั้นก็จะถูกฆ่าถึงทันที หลังจากนั้นเจ้าเงาะโตะก็จีข้างเดินทางไปเรื่อย ๆ

พอถึงเวลาเที่ยงตรงคนของพระราชาก็มา ชายคนนั้นก็ตะโกนบอกไปว่าผมจะเป็นพระราชบุตรเขย ผมจะเป็นพระราชบุตรเขย คนของพระราชามาถึงก็มาหาชายคนนั้นทันที โดยที่ไม่สนใจว่าชายคนนั้นเป็นเจ้าเอะโตะหรือไม่ว่าเพราะถูกสั่งให้มาอย่างเดียวเจ้าเอะโตะก็จึงข้างรับจ้างไปเรื่อยๆ พอจี้เกียจขึ้นมาก็ขายช้างตัวนั้นไป และเอาเงินที่ได้จากการขายช้างมาซื้อ เมี่ยง ยาสูบ มาแทน คนของพระราชาก็เห็นเจ้าเอะโตะกลับมา ก็กลับไปรายงานพระราชาก็สั่งให้ลูกน้องไปเรียกตัวเจ้าเอะโตะมา บอกว่าไม่ได้เจอเจ้าเอะโตะมานานแล้ว อยากคุยกับเจ้าเอะโตะมาก แล้วลูกน้องของพระราชาก็พาเจ้าเอะโตะไปหาพระราชาก็พาเจ้าเอะโตะก็ไปหาพระราชาก็พาเจ้าเอะโตะมาและเอาเมี่ยง ยาสูบ ที่ซื้อมาไปด้วย พอไปถึงพระราชาก็ถามเจ้าเอะโตะว่า “เป็นยังไงบ้าง หายหน้าหายตาไปนานเลย” เจ้าเอะโตะบอกว่า “ก็ไปเยี่ยมพ่อกับแม่กลับมาซะครับ” แล้วเจ้าเอะโตะก็เอาเมี่ยง กับยาสูบออกมาให้พระราชาก็แล้วบอกว่าพ่อกับแม่ฝากมาให้พระราชาก็แต่พ่อกับแม่แก่แล้วท่านไม่สามารถมาได้ เลยฝากผมมาให้แทน พระราชาก็พูดกับเจ้าเอะโตะว่า ฉันก็อยากเจอกับพ่อแม่ของเธอเหมือนกัน ฝากแต่เมี่ยงกับยาสูบมาให้หน้าจะมาด้วยตนเอง ฉันรู้สึกคิดถึงพ่อกับแม่ของเธอมาก เธอช่วยมาฉันก็จะได้ไหม ฉันอยากไปเยี่ยมพ่อกับแม่ของเธอ

เจ้าเงาะโตะตอบไปว่า “ฉันนี่ก็เข้ามาคน” แต่พระราชาก็บอกให้เจ้าเงาะโตะมาตนเพื่อจะได้ไปเยี่ยมพ่อแม่ของเจ้าเงาะโตะ แต่เจ้าเงาะโตะไม่มาบอกว่านี่ก็เข้า พอตตอนเย็นมาพระราชาก็มาหาเจ้าเงาะโตะอีก เพื่อให้เจ้าเงาะโตะมาตนซะ แต่เจ้าเงาะโตะก็ไม่มาและยืนยันคำเดิมว่านี่ก็เข้ามา แต่พอตตอนเช้า

พระราชาก็มาขอร้องเจ้าเงาะโตะให้ฆ่าตนอีก แต่เจ้าเงาะโตะก็ไม่ฆ่า พระราชาโกรธเจ้าเงาะโตะมากที่ไม่ฆ่าตน พระราชาเลยแขวนคอตายเอง

เช้าอีกวันหนึ่งพระราชานี้ก็มาหาเจ้าเงาะโตะ และถามเจ้าเงาะโตะว่า “ตอนนี้พระราชากำลังเดินทางไปตรงไหนแล้วนะ” เจ้าเงาะโตะก็ตอบออกไปว่า “คงถึง (ซีเด) แล้วมั้ง พอเจ้าเงาะโตะตอบพระราชานี้เสร็จ พระราชานี้ก็กลับบ้าน พอเข้ามาพระราชานี้ก็มาหาเจ้าเงาะโตะอีกว่า “ตอนนี้พระราชาดำเนินทางถึงไหนแล้ว เจ้าเงาะโตะตอบไปว่า คงถึง (เกาะเด) รุ่งเข้ามาพระราชานี้ก็มาถามเจ้าเงาะโตะอีก ว่าพระราชาดำเนินทางไปถึงไหนแล้ว เจ้าเงาะโตะก็ตอบว่า คงถึง (กวาสีเด) เข้ามาพระราชานี้ก็มาถามเจ้าเงาะโตะอีกว่า คนตายก็คือคนตาย เคยเห็นคนที่เขาตายแล้วกลับมาเมื่อไหร่ ถามอยู่ได้ทุกวัน พระราชานี้โกรธมาก จึงพอบลอซี เพื่อที่จะฆ่าเจ้าเงาะโตะ แต่เจ้าเงาะโตะรู้ทันจึงออกไปหาน้ำผึ้ง พอเจ้าเงาะโตะกลับมาพระราชานี้ก็ พอบลอซี เสร็จพอดี พระราชานี้ก็บอกให้พระราชธิดาไปเรียกตัวเจ้าเงาะโตะมา พระราชธิดาก็ไปบอกกับเจ้าเงาะโตะว่า แม่บอกให้เข้าไปดื่มเหล้าด้วย แต่เจ้าเงาะโตะบอกว่าขอนั่งพักก่อน แล้วจะตามไปที่หลัง เจ้าเงาะโตะก็เทน้ำผึ้งที่ตนไปหามาใส่กระบอกลบไฟ แล้วก็มัดติดไว้กับเอว และเดินทางไปที่กินเหล้าที่บ้านพระราชานี้ ระหว่างกินเหล้าพอไม่มีใครเห็น เจ้าเงาะโตะก็แอบเทน้ำผึ้งใส่ในแก้ว แล้วจับขึ้นมาชิมหน่อย แล้วบอกกับพระราชานี้ว่า เหล้านี้ทำไมถึงหวานจังนะ และเจ้าเงาะโตะก็บอกให้พระราชานี้ชิมดู พระราชานี้ก็ไม่ยอมชิม แต่เจ้าเงาะโตะก็ขอร้องให้พระราชานี้ชิมคนเดียวเอง ถ้าชิมเยอะจะหมอบไปก่อน พอเจ้าเงาะโตะพูดจบพระราชานี้ก็ยอมชิม หลังจากชิมเสร็จแล้วพระราชานี้ก็บอกว่า ใช่ว่านจริง ๆ ด้วยขอเต็มเหล้าอีก พอพระราชานี้ดื่มได้อีก 1 แก้ว ถึง 3 แก้ว พระราชานี้ก็สิ้นใจตาย

ส่วนเจ้าเงาะโตะนั้นเมื่อพระราชานี้ตาย ก็ได้แต่งงานกับพระราชธิดาและได้กลายเป็นเศรษฐีจอบา

นิทานเรื่องนี้สอนให้รู้ว่า

เราต้องรู้จักและเอ็นดูคน

รู้จักใช้สมองของตนเองให้เป็นประโยชน์

อย่าหลงเชื่อคำพูดของใครโดยง่ายใด

ต้องพิจารณาไตร่ตรองให้ดีก่อนที่จะเชื่อใคร

2. เจ้าโง่แค้น

(หนุ่มกำพร้า)

จอนิ โอโดเชา ผู้เล่า

เจ้าโง่แค้นเกิดมาก็อยู่กับแม่ แต่อยู่ๆแม่ก็ตายจากไป อยู่มาวันหนึ่งก็ทำ (ก๊อหน่อเสื่อ) ให้กับแม่ พอทำเสร็จก็เดินทางเร่รอน ผ่านหมู่บ้านหลายหมู่บ้าน จนโตเป็นหนุ่มแต่แล้วก็เดินทางไปถึงเมืองๆ หนึ่งซึ่งมีคนกินคน สัตว์กินทั้งคนเป็นอาหาร เจ้าโง่แค้นก็ไปเจอหญิงสาวคนหนึ่งรูปร่างหน้าตาสวยมาก ซึ่งเป็นลูกสาวของจอบา (พระราชา) หญิงสาวผู้นั้นก็บอกกับเจ้าโง่แค้นว่าไม่ต้องมาหา เดี่ยวนกจะกินรีบกลับไปเถอะ จะถึงเวลาที่นกจะมากินฉันแล้ว แต่เจ้าโง่แค้นอยากเห็นนก จึงขออยู่รอจนกว่านกตัวนั้นจะมาถึงพอเจ้าโง่แค้นมาถึง เจ้าโง่แค้นก็ทักขึ้นว่า นกอะไรกินคนเป็นอาหารนกก็ต้องอยู่ส่วนของนกซิ จากนั้นก็เกิดการเถียงกัน นกก็พูดไปว่าฉันไม่อยากกินผู้ชายหรอก แต่วันนี้เห็นทีจะต้องกิน นกพูดยังไม่ทันจบเจ้าโง่แค้นก็ใช้ดาบฟันไปที่คอของนกตัวนั้นจนขาด แต่นกก็มีอีกสามตัวซึ่งใหญ่กว่าตัวเดิม ในที่สุดก็ต้องตายเช่นเดียวกัน พอตอนเช้า เจ้าโง่แค้นก็ตื่นขึ้นมาฝนมืด ไปโดนขาทางเกงจนขาด พอฝนมืดเสร็จก็กลับไปโดยที่ไม่รู้ ส่วนทางพระราชา ก็ประกาศหาตัวเจ้าของเศษผ้าคนที่ช่วยลูกสาวไว้ เพื่อมาเป็นพระราชบุตรเขย เจ้าโง่แค้นพอทราบข่าวก็เข้าไปหลบซ่อนอยู่ใน คล่อเม่อหู ซึ่งข้างบนจะวางไถตายไว้ เจ้าโง่แค้นก็เข้าไปหลบด้านหน้าก็เอาแม่ไถที่กำลังปักไถไว้ เพราะแม่ไถเวลาปักไถจะไม่ให้ใครเข้าใกล้ ส่วนผู้ชายเป็นร้อยเป็นพันคนที่ชอบพระธิดาก็มาเรียงแถว ตัดขาทางเกงออกเมื่อมาเทียบดูว่าตนเป็นผู้ช่วยเหลือพระธิดา บางคนเมื่อเทียบดูเป็นร้อยเดียวกันแต่เนื้อผ้าคนละแบบ มากี่คนๆก็ไม่ใช่

จนในที่สุดพระราชาก็ประกาศให้ผู้คนมารวมตัวกันให้หมด เจ้าโง่แค้นคิดที่จะซ่อนตัวต่อ แต่ก็มีคนเห็น เมื่อเจ้าโง่แค้นเอาทางเกงกับเศษผ้ามาเย็บติดกันที่รอยขาด ก็สามารถเย็บได้ตามรอยเป็นเนื้อผ้าเดียวกัน ในที่สุดพระราชาก็หาผู้ที่ช่วยเหลือพระธิดาได้ และยกพระธิดาให้กับเจ้าโง่แค้น

3. นิทานไม่มีชื่อ

สมหมาย ทอเทอะ ผู้เล่า

มีผู้หญิงคนหนึ่งไปทำงานกับพ่อเลี้ยงคนหนึ่งซึ่งมีฐานะร่ำรวย พ่อเลี้ยงรักและเอ็นดูผู้หญิงคนนี้นัก แต่ภรรยาของพ่อเลี้ยงไม่ชอบผู้หญิงคนนี้ เวลาที่พ่อเลี้ยงออกไปทำงาน เธอมักถูกรรยาของพ่อเลี้ยงแกล้งเสมอ แต่เวลาอยู่ต่อหน้าพ่อเลี้ยงภรรยากลับทำดี พูดดีด้วย ทำเป็นแบบนี้เป็นประจำจนล่วงเลยมาได้ 3 ปี ผู้หญิงคนนี้ก็คิดว่าคงอยู่ที่นี่ไม่ได้แล้ว

ภรรยาของพ่อเลี้ยงรังแกเธอมากเกินไป วันหนึ่งก็เห็นเงิน 20 บาท ซึ่งภรรยาของพ่อเลี้ยงวางไว้จะขอก็ไม่กล้า และคิดว่าอยู่กับเขาได้ตั้ง 3 ปี เงินแค่ 20 บาท คงไม่เป็นไรผู้หญิงคนนั้นเอาเงิน 20 บาท แล้วหนีกลับบ้านไป พอกลับไปอยู่บ้านได้ 3 วัน ก็ปวดหัวเสียชีวิต วิญญาณก็ไปยังโยมโลกก็ไปพบโยมบาล ท่านนิยมนบาลบอกกับเธอว่าเธอจะยังตายไม่ได้ ยังมีบาปติดตัวเธออยู่ เธอมีเงิน 20 บาทต้องกลับไปใช้กรรมต่อ เธอก็กลับชาติมาเกิดเป็นหมาตัวหนึ่ง วันนั้นพ่อเลี้ยงออกไปทำงาน เห็นหมาตัวนั้นน่ารักมากก็เก็บไปเลี้ยง หมาตัวนั้นรู้ตัวเองคิดว่าตัวเองนั้นเคยเป็นใครมาก่อน หมาตัวนี้ฉลาดมากพ่อเลี้ยงสั่งให้ทำอะไรก็ได้หมด พ่อเลี้ยงรักหมาตัวนี้มาก ตอนกลางคืนเจ้าหมาก็จะมาคอยดูแล เฝ้า หอน อยู่ตลอด แต่วันหนึ่งเจ้าหมาก็ได้กินยาพิษก็ตาย พ่อเลี้ยงก็คิด เอ! เจ้าหมาถึงไปกินยาพิษได้ ทั้งๆ ที่ก็เป็นหมาแสนรู้ วิญญาณเจ้าหมาก็ไปยังโยมโลกถามโยมบาลว่ากรรมของฉันหมดหรือยัง โยมบาลตอบกลับไปว่ายังไม่หมด นี่ เป็นเพียงแค่ว่าหนึ่งในสามของกรรมทั้งหมด ส่วนพ่อเลี้ยงก็รู้สึกเสียใจเจ้าหมามาก แล้วเจ้าหมาก็กลับชาติมาเกิดเป็นม้า วันนั้นพ่อเลี้ยงก็ออกไปทำงาน เห็นม้าตัวนั้นก็รู้สึกชอบมาก ก็ซื้อม้าตัวนั้นไว้เจ้าม้าตัวนี้ก็แสนรู้เช่นกัน ว่านอนสอนง่าย เวลาพ่อเลี้ยงไปทำงานก็เอาเจ้าม้าไปด้วย ให้ช่วยขนของต่างๆ แต่อยู่ๆเจ้าม้าก็ตายไปอีกพ่อเลี้ยงก็รู้สึกเสียใจ ไม่แพ้กับที่เสียใจเจ้าหมา วิญญาณของเจ้าม้าก็ไปยังโยมโลกถามโยมบาลว่ากรรมของฉันหมดหรือยัง โยมบาลบอกว่า เหลืออีกเพียงแค่ครั้งเดียว ตอนนี้อย่างไม่หมด เจ้าม้าก็กลับชาติมาเกิดเป็นลา พ่อเลี้ยงไปเห็นรู้สึกชอบก็ซื้อมา เวลาจะไปทำงานที่ไหนก็จะขี่หลังเจ้าลาไป พ่อเลี้ยงก็ได้เงินได้ทองมากขึ้นกว่าเดิม

มีอยู่วันหนึ่งพ่อเลี้ยงได้เงินเยอะมาก ก็ให้เจ้าลาช่วยขนไป ส่วนพ่อเลี้ยงก็เดินตามหลังรู้สึกเหนื่อย ก็นั่งพักอยู่ใต้ต้นไม้แล้วผลอกลับไป ด เจ้าลาก็เดินไปเรื่อยๆ ไปถึงริมแม่น้ำก็เอาของลงเองได้ พอเอาของลงเสร็จก็กินหญ้าอยู่ริมน้ำ ส่วนพ่อเลี้ยงก็ผลอกลับอยู่ริมทางใต้ต้นไม้

ก็มีโจรอยู่ 4 คน ไปเจอเจ้าลาเข้าพอดีก็ไปจูงเจ้าลา แต่จูงเท่าไรก็ไม่ยอมเดิน ก็ตีบ้าง เมี่ยงบ้าง แล้วเจ้าลาก็พูดขึ้นมา พวกคุณจะทำอะไรกับฉัน แล้วพวกคุณจะใช้กรรมหมดหรือเงินตั้งมากมาย ที่แรกฉันแค่ขโมยเงินเขา 20 บาท เกือบใช้กรรมไม่หมด แต่ตอนนี้เหลือแค่ครั้งเดียวฉันก็จะใช้กรรมหมดแล้ว โจรทั้ง 4 ก็รู้สึก

งๆ ทำไม่มาถึงพูดได้ จึงปล่อยลาแล้ววิ่งหนี ส่วนเจ้าลาที่กินหญ้าต่อเรื่อย ๆ อยู่ริมน้ำพ่อเลี้ยงพอรู้สึกตัวก็ออกตามหาเจ้าลา

ก็พบกับโจรทั้ง 4 พ่อเลี้ยงก็ถามเห็นลาของฉันไหม? กินหญ้าอยู่ตรงริมน้ำ โจรตอบ พ่อเลี้ยงก็ถามต่อว่าจะไปไหนหรือ โจรก็ตอบว่าจะเดินทางไปบ้านพ่อเลี้ยง จากนั้นโจรทั้ง 4 กับพ่อเลี้ยงก็เดินทางไปด้วยกัน มีอยู่คนหนึ่งถามขึ้นมาว่า มีคนบอกว่าลาของพ่อเลี้ยงพูดได้ด้วยหรือครับ พ่อเลี้ยงบอกว่าไม่เคยได้ยินลาพูดเลยโกหกหรือเปล่า โจรทั้ง 4 ก็บอกกับพ่อเลี้ยงว่า ถ้าไม่เชื่อเราตามลาทันเมื่อไหร่ลองถามลาดูสิครับ พ่อเลี้ยงไม่รู้จะอย่างไรก็ตกลง พอพบเจ้าลาที่ถามทันทีว่าบุคคลทั้ง 4 นี้บอกว่าเจ้าลาพูดได้ เจ้าพูดได้จริงหรือนั่นไม่เคยได้ยิน เจ้าลาที่พูดออกมาว่าตอนแรกคนทั้ง 4 นี้จากมาปลดเงินของท่าน พวกเขาทั้งงู ทั้งตีน ก็เลยบอกเขาไปว่า เงินตั้งมากมายขนาดนี้พวกคุณจะใช้กรรมหมดหรือ เมื่อชาติก่อนๆ ของฉันเคยอยู่กับพ่อเลี้ยง ซึ่งก็คือผู้หญิงคนนั้น ฉันอยู่กับพ่อเลี้ยงพ่อเลี้ยงทั้งรักและเอ็นดูฉันมาก แต่เวลาพ่อเลี้ยงออกไปทำงาน ภรรยาของพ่อเลี้ยงก็จะรังแกฉันอยู่เรื่อย ฉันก็ไม่อยากจะอยู่ อยู่กับพ่อเลี้ยงถึง 3 ปี แต่ก็ไม่เคยเอาค่าจ้างอะไร พ่อเห็นภรรยาของพ่อเลี้ยงวางเงินไว้ 20 บาท ก็เลยหยิบเอาไปคิดว่าคงไม่เป็นอะไร หลังจากฉันกลับบ้านได้ 3 วันก็ปวดหัวจนเสียชีวิต วิญญาณของฉันก็ไปปรโลก แต่ยมบาลยังไม่ยอมให้ฉันผ่านต้องกลับมาใช้กรรม ครั้งแรกที่กลับมาใช้กรรมนั้นเกิดเป็นหมาพ่อเลี้ยงเห็นก็ซื้อไปเลี้ยง ใช้กรรมครั้งที่ 2 เกิดเป็นม้าพ่อเลี้ยงเห็นก็ชอบซื้อไปอีก เลี้ยงเจ้าม้าจนตาย ใช้กรรมครั้งที่ 3 ก็เป็นลาอยู่ในขนาดนี้แต่ไม่เป็นไรกรรมของฉันฉันก็จะหมดแล้ว

พ่อเลี้ยงก็เอาของลงจากหลังเจ้าหลัง แล้วจ้างคนทั้ง 4 ให้แบกแทนได้ค่าจ้างคนละ 100 บาท แล้วก็ให้เจ้าลากลับแต่ตัวเปล่า พอกลับถึงบ้านพ่อเลี้ยงก็เลี้ยงดูแลเจ้าลาเป็นอย่างดี หาหญ้าทำคอกให้แต่กรรมของเจ้าลาคงหมดแล้วจริงๆ อยู่ได้แค่ สามวันก็ต้องตาย

นิทานเรื่องนี้ สอนให้รู้ว่า

บาปกรรมนั้นมีจริง หนีไม่พ้น

4. จอปา โปหมื่อ นูย กา

(พระธิดาทั้ง 7)

หน่อเก๊ะเหลอะ นูเกร ผู้เล่า

มีพระราชธิดาอยู่พระองค์หนึ่ง มีพระราชธิดาอยู่ 7 พระองค์ พ่อพระธิดาทั้ง 7 พระองค์ เดิมนั้นเป็นสาว พระราชาก็อยากได้พระราชบุตรเขย แต่ไม่มีชายผู้ใดเลยที่จะมาจีบพระธิดา พระราชาก็บอกกับพระธิดาทั้ง 7 ว่า ลูกๆทั้ง 7 ก็โตเป็นสาว น่าจะมีครอบครัวกันได้แล้ว จงเตรียมข้าวของแล้วออกเดินทางไปมีครอบครัวกันนะ จากนั้นพระธิดาทั้ง 7 ก็เตรียมของออกเดินทางพระธิดาองค์แรกบอกให้น้องๆ ตามไป พระธิดา 7 พระองค์ ก็เดินทางไป 7 หมู่บ้าน ถัดบ้านของพระธิดาไคหยุดอยู่หมู่บ้านใดก็ได้แสดงว่าได้พบคู่ครองอยู่หมู่บ้านนั้น ก็เดินทางไปอภิเษกไปจนครบทั้ง 6 พระองค์ เหลือเพียงพระธิดาองค์ที่ 7 ที่ร่ำมายังไม่หยด ยังคงเดินทางต่อไปเรื่อยๆ จนไปถึงไร่อยู่ที่หนึ่งร่มไม้ของพระธิดาก็หยุดเดินและนอนพัก พระธิดาทำอะไรก็ไม่ยอมลุก ตีอย่างไรก็ไม่ยอมตื่น ตอนนั้นตะวันดินจะลับฟ้าอยู่แล้ว เจ้ามาไม่ยอมลุก พระธิดาจึงชวนข้าวของเดินไปตามเส้นทางเอง เห็นไร่อยู่ที่หนึ่งซึ่งมีคว้น ไปออกจากกระท่อมคิดว่าน่าจะมีคนอยู่ที่เดินเข้าไป เห็นชายคนหนึ่งชายคนนั้นก็ไม่เคยพบเคยเห็นผู้หญิงคนนี้นมาก่อนก็กลัว หนีออกไปถอนหญ้าข้างในไร่ พระธิดาก็พักอยู่ในกระท่อมชายคนนั้นก็ถอนหญ้าไปด้วยแอบมองไปด้วย เมื่อไหร่หญิงสาวผู้นั้นจะไปนะ ส่วนพระธิดาก็แอบมองเหมือนกัน เมื่อไหร่ชายคนนั้นจะกลับมานะ ต่างคนต่างแอบมองกันชายคนนั้นก็ถอนหญ้า ถอนหญ้าอยู่ในไร่ไม่ยอมกลับกระท่อม พระธิดาจึงเรียกให้ฝนตกแต่ชายผู้นั้นไม่ยอมกลับ พระธิดาเห็นว่าไม่ได้ผลก็สั่งให้ฝนหยุดตก เรียกพวกแมลงหวี่ แมลงต่างๆ มา แมลงต่างๆ ก็กัดชายคนนั้น จนคันเกาแสบ ขาจนเป็นผื่น ผื่นทรมายก็ยังไม่ได้ผล พระธิดาจึงตัดสินใจเดินเข้าไปหา บอกว่าเจ้าเปียกฝน เป็นผื่น ผื่นทรมายหมดแล้ว กลับไปพักก่อนเถอะ ชายคนนั้นก็ยังไม่ยอมกลับ พระธิดาจึงเข้าไปจูบมือชายคนนั้นให้ไปพัก แล้วเอาเสื้อผ้าของเธอให้ชายคนนั้นเปลี่ยน ชายคนนั้นก็ไม่ได้กล้าใส่กลัวว่าเสื้อของพระธิดาจะเปื้อน พระธิดาบอกไปว่า “ไม่เป็นไร” ถ้าเปื้อนฉันจะซักให้แต่ชายผู้นั้นไม่ยอมใส่ ฟิงไฟจนเกือบจะมืด แล้วเวลานอนจะนอนอย่างไร ชายผู้นั้นก็กลัวมากพอถึงเวลานอนก็ไปนอนคนละฟากกัน พระธิดาอยู่กับชายผู้นี้จนถึงฤดูเกี่ยวข้าว ก็ช่วยกันเกี่ยวเกี่ยวข้าวฟาดข้าวจนเสร็จเรียบร้อย ชายคนนั้นก็บอกกับพระธิดาว่า ฉันรู้สึกคุ้นเคยสนิทสนมกับเธอมากขึ้น

พระธิดาก็ถามชายคนนั้น แล้วเธอมีพี่น้องกี่คนละ ชายคนนั้นบอกพระธิดาว่า ฉันตัวคนเดียวไม่มีพี่ ไม่มีน้อง พ่อแม่ก็ไม่มีอยู่กับยายสองคน พระธิดาก็บอกกับชายคนนั้นว่า เรามาดูแลกันไหม ชายคนนั้นยังงๆ ก็ถามขึ้นมาว่า ดูแลกันอย่างไรฉันไม่เข้าใจ พระธิดาก็ตอบว่าก็ดูแลซึ่งกันและ ใช้ชีวิตร่วมกัน เราสองคนแต่งงานกันไหม ชายคนนั้นก็บอกว่าจะให้ฉันแต่งงานกับเธอ ฉันทำอะไรไม่ได้เลย พ่อแม่ก็ไม่มี ฉันอยู่กับยายสองคน ยายก็แก่แล้ว พระธิดาก็พูดขึ้นมาว่าก็เพราะอย่างนั้นไง เราจึงต้องดูแลกัน เธอกลับไปถามยายของเธอเลย เจ้าโง่แกก็กลับไปบอกยายว่ามีผู้หญิงคนหนึ่ง อยากให้ผมมาดูแลเขา ดูแลอย่างไรผมไม่เข้าใจ

ยายตอบเจ้าโง่โง่ว่า ก็เธออยากให้หลานแต่งงานด้วย เจ้าโง่โง่บอกว่าไม่กล้า เป็นผู้ขายต้องกล้าหน่อย แล้วผู้หญิงคนนั้นมีพี่น้องกี่คนละ มี 7 คน เจ้าโง่โง่ตอบ นั้นก็ยิ่งดีเลย ยายให้เธอแต่งงานกับผู้หญิงคนนั้น เจ้าโง่โง่ก็กลับไปบอกพระธิดาว่ายายไม่ได้ว่าอะไร กลับดีใจเสียอีก พระธิดาก็บอกให้เจ้าโง่โง่ไปเตรียม เหล้า 1 ขวด ไก่ 1 คู่ แล้วก็ทำพิธีที่ขี้จู้จี้กัน

พระธิดาบอกกับเจ้าโง่โง่ว่า ในเมื่อเราแต่งงานกันแล้ว เราต้องนอนด้วยกัน เจ้าโง่โง่บอกว่าไม่กล้า แต่ยังไม่ถึงต้องนอน พอได้อยู่ด้วยกันแล้ว เจ้าโง่โง่ก็ถนอมภรรยา ไม่ให้ทำงานอะไรเลยถ้าเจ้าโง่โง่ไปไรก็ให้ไปเป็นเพื่อนไม่ให้ภรรยาทำงาน จนกระทั่งตั้งครรภ์จนมีลูกไม่ได้ไปเป็นเพื่อนเจ้าโง่โง่เจ้าโง่โง่ก็ไม่ไปทำงานเลย พระธิดาก็ถามเจ้าโง่โง่ว่าไม่คิดจะไปทำงานเลยหรือ เจ้าโง่โง่ตอบไปว่า ก็เธอก็ไม่ได้ไปด้วย ฉันก็เหงาพระธิดาก็บอกไปว่า ก็ลูกยังเล็กไปไม่ได้ต้องเลี้ยงลูก เธอก็ไปส่วนไปไร่บ้างสิ เจ้าโง่โง่ก็ยังไม่ยอมไป บอกว่าเหงาขี้เกียจ

พระธิดาก็บอกไปว่า ถ้าขี้เกียจ เหงาไม่อยากไป ก็ไปหา (ระเบะเบาะ) มาให้ฉัน เจ้าโง่โง่ก็ออกไปหาให้พระธิดา พอได้มาพระธิดาก็เอาทำเป็นรูปของตน ความสูงต่ำ รูปร่างหน้าตาเหมือนพระธิดาทุกอย่างบอกกับเจ้าโง่โง่เวลาจะไปไหนมาไหนให้เอาไปด้วยอย่าลืมโดยเด็ดขาด ไปทำงานเจ้าโง่โง่ก็เอาไปด้วยวางไว้ตรงหน้าและคอยดูรูปภาพอยู่ตลอดมืออยู่หนึ่งลมพัดรูปภาพก็ปลิวหายไปกับลม พอเงยหน้าขึ้นมาก็ไม่เห็น ก็หารูปภาพหาเท่าไรก็ไม่พบเจ้าโง่โง่ก็ร้องไห้กลับบ้าน ภรรยาก็ถามเป็นอะไร ร้องให้ทำไม

เจ้าโง่โง่ตอบไปว่า ก็รูปของเธอปลิวหายไปแล้วหาไม่เจอ ไม่เป็นไรหรอก ตอนนี้ฉันพอจะทำงานไหวภรรยาตอบ เจ้าโง่โง่พอได้ฟังภรรยาพูดเช่นนั้นก็สบายใจขึ้น

อยู่มาได้ 2-3 วัน ก็มีชายคนหนึ่งเข้ามาแล้วบอกว่าภรรยาของคุณสวยมากเลยนะ เจ้าโง่โง่ตอบกลับไปว่าก็สวยใช้ได้ แต่ผมว่าภรรยาของคุณสวยมาก ผมรู้สึกชอบมากเลยชายคนนั้นก็ทำให้ชนไก่ ถ้าไก่ของใครชนะก็ได้ภรรยาคืนเหมือนเดิมแต่ถ้าไก่ของใครแพ้ต้องยกภรรยาให้เขาไป เจ้าโง่โง่ตอบไปว่าไม่มีไก่ ชายคนนั้นบอกตอบ ต้องมีสิ ฉันชอบภรรยาคุณจริง านะ เจ้าโง่โง่ก็บอกไปอีกว่า ไม่มีไก่ ะ เลี่ยงกันไปเถียงกันมาเจ้าโง่โง่ก็ร้องไห้กลับบ้านไป ภรรยาก็ถามคุณออกไปหาเพื่อนแล้วกลับมาร้องไห้ทำไมเจ้าโง่โง่ตอบ เขาทำให้ฉันชนไก่กับเค้าแต่ฉันไม่มีไก่แล้วเค้าก็ยังบอกอีกด้วยว่าถ้าไก่ฉันภรรยาฉันก็จะเป็นของฉันเหมือนเดิม แต่ถ้าไก่อันแพ้ ฉันต้องยกภรรยาให้เค้าไป แล้วเค้าก็จะยกภรรยาให้ฉัน ภรรยาของเค้าไม่สวยเลย ฉันไม่ชอบ

ภรรยาพูดพลอบใจ ไม่เป็นไรหรอก ไก่ของพ่อฉันมีภรรยาก็ถามต่อไปว่าแล้วเค้ามันชนไก่เมื่อไหร่ พอถึงวันนั้นภรรยาที่ชวนสามีไปจับไก่ พอได้ไก่อมาแล้วก็บอกกับสามีว่าฉันรับรองไก่อันนี้ต้องชนะ แต่เวลาชนเสร็จต้องรีบจับไก่อไว้อีกถ้าไม่ทำเช่นนั้นไก่อจะถูกฆ่า

เจ้าโง้งก็เอาไก่ไปตามเวลานัด แล้วไก่ก็สามารถชนะได้จริง ๆ เจ้าโง้งก็รีบจับไก่ไว้ทันที แต่ชายผู้นั้นก็ยังไม่ยอมทำชนวัวกระทิงอีก แต่เจ้าโง้งไม่มี ก็ขี่ม้ารำกลับบ้านไปภรรยาถาม ไก่ของคุณไม่ชนะหรือไง ชนะซิแต่เค้ายังทำชนวัวกับฉันอีก ฉันไม่มีวัวกระทิง ภรรยาก็บอกว่าไม่เป็นไร วัวกระทิงของพ่อฉันมี พอถึงเวลา ภรรยาก็ไปเอาวัวกระทิงของพ่อ แล้วบอกกับสามีว่า วัวกระทิงของคุณชนะอย่างแน่นอนแต่เมื่อชนะเสร็จต้องรีบจับไว้ ไม่งั้นวัวจะถูกฆ่าตายแล้วเอามาปล่อยไว้แถวนี้ละ เจ้าโง้งก็ไปตามนัดแล้วกระทิงของเจ้าโง้งก็เอาชนะได้จริง ๆ รีบจับตัวไว้แล้วเอาไปปล่อยที่เดิมแล้วถามชายคนนั้นว่า จะยอมหรือไม่ ชายคนนั้นไม่ยอมทำแข่งฟันไร่ คอย 7 คอย ห้วย 7 ห้วย ต้องฟันให้เสร็จภายในวันเดียวเจ้าโง้งก็บอกว่า ฉันตัวคนเดียวจะถางเสร็จได้ยังไงชายผู้นั้นก็บอกว่า ไม่รู้แหละถ้าฟันไม่เสร็จภายในวันเดียวเมียของคุณก็ตกเป็นของฉัน เจ้าโง้งก็เดินกลับบ้านสีหน้าไม่ดี ภรรยาก็ถาม วัวคุณไม่ชนะหรือ เจ้าโง้งก็บอกเปล่าหรือกวัวกระทิงชนะแล้วแต่เค้ายังไม่ยอม ทำแข่งฟันไร่ แต่ฉันไม่มีพี่น้องให้ช่วยเลย ภรรยาก็บอกเช่นเดิมว่าไม่เป็นไร ลูกน้องของพ่อฉันมีมากมาย พอถึงเวลานัดเจ้าโง้งก็ไปตามนัด พาลูกน้องคนรับใช้ของพระราชาก็ไปด้วยซึ่งพระธิดาผู้เป็นภรรยาได้จัดไว้ให้ ก็ไปช่วยกันฟันจนเสร็จภายในวันเดียว เจ้าโง้งก็ถามชายผู้นั้นอีกตามเคยว่ายอมหรือไม่แต่ชายผู้นั้นก็ยังไม่ยอมอีก คราวนี้แข่งกันเผาไร่ที่ฟันไว้ แต่แล้วเจ้าโง้งก็ชนะอีกตามเคย ชายคนนั้นไม่พอใจ หาวิธีแกล้งโดยแกะสลักเป็นรูปห้อยเบาะเตี้ยใส่ในตะกร้าเอามัดไว้กับตอไม้ กลับไปบอกภรรยาของเจ้าโง้ง ซึ่งก็คือพระธิดาเองไปดูเจ้าโง้งเชยตอนนี้กำลังโกรธมากเวลาไปดูต้องเอากระโถนปิดตัวไว้ด้วย พระธิดาไปดูเห็นเหมือนกับว่าเป็นเต่าให้คนยิงธนู ก็ไปถูกใส่คนนั้นแล้วก็ร้องขึ้นมาอย่างยิงผมเลยนะ แล้วพระธิดาก็บอกกับชายผู้นั้นว่า กรรมใดใครก่อกรรมนั้นย่อมสนอง

และในที่สุดเจ้าโง้งก็ชนะ พระราชาก็ได้ยกเมืองๆ หนึ่งให้กับเจ้าโง้ง แต่ลูกน้องของพระราชาก็ต้องมารับใช้เจ้าโง้งต่อ ส่วนชายผู้นั้นก็ไล่ออกจากเมืองไป

4. โฟแค เดอ เจ้าเซ (หนุ่มกำพร้าว กับ หนุ่มผู้กล้า)

นายเวนุ แต่ปอเปะ ผู้เล่า

บ้านของโฟแคอยู่ทางขุนห้วย ส่วนเจ้าเซบ้านอยู่ทางปลายห้วย โฟแควันๆ ก็เอาแต่เรียนกับคูเมง มุมชกโยมันดูน่าเบื่อ ส่วนเจ้าเซก็อยู่กับเมฆ ฟาผ่า ฟาแลบ ก็ไม่รู้จะทำอะไรรู้สึกเบื่อ จะออกไปหางานทำ โฟแคเดินลงมาทางขุนห้วย ส่วนเจ้าเซเดินขึ้นมาทางปลายห้วยทั้งสองก็มาพบกัน ก็ถามกันว่าจะไปไหน หรือ ต่างคนต่างก็ตอบว่าจะไปหางานทำ แล้วเจ้าโฟแคก็แนะนำตัวก่อน ผมชื่อเจ้าโฟแคเรียนเกี่ยวกับเมง มุมชกโย ส่วนผมชื่อเจ้าเซมีความรู้เกี่ยวกับฟาผ่า ฟาแลบ พอทั้งสองแนะนำตัวเสร็จ

ก็เห็นผู้คนเป็นร้อยเป็นพันคนเดินกลับจากฟากหนึ่ง พอมองไปก็เห็นควันไปขึ้นทั้งสองก็ชวนกันไปดู ก็เห็นพืหมื่อแมซึ่งอาศัยอยู่ในพรมไม้ พืหมื่อแมพอเห็นชายทั้งสองก็ดีใจก็ชวนให้นอนค้างด้วย ทั้งสองคนก็ตกลงนอนค้างอยู่กับพืหมื่อแม พอรุ่งเช้าตื่นขึ้นมาก็มองดูไปรอบๆ (พืหมื่อแมเลอะเซ่กู่โป โฟแคเจ้าเซเซระเตอโป) พืหมื่อแมอาศัยอยู่ในพรมไม้ไม่มีบ้าน ทั้งสองก็คุยกันเราน่าจะสร้างบ้านเล็กๆ ให้พืหมื่อแมอยู่ ทั้งสองก็ตกลงสร้างบ้านให้พืหมื่อแม ว่าแล้วก็ออกไปหาไม้เอามาตัดไปคนละอันเข้าไปในป่า

(เซโคะ เซท้อเลอนก่อเนอ หว่าโคะหว่าท้อเลอะเกอนอ โคะเตอะถูเบลอ เตอะถูเบลอ ผ่อเตอะถูเบลอ เตอะถูเบลอ เจ้าเซ โฟแค เซเกมาอีพืหมื่อแมอ่าเตอะ)

สร้างบ้านให้พืหมื่อแมจนเสร็จพืหมื่อแมก็มอบดาบ (นะบือหล่า) กับ เสียม (บอ) คนละอัน จากทั้งสองก็จากพืหมื่อแมไป เดินทางไปเรื่อยๆ จนไปถึงที่แห่งหนึ่งก็ได้แสดงความสามารถของตน ในสิ่งที่ได้เรียนโดยโฟแคสามารถลอยตัวอยู่ในอากาศชกโยได้ ส่วนเจ้าเซนั้นมีแสงสว่างอยู่ในตัว ทำให้เกิดฟ้าผ่าได้ ฟาแลบได้ และในตอนนั้นลูกน้องขอพระราชาก็มาเห็นพอดีก็กลับไป บอกให้พระราชามาดูคนทั้งสองซึ่งเก่งมาก คนหนึ่งก็เป็นแค่คนธรรมดาแต่สามารถบินได้ ส่วนอีกคนนั้นแคบิดตัวก็จะเกิดแสงสว่าง พระราชาก็ไปดูแล้วเข้าไปทักว่า จะเดินทางไปไหนกันหรือ ตอนนี้นำลึงมีศีกสงครามอยู่ที่เมืองฉัน อยากให้ของให้ท่านทั้งสองช่วย ไม่ทราบว่าจะไปไหนไหม ทั้งเจ้าเซและโฟแคก็บอกกับพระราชากับว่า ถ้าไม่หนักเกินแรงสู้ก็คงไหว พระราชาก็ขอให้คนทั้งสองช่วยถ้าทำศึกครั้งนี้สำเร็จจะยกเมืองให้ พอถึงเวลาทำศึกเจ้าเซก็รับมือเข้าศึกคนเดียว ใช้ดาบนะบือหล่าสู้จนสู้ไม่ไหว ก็ร้องให้โฟแคช่วย แต่โฟแคอยู่บนต้นพลูตะโกนลงมามากว่า เดียวก่อนแล้วจะลงไปช่วย พอลงมาถึงก็หาเมล็ดพันธ์ที่กินกับหมาก หายาสมุนไพรเอามากินกับหมาก เจ้าเซก็เรียกโฟแคอีก มาช่วยกันหน่อยไม่ไหวแล้ว โฟแคก็บอกอีกว่าเดี๋ยวก่อนดื่มน้ำก่อนในระหว่างที่ดื่มน้ำไปก็ถูกบั้งดัดบ้าง จ๊ะเซก็เรียกให้เร็วหน่อย เพื่อนคนนี้ไม่ไหวแล้ว ก็บอกว่าเดี๋ยวก่อนขอไปเอาพลูก่อน พอมองไปก็ขึ้นไปอยู่บนต้นไม้ เจ้าเซก็เรียกให้ลงมาโฟแคก็บอกว่าเดี๋ยวก่อน หมากยังไม่ครบเครื่องเลย พอหมากของโฟแคครบเครื่องก็ออกไปช่วยเจ้าเซเดินไปกินหมากไป พอถึงเจ้าเซก็หมดเรี่ยวแรงหมดสติพอดี

เนื้อตัวก็เต็มไปด้วยเลือดหมดสติ โฟแคก็เอาน้ำหมากที่กินถ่มใส่เจ้าเซพระราชาที่เดินมาพอดี (เสื้อเบาะปกาบาออามีกู เปล่หน่อปาคือเคอตำมู) จากนั้นเจ้าเซก็รู้สึกตัวพระราชาก็ได้เจ้าเซเป็นพระราชบุตรเขย แต่เจ้าเซชอบอยากได้แต่ งาช้าง 1 คู่ พระราชาก็สั่งให้คนไปเอาช้างเพื่อที่จะเอามา มอบให้เจ้าเซหลังจากที่ได้งาช้างเสร็จแล้ว ทั้งสองก็เดินทางกลับไปถึงท้ายหมู่บ้าน โฟแคก็ให้เจ้าเซแบกงาช้างเอาไว้ แล้วขึ้นขี่คอโฟแคแล้วโฟแคก็บินไป พอบินไปได้ระยะหนึ่งก็ไปหยุดตรงบ้านฟิหมือแมพอดี เวลานั้นฟิหมือแมป่วยหนักมากก็กล่าวแก่คนทั้งสองว่า ก็มากดีแล้วฟิโกสตายแล้ว ฟิหมือแมก็ตายจริงๆ

ทั้งสองก็เอางาช้างที่ได้มาทำเป็นเสื้อพอกที่จะหอดัวฟิหมือแมได้ (เจอลีฟือเมเจอไมฟิหมือแมอ่าเตอะ) เจอลีกับกินขึ้นต้นไม้ ส่วนเจอฟิก็เหมือนกับกินห่อข้าวให้กัน ก็เพื่อไม่ให้พราจากกัน ก่อนตายฟิหมือแมได้บอกไว้ว่า ให้เอาตนไปฝังไว้ระหว่างต้นไม้เซอด้วยกับเตอฟือ พอทั้งสองไปดูเห็นเป็นเลปลาตา (หน้าผา) ระหว่างหม่อๆเซ ก็เอาฟิหมือแมฝังตรงนั้น ฝังเสร็จก็กลับระหว่างเดินกลับก็มีหน้าตรอสองตัว ซึ่งมีของสิ่งหนึ่งเอาไว้ไม่รู้ว่าเป็นอะไร

อย่าเปิดดูก่อนถึงบ้าน เจ้าโฟแคมีความรู้เกี่ยวกับแมงมุมก็รู้ก็เห็น ส่วนเจ้าเซไม่รู้ไม่เห็นก็คอยเตือนเจ้าโฟแคไม่ให้เปิด จนกระทั่งถึงบ้านทั้งสองก็เปิดดูหน้าตรอ ซึ่งมีของเต็มไปหมดทั้งสองก็เอาขึ้นมาดู เอาออกมาเท่าไรก็ไม่หมด ไม่มีที่จะเก็บแล้วคิดที่จะเก็บไว้เหมือนเดิม แต่ก็เก็บให้เป็นเหมือนเดิมไม่ได้ จนในที่สุดทรัพย์สมบัติเงินทองทั้งสองก็ตกเป็นของทั้งสองคนทั้งเจ้าเซและโฟแค

5. กอชาโม

(กอชาโม คือ ชื่อคน)

นางพิหน้า สิทธิไกรฤกษ์ ผู้เล่า

มีชายอยู่คนหนึ่งซึ่งก็เป็นคนที่มีฐานะดีคนหนึ่ง แต่ก็ได้ไปรับจ้างทำงานอยู่กับพระในวัดแห่งหนึ่ง พระรูปนี้ซึ่งชาวบ้านเรียกว่า “ตุ๊ป่า” อยู่มาวันหนึ่งชายคนนั้นก็บอกกับตุ๊ป่า ว่าคงอยู่ด้วยไม่ได้แล้ว เพราะอยู่กับท่านถึง 7 ปี 7 วัน เป็นเวลาที่นานมากคงถึงเวลา ที่จะต้องกลับบ้านเสียที ตุ๊ป่าก็บอกกับชายคนนั้นว่า เธออยู่กับตุ๊กี้นานเธอจะกลับตุ๊กี้นี้ไม่มีอะไรจะให้ มีแต่เพียงสิ่งนี้สิ่งเดียวที่จะให้เธอ คือลูกมะพร้าวลูกนี้ลูกเดียว แต่ก่อนกลับตุ๊ป่าได้บอกไว้ว่า ถ้ายังไม่ถึงบ้านห้ามทำแตก จนกว่าจะถึงบ้านถึงจะทำแตกได้ ชายคนนั้นรับคำกราบลาตุ๊ป่าแล้วก็เดินทางกลับบ้านไป ไปถึงริมน้ำก็ลงไปอาบน้ำ อาบน้ำได้ครู่หนึ่ง ลูกมะพร้าวก็หัวเราะใส่ แล้วพูดว่า อาบน้ำด้วย

ชายคนนั้นก็มองซ้ายมองขวา ไม่เห็นใครก็อาบน้ำต่อ ลูกมะพร้าวก็หัวเราะอีกบอกว่าอาบน้ำด้วย ชายคนนั้นก็มองหา ไม่เห็นใครมีแต่เพียงลูกมะพร้าวลูกเดียว ในเมื่อหาใครไม่เจอก็ฟาดลูกมะพร้าวจนแตก แล้วลูกมะพร้าวลูกนั้นก็กลายเป็นหญิงสาวคนหนึ่ง ซึ่งมีชื่อว่าหน่อคอชาโม เธอเป็นหญิงสาวที่สวยงาม ชายคนนั้นก็บอกกับหน่อคอชาโมว่า เธอเป็นผู้หญิงที่สวยงามถึงเพียงนี้ ฉันจะไม่ยอมให้เธอเดินด้วยเท้าหอรอก ฉันจะให้เธอไปอยู่บนต้นทรายก่อน

ฉันจะกลับไปเอช้างมารับเธอ ชายคนนั้นก็กลับบ้านบอกกับแม่ว่า ฉันไปรับจ้างมาไม่มีอะไรติดไม้ติดมือมาด้วย มีเพียงของสิ่งเดียวซึ่งฉันจะเอาช้างไปรับ ชายคนนั้นก็ขึ้นขี่ช้างไปรับหน่อคอชาโม แต่หลังจากที่ชายคนนั้นกลับไปเอช้าง ก็มีหญิงสาวอีกคนหนึ่งซึ่งมีชื่อว่า หน่อก๊ละอี ไปตักน้ำก็มองดูเงาของตนในบ่อน้ำ คิดในใจว่าทำไมเงาที่สวยงามกว่าตัวจริง แล่งมองไปกระเป๋าน้ำที่ตนสะพายซึ่งคิดว่าไม่เหมาะกับตนเลย หน่อก๊ละอีก็เอากะเป๋ามาทุบตี เธอก็ดีไปด้วยหัวเราะไปด้วย

หน่อคอชาโมซึ่งอยู่บนต้นทราย ก็หัวเราะใส่หน่อก๊ละอี หน่อก๊ละอี ก็มองหาแต่ไม่เห็นก็ติดต่อ หน่อคอชาโม ก็หัวเราะอี หน่อก๊ละอีก็มองขึ้นไปยังต้นทราย เห็นผู้หญิงคนหนึ่งสวยงาม จึงคิดพยายามหาทางหลอกให้เธอลงมาจากต้นทราย โดยถามหน่อคอชาโมว่า เธอมีหมากกินไหม หน่อคอชาโมบอกว่าไม่มี ไม่ได้ติดตัวมาด้วย หน่อก๊ละอีก็บอกว่าไม่เป็นไร เธอก็เอาใบต้นทราย เยื่อและยาง ต้นทราย มาทำเป็นหมากลงมาให้ฉันกิน พอทำเสร็จจะโยนลงไปให้หน่อก๊ละอีกิน แต่หน่อก๊ละอีบอกว่าถ้าโยนลงไปพอดกถึงถึงพื้นมันก็กินไม่ได้แล้ว เอาอย่างนี้แล้วกัน เธอมัดติดกับเส้นผมแล้วปล่อยลงมาให้ฉัน

หน่อคอชาโมก็มัดติดกับเส้นผมเยาะๆ และให้แน่นด้วย เดียวมันจะตกก่อนถึงมือฉัน หน่อคอชาโมก็มัดใหม่ปล่อยลงมาให้หน่อก๊ละอี พอปล่อยลงมาถึงหน่อก๊ละอีก็จับเอาหมากพร้อมเส้นผม นั้นติดกับมือและดึงหญิงสาวตกจากต้นทราย แล้วกินหน่อคอชาโมไป แต่เลือดก็กระเด็นหยดลงบนบ่อ งอกออกมา

เป็นต้นอ้อย ส่วนหน่อกล้วยก็เอาเสื้อผ้าของหน่อคอซ่าโมมาใส่ ขึ้นไปอยู่บนต้นทรายแทน ชายผู้นั้นก็กลับมารับตัวหน่อคอซ่าโมให้ขึ้นขี่ช้างแล้วกลับ ระหว่างทางก็ทักขึ้นมาว่า เธอไม่ใช่หน่อคอซ่าโมนี่! หน่อกล้วยก็บอกไปว่า ใช่แล้วฉันหน่อคอซ่าโม พอกลับถึงบ้านแม่ของชายผู้นั้นก็เตรียมปูเสื่อ แล้วเอาดาบวาง ปูเสื่อแล้วเอาดาบวางปูเสื่อแล้วเอาดาบวาง หน่อกล้วยก็เดินข้ามไป ข้ามไปเรื่อยๆ

จนถึงห้องชายคนนั้น แล้วเสื่อกับดาบที่เอามาวางไว้ แม่ก็ต้องเก็บเองคนเดียว พอได้เวลากินข้าว แม่ต้องเป็นคนทำกับข้าวจัดเตรียมเองคนเดียว หน่อกล้วยนั่งดูแม่ทำโดยที่ไม่ได้ช่วยอะไรเลย ซึ่งแปลกจากนิสัยของหน่อคอซ่าโม พอให้ล้างจานก็ล้างสะอาดบ้าง ไม่สะอาดบ้างกินข้าวเสร็จก็ปล่อยให้แม่เก็บ

จนแม่ของชายคนนั้นพูดว่า ลูกไปปรับข้างตึ้นนานได้แก่เนื้อหรือ ชายคนนั้นก็พูดไปว่า เธอไม่ใช่หญิงสาวคนนั้น ก็แบบไม่มีความสุข วันหนึ่งก็ไปที่บ่อน้ำ ไปเห็นต้นอ้อยต้นหนึ่งซึ่งเกิดจากเลือดของหน่อคอซ่าโม ชายคนนั้นเห็นว่ามันน่ากิน อยากเอาไปกิน ก็เอาไปไว้ที่บ้าน หน่อกล้วยก็หาโน้นหานี้พอเห็นเข้าก็ไปกินแต่ก็เหลือข้ออ้อยซึ่งกินไม่ได้มันแข็ง ข้อต้นอ้อยก็ตกลงไปได้ถุนบ้านฟืมมือแม่คนหนึ่งกำลังกวาด อยู่ได้ถุนบ้านชายคนนั้นก็เห็นข้อต้นอ้อยเป็นตัวหนอนก็เก็บไปไว้ในโอ่ง เพื่อไปกินแต่ก็ลืมกินทุกครั้งเวลาออกจากบ้าน พอตกมาตอนเย็นก็มีคนตักน้ำ หุงข้าวให้เรียบร้อยทุกวันฟืมมือแม่ก็กินทุกวัน โดยที่ไม่รู้ว่าใครเป็นคนทำให้กิน ฟืมมือแม่ก็ไปหาตุ๋นทำน่าย ใครเป็นคนตักน้ำ หุงข้าวให้ทุกวัน ตุ่น บอกไปว่าก็ตัวหนอนที่จะเอามากินแต่ว่าลืมกินตัวนั้นไง ฟืมมือแม่ก็ถามต่อไปว่า ฉันอยากเห็นตัวคนที่แท้จริงของตัวหนอน ฉันจะต้องทำยังไงดี ตุ่นก็บอกกับฟืมมือแม่ว่า ถ้าอยากเห็นจริงก็ออกไปทำงานแต่เช้า แล้วรีบกลับมาเร็วหน่อยแล้วแอบดูเธอทำงาน แล้วก็เจาะกันที่เตื่อ เธอก็จะไปตักน้ำ แล้วเอาเปลือกไปเผาไฟ แล้วก็จะเห็นเธอเอง

หญิงสาวก็ตักน้ำใส่ที่เตื่อตักเท่าไรก็ไม่เต็มรู้สึกไม่ดี ก็รีบกลับบ้านไปดูเห็นเปลือกทุกเผาไฟหมด ก็บอกกับฟืมมือแม่ ว่ามาทำแบบนี้กับฉันได้อย่างไร ฉันจะเอาอะไรใส่ แล้วฉันจะอยู่ยังไง หน่อกล้วยก็ต้องกินฉันแน่ๆ เลย ฟืมมือแม่ก็บอกว่า พี่จะไม่ให้เธอไปไหนออกไปไหนเลย พี่จะให้เธอแอบอยู่ที่นี้ ก็เธอหุงข้าวตักน้ำให้ฉันทุกวัน พี่ก็อยากเห็นเธอเหมือนกัน หน่อคอซ่าโมบอกฟืมมือแม่ว่าคงอยู่ที่นี้ไม่ได้ ขณะนั้นก็คนมาเห็นเข้าพอดี

ก็กลับไปบอกชายคนนั้นว่ามีหญิงสาวคนหนึ่งอาศัยอยู่กับฟืมมือแม่สวยมากเหมาะกับชายคนนั้นมาก ชายคนนั้นก็ให้คนไปดูก็กลับมาบอกว่าเหมาะกับชายคนนั้นจริงๆ หน่อกล้วยก็แอบไปได้ยินเข้าพอดี ก็บอกให้ชายคนนั้นส่งคนไปฆ่าเธอเสีย ผู้หญิงแบบนั้นอยู่ไปมันจะเป็นพิษ เป็นภัยกับหมู่บ้านเรา แต่ก่อนฆ่าเธอให้กลับตา อย่าได้มองหน้า ชายคนนั้นก็ไปยังบ้านฟืมมือแม่ ชวนหน่อคอซ่าโมไปสถานที่ที่สวยงามแห่งหนึ่ง หน่อคอซ่าโมก็เอาหมากให้ชายคนนั้นกินก็ไม่กิน ม้วนยางสูบให้สูบก็ไม่สูบ หน่อคอซ่าโมพูดขอร้องชายคนนั้นว่าก่อนที่จะฆ่าฉัน ขอให้มองหน้าก่อนไหม ชายคนนั้นไม่ยอมมองหลังตาแล้วปล่อยผมหน่อคอซ่าโมให้คลุมหน้าไว้ แล้วใช้ดาบฟันคอหน่อคอซ่าโมจนขาด แล้วลืมตาดูก็เห็นเป็นหน้าหน่อคอซ่าโมนี่ก็

เสียใจ กลับไปถึงบ้านก็อยู่อย่างมีความสุขก็กลับไปยังสถานที่นั้นไปๆ มาๆ อยู่อย่างนั้น มีอยู่วันหนึ่งก็เห็นนกสองตัวลงมาก็เรียกไปๆ มาๆ อยู่อย่างนั้นมาดูหาให้ฉันแล้วจะเล่าให้ฟัง

หน่อกละอีก็แอบฟังอยู่เจ้านกก็เล่าว่า มีชายคนหนึ่งไปรับจ้างอยู่กับตุ๊ปา แต่ตุ๊ปาไม่มีอะไรจะให้นอกจากลูกมะพร้าว ตุ๊ปาไม่ให้ทำแตกก่อนถึงบ้าน แต่ก็ทำแตกจนได้จากนั้นก็เอาไปไว้บนต้นทราย หน่อกละอีก็กินของเขา แล้วเลื้อยก็ไปตกอยู่บนบ่อน้ำออกออกมาเป็นคันอ้อย ชายคนนั้นก็มาเห็นอยากกินก็ตัดไปไว้ที่บ้าน หน่อกละอีเห็นก็เอาไปกิน เหลือแต่ข้อต้นอ้อยตกลงไปได้ดูบ้าน พี่มื่อแมกवादอยู่ได้ดูบ้านเห็นข้อเป็นหนอนเก็บเอาไปไว้ในโอ่ง ก็ทำกับข้าวหุงข้าว ตักน้ำ ให้พี่มื่อแมกवादทุกอย่าง แต่พี่มื่อแมกवादก็เอาเปลือกเธอไปเผา พอเผาก็เห็นเป็นตัวตนของเธอ แต่หน่อกละอีก็ให้ชายคนนั้นมาฆ่าเธออีก

หลังจากที่ชายคนนั้นฆ่าเธอก็รู้สึกเสียใจ กลับมาดูทุกวันๆ ชายคนนั้นก็ถามขึ้นว่า จะมีทางทำให้เธอกลับคืนมาได้ไหม หน่อคอชาโมหลังจากที่ถูกฆ่าก็กลายเป็นบ่อน้ำ ถ้าจะทำจริงๆ นั้นได้หน่อกละอีแอบฟังอยู่ นกผู้พี่ก็บอกว่า ก็เธอกับฉันเป็นตา ส่วนหัวเป็นจันน้ำ แล้วนั้นเป็นบ่อ แขนสองข้างเป็นที่จับเวลาข้ามสะพานแล้วทั้งสองเป็นสะพาน นกผู้น้องก็ถามขึ้นว่า แล้วจะอย่างไรนกผู้พี่ก็บอกว่า ถ้าจะทำให้กลับคืนมานั้นได้แต่ต้องดีเงินให้เป็นลูกพร้าว่า ให้เป็นเส้นผม ถ้าฉันสองคนยังลงมาแบบนี้ให้เผาเอา ถ้ารักกันจริงก็จะได้กลับคืนมาเอง หน่อกละอีซึ่งแอบฟังอยู่ก็กลับไปบอกให้เหล่าลูกน้องดีเงินเป็นพร้าบ้าน ทำเป็นเส้นผมบ้าง พอชายคนนั้นทำเสร็จก็เอาไปเผา ครั้งแรกยังไม่ได้เผาสองครั้งจึงจะได้ก็กลายเป็นหญิงสาวเหมือนเดิม ชายคนนั้นก็ชวนกลับบ้านแต่เธอไม่กล้าไปด้วย หน่อคอชาโมให้ชายคนนั้นกลับไปดูที่หัวบันได บ้านก่อนซึ่งมีแต่เลือดไม่กล้าไปด้วย

ชายคนนั้นก็กลับไปดูเห็นแต่เลือดเต็มไปหมด ก็ทำความสะอาดเรียบร้อย ก็กลับไปชวนหน่อคอชาโมอีก เธอก็บอกให้กลับไปดูที่ระเบียงเก็บของในบ้านมีแต่กะโหลกศีรษะ ของคนเพราะหน่อกละอี คินหนึ่งกินคนถึงสามคน ให้กลับไปฆ่าเธอก่อน ถ้าหากว่าฉันกลับไปเธอต้องฆ่าฉันแน่ ถ้าจะฆ่าเธอต้องล่อให้เธอเข้าไปอยู่ในกรง แล้วแบกวรอบหมู่บ้าน สามรอบแล้วจะเห็นตัวตนที่แท้จริงเอง ชายคนนั้นก็ทำตาม แบกวรอบแรกเริ่มเห็น รอบที่สองเริ่มเห็นชัดขึ้น พอมารอบที่สามก็เห็นเป็นตัวตนที่แท้จริง หน่อกละอีกลายเป็นสิงโต ไล่กัดคนฆ่ายังงี้ก็ฆ่าไม่ได้ ยิ่งก็ไม่เข้า ชายคนนั้นก็กลับไปบอกหน่อคอชาโมว่า ฆ่าหน่อกละอีไม่ได้ หน่อคอชาโมก็ได้ให้ปันผมแก่ชายคนนั้น แล้วบอกว่าแท้จริงไปที่หัวใจ แล้วเธอก็จะตายเอง

แล้วชายคนนั้นก็ฆ่าหน่อกละอีได้สำเร็จ จัดการทุกอย่างเรียบร้อย ก็กลับไปพาหน่อคอชาโมมาอยู่บ้ายด้วย หน่อคอชาโมก็ตกลงไปอยู่ด้วย แม่ก็เตรียมเสื้อ 1 พืน ดาบ 1 เล่ม ดังเช่นที่เคยทำให้หน่อกละอี หน่อคอชาโมพอเห็นก็เก็บไปด้วยเดินไปด้วย กับข้าวกับปลาทำให้พ่อแม่กินทุกอย่าง พ่อแม่กับข้าวเสร็จก็ล้างจานให้พ่อแม่และแม่ก็รัก และเอ็นดูหน่อคอชาโม ใช้ชีวิตอยู่ด้วยกันอย่างมีความสุข

6. ป่าดอกควา

(คู่รัก)

ประภาส นุเกร ผู้เล่า

มีเด็กหนุ่มสาวอยู่คู่ 1 เป็นคู่รักกันวันหนึ่งพ่อแม่ของฝ่ายชายก็ตายจาก ก่อนตายพ่อกับแม่ก็บอกให้ไปอยู่กับลุง แต่หลังจากที่พ่อแม่ตาย ลุงก็บอกให้ไปอยู่กับคนรัก คอยดูแลซึ่งกันและกันแล้วบอกต่อไปว่า ถ้าวันใดที่คนรักของเธอทำร้ายไม่สนใจ ให้พรีหาพ่อกับแม่ แล้วพ่อกับแม่ของเธอก็จะมารับเอง

เด็กหนุ่มก็ไปอยู่กับเด็ก สาว ทั้งสองก็รักใคร่กันมากขึ้น ทุกวันๆ จนโตเป็นหนุ่มเป็นสาวกัน กันกบตัวหนึ่งก็แบ่งกัน ถ้าฝ่ายชายกินหัวฝ่ายหญิงก็จะกินขา มีอะไรก็กินด้วยกัน พอถึงเวลาฝนไรก็ช่วยกันสองคน ไม่ไปต่อมือ ต่อวันกับเพื่อน จนถึงฤดูเกี่ยวข้าว หญิงสาวก็บอกว่าถ้าเราเกี่ยวกันสองคนคงไม่ไหว ไปเอาวัน ลงแขกเกี่ยวข้าวกับเพื่อนอีกว่า โดยที่วันแรกฝ่ายชายเป็นคนไปก่อน ไปเกี่ยวข้าวกับชายหนุ่ม 30 คน หญิงสาว 30 คน ก็พูดให้คนทั้งสองโกรธกันบอกว่า แฟนสาวของเธอบอกว่าเธอเป็นคนขี้เกียจ ไม่เอาไหน พูดสารพัดอย่างให้เล้าเล็กกัน ชายหนุ่มไปได้ 3 วันก็บอกให้แฟนสาวไปแทน หญิงสาวก็ไปเกี่ยวข้าวกับชายหนุ่ม 30 หญิงสาว 30 ก็มีพระราชามุกโตคนหนึ่ง บอกกับหญิงสาวว่า แฟนหนุ่มของเธอเวลาเกี่ยวข้าว นิินทาเธอว่า ไม่เอาใจใส่เค้า เธอเป็นคนขี้เกียจผ้าก็ไม่ซัก กระเป๋าก็ไม่ทอให้ ให้อะไรก็ไม่ได้อ ฝ่ายชายถูกเป่าหูตั้ง 3 วัน แต่ก็ไม่หวั่นไหวไม่สนใจกับเรื่องร้ายสาระ แต่ฝ่ายหญิงถูกพระราชามุกโตพูดให้เล้าเล็กกันแค่ครั้งวันก็โกรธแฟนหนุ่มหมดรักในตัวแฟนหนุ่ม เวลาเกี่ยวข้าวก็เกี่ยวมัดคู่กับพระราชามุกโตหัวเราะกันอย่างสนุกสนาน พอกลับมาบ้านก็เช็ดหน้าใส่แฟน-แฟนหนุ่มถามก็ไม่ตอบ ไปอาบนํ้าก็ไปคนเดียว ทำอะไรก็ทำคนเดียว โดยที่ไม่ชวนแฟนหนุ่มไม่สนใจทำคนเดียว แต่พอไปเกี่ยวข้าว ก็เกี่ยวมัดคู่กับพระราชามุกโตหัวเราะอย่างสนุกสนาน ส่วนแฟนหนุ่มก็อยู่บ้านวันหนึ่งลุงก็ชวนเข้าไปในป่า ชายหนุ่มก็ไปกับลุง พอถึงเที่ยงวัน ก็บอกให้ลุงลงไปทำกับข้าวก่อน จะทำงานต่อให้เสร็จแล้วจะตามลงไปทีหลัง ลุงก็ลงไปก่อน ชายหนุ่มก็ทำต่อเกือบเสร็จตัดเพียงแค่ครึ่งเดียวก็จะเสร็จ แต่ก็นึกถึงคำพูดของที่บอกว่า วันใดคนรักไม่รักไม่สนใจจะมารับไปอยู่ด้วยแต่ทำไม แต่ทำไมพ่อกับแม่ไม่มารับเสียที

จะลงมือตัดต้นไม้ก็ถูกใส่หัวเข้าพอดี เลือดออกเยอะมากเลือดไหลไม่ยอมหยุด สลบหมดสติ ส่วนคุณลุง ก็รอนานมากเรียกก็ไม่ตอบ ลงก็ขึ้นไปดู เห็นว่าหลานเลือดออกไหลไม่ยอมหยุดก็แบกขึ้นหลังกลับบ้าน กลับไปถึง ต่าเดแห่งหนึ่ง ชายหนุ่มก็รู้สึกตัวบอกให้ลุงหยุดก่อน แล้วให้ลุงทำเดปอทุให้ ส่วนตนนั้นทำกรวย 1 อันแล้วเอาเลือดที่ไหลอยู่หยดใส่กรวยแล้วเดินทางกลับต่อไปถึงต่าเด ก็ทำเดปอทุ กรวยดอกหยดเลือดใส่กรวยแล้วก็กลับ-กลับถึงต่าเด 7 แห่งก็ทำเดปอทุ 7 อัน กรวยพร้อมกับหยดเลือดไว้ ๆ อัน ชายหนุ่มสิ้นลมหายใจ ลุงก็แบกไปไว้ที่เบาะส่วนแฟนสาวในวันนั้นเพื่อนก็ทักว่าวันนี้แปลกจึงทำไมเชาของเธอ

ถึงได้แดงแบบนี้ เพื่อนบอกเธอก็ไม่สนใจคุยกับพระราชามุกโศอย่างสนุกสนานบอกว่าไม่เป็นไร เพื่อนก็บอกอีก เชาวของเธอมันแปลกจริง ๆ นะ ถ้าไม่เชื่อเธอลองดูซิ

หญิงสาวก็ก้มดู พอเห็นก็ตกใจ ทั้งเขียวเขียวขาวแล้ววิ่งกลับบ้านโดยเร็ว พอวิ่งไปถึงท่าเด เห็นปอกูกับเลือด ค่อมเลือดเข้า เอาปอกูมาเล่น เหล่ เหล่ เลเล เต่อ ควา โอะ ควา โอะ แล้วเดินกลับ ไปถึง ท่าเด เห็น ปอกูกับเลือดก็ค่อมเลือดเล่นปอกู เหล่ เหล่ เลเล เต่อ ควาโอะ เต่อ ควา โอะ ทำแบบนี้ จนครบท่าเด เจ็ดแห่งที่แฟนหนุ่มได้ทำไว้ แล้วกลับไปมองดูท่าหมู่บ้าน ได้เป็นเสียงคนร้องไห้ แล้วมองไปอีกหมู่บ้านหนึ่ง เป็นหมู่บ้านปลือแม่ของหน่อกาเคล่อกำลังกล่อมน้องให้หลับ มิ มิ อ้อ อ้อ อ้อ อ้อ อ้อ แล้วมีกวางตัวหนึ่ง คีร้อง ขอ ขอ อี้ ขอ ขอ

เธอรู้ทันทีเลยว่าแฟนหนุ่มตายไปแล้ว รับกลับเข้าไปในหมู่บ้านได้ยินเสียง โกละ ดัง ตือ ตือ แฟนหนุ่มตายแน่นอนจะขึ้นบันไดพอกก็ถีบลงบันได ไม่ยอมให้ขึ้น รับไปขึ้นอีกข้างหนึ่งเมื่ก็ถีบลงไม่ยอมให้ขึ้นไปดู พอเห็นแฟนหนุ่มนอนอยู่เธอก็ร้องไห้จนน้ำตาเต็มขันน้ำ แมวขาวตัวหนึ่งก็มาทำคว่าเธอก็ร้องไห้จนน้ำตาเต็มขัน แมวขาวโศคใส่ก็คว่าอีก เธอก็ร้องไห้อีกจนน้ำตาเต็มขัน แมวขาวโศคใส่ก็คว่าอีก เธอก็ร้องไห้อีกจนน้ำตาเต็มขันน้ำอีก ครบ 3 ใบที่ 3 แมวขาวไม่ได้ทำคว่า ชายหนุ่มก็พูดขึ้นมาบอกว่าถ้ายังรักยังอยากจะได้ฉัน ก็ขอให้เธอไปฟันไร่อยู่บนหลุมศพของฉันเมื่อถึงเวลาที่ผัก ออกดอกฉันจะมาหาเธอเอง

ให้ถางหญ้าขึ้น 3 รอบ ลงมา 3 รอบ แล้วฉันจะมาหา พอหลังจาก เอาศพไปฝังเธอก็รับไปฟันไร่อยู่บนหลุมศพแฟนหนุ่มทันที ฟันไร่เสร็จ หว่านข้าวลงในไร่เสร็จ เธอก็ไม่ได้ไปดูอีกเลย วันหนึ่งก็ถามแม่ แม่ผักออกหรือยังแม่ก็บอก กำลังออกเริ่มแตกใบ อยู่ได้ระยะหนึ่งก็ถามแม่อีก ผักเป็นใบบ้าง กำลังโต แม่ตอบอยู่มาก็ระยะหนึ่ง แม่ก็บอก ตอนนี้ผักออกดอกเหลืองเต็มไร่ไปหมดเธอ ลูกขึ้นมาอาบน้ำแต่งตัวไปไร่ทันที ไร่ถางหญ้าขึ้น 3 รอบถางลงมามาก 3 รอบ ได้ยินเสียงใบต้นข้าวดัง ซ่า ซ่า เห็นเงาคนมากรีบจับแต่ก็จับไม่ได้อีก เหลืออีกแค่ครึ่งเดียว ไร่ถางหญ้าขึ้น 3 รอบ ถางลงมา 3 รอบ เห็นเงาเริ่มมาใกล้ตัว เธอรีบเอามือจับไว้จนได้ชายหนุ่มก็บอกให้หญิงสาวกลับไปเอาไก่อดำ 1 จิง เพราะต้องล้างหน้าด้วยเลือดไก่อ่อน ถ้าไม่ล้างด้วยเลือดไก่อดำจะพินกลิ่นชีพไม่ได้ แต่เธอไม่ยอมกลับกลัวว่าถ้ากลับไปแฟนหนุ่มจะหนีไปอีก ชายหนุ่มก็บอกว่า ฉันไม่ไปไหนหรอกจะรอเธออยู่ตรงนี้ หญิงสาวก็เชือกคอไก่อ แล้วเอาเลือดไก่อล้างหน้าให้กับแฟนหนุ่ม แล้วชายหนุ่มก็กลายเป็นคนมีตัวตนทั้งสองก็อยู่ด้วยกันในไร่ มีหมาตัวหนึ่งอยู่ด้วยซึ่งเป็นหมาสีดำ ชายหนุ่มบอกกับหมาให้กลับไปเอาขลุ่ยที่บ้านให้หน่อย เจ้าหมาดำก็กลับไปเอา พอกลับถึงบ้านก็เห่าไม่ยอมหยุด พอกับแม่เอาอะไรให้กินก็ไม่กิน สองคนผิวเมื่ก็คุยกัน หรือว่าเจ้าของมัน จะใช้ให้มาเอาของก็ลองหาดู เห็นขลุ่ยก็โยนลงไปให้เจ้าหมาดำ เจ้าหมาดำก็รับคาบขลุ่ยไว้แล้วรีบวิ่งกลับไปยังไร่ทันที พอเจ้าหมาดำเอาขลุ่ยมาให้ ชายหนุ่มก็เอาขลุ่ยขึ้นมาเป่า ทั้งสองก็เดินกลับบ้าน ใช้ชีวิตอยู่ด้วยกัน

นิทานเรื่องนี้สอนให้รู้ว่า

เราต้องมีความหนักแน่น เชื่อใจไว้ใจซื่อสัตย์ต่อกันและกัน ไม่หวั่นไหวต่อคำพูดของคนอื่น
คนเชื่อว่า ผู้ชายจะมีความหนักแน่นกว่าผู้หญิง ผู้หญิงเป็นคนที่อ่อนไหวง่าย

7. อำโหม่หย่าโพ อำป้าและที (แม่เป็นปลา พ่อเป็นน้ำ)

นางเก๊ะเหลอะ นูเกร ผู้เล่า

ในช่วงฤดูหนาว ปลาจะขึ้นมาวางไข่ เหล่าฝูงปลาก็ขึ้นมาวางไข่กินที่บึงใหญ่ มีปลาอยู่ตัวหนึ่งก็ขึ้นมาวางไข่ออกมาเป็นมนุษย์ 2 คน ซึ่งเป็นผู้ชายทั้งสอง แม่ปลาออกลูกเป็นคนไม่รู้อะไรทำอะไร ก็บอกกับลูกว่าลูกมีกันแค่สองคน เวลากินอะไรต้องแบ่งปันกัน อย่าทะเลาะกัน อย่ารังแกกันต้องรักกันให้มากๆ แม่อยู่แต่ในน้ำ เลี้ยงเจ้าไม่เป็นลูกจึงเดินขึ้นไปบนบก รีบอุ้มน้องแล้วขึ้นไปแล้วแม่จะไปส่ง ระหว่างทางแม่ก็คอยสอนบอกให้ อย่ารังแกกันต้องรู้จักแบ่งปันรักกันให้มากๆ พอไปถึงหน้าผา แม่ขึ้นไม่ได้ก็ปล่อยให้ลูกเดินไปเอง ก่อนไปก็ย้ำลูกๆ ว่าอย่าลืมคำสอนของแม่นะ ทั้งสอนก็เดินทางไปถึงขุนห้วย บอกให้น้องรออยู่ตรงนี้ก่อน จะเข้าไปหาข้าวกินในหมู่บ้าน ถ้าพี่กลับมาพี่จะเรียกน้องว่า น้องเอ๋ย น้องเอ๋ย แล้วตอบพี่ ถ้าคนอื่นเรียกอย่าได้ตอบ เดียวคนอื่นจะเอาตัวไป

พี่ชายเริ่มโตเป็นหนุ่ม ก็เข้าไปหาข้าวกินในหมู่บ้าน ไปที่บ้านหลังหนึ่งก็มีหญิงสาวคนหนึ่ง ซึ่งมีพี่น้องด้วยกัน 7 คน เธอเป็นลูกสาวคนเดียวพี่น้องไม่ให้ทำงาน นอกจากทอผ้า วัน ๆ หนึ่งเธอจะทอแต่ผ้าอยู่ในบ้าน พอชายหนุ่มไปเธอเห็นก็รู้สึกชอบ เรียกชายหนุ่มเข้าไปในบ้านก็พูดคุยกัน ทำกับข้าวให้กิน กินข้าวเสร็จก็คุยกันต่อทั้งสองก็รู้สึกชอบพอกันขึ้นมา หญิงสาวก็ถามชายหนุ่มเป็นมาอย่างไรหรือถึงได้มาถึงที่นี่ ชายหนุ่มบอกไปว่า ผมมีพี่น้องสองคน ซึ่งตอนนี้กำลังรอผมหาข้าวให้กินอยู่ ผมต้องรีบกลับไปดูแลน้องแล้ว หญิงสาวก็ถามต่อแล้วหน้าตาของน้องคุณเป็นยังไง โตประมาณไหนหรือ ?

ชายหนุ่มก็บอกรูปร่างหน้าตาของน้องให้หญิงสาวฟัง หญิงสาวก็จัดเตรียมเสื้อผ้า 1 ชุด ไม่ยอมให้ชายหนุ่มไปกลัวว่าถ้าไปแล้วจะไม่กลับมาอีก เธอจึงตัดสินใจไปหาน้องให้ชายหนุ่มแต่ก่อนไป ชายหนุ่มก็บอกว่า คุณต้องตะโกนเรียก ว่า น้องเอ๋ย-น้องเอ๋ย น้องถึงจะออกมาหาถ้าไม่เรียกแบบนี้ น้องจะไม่ออกมา หญิงสาวพอไปถึงก็เรียก น้องเอ๋ย-น้องเอ๋ย น้องชายนึกว่าเป็นเรียกวิ่งมาหา โดยที่ไม่ได้ดูซ้าย-ขวา แต่พอมาถึงกลับเห็นเป็นผู้หญิงจะหนี หญิงสาวรีบจับไว้ น้องชายก็ร้องไห้โวยวายเรียกหาพี่ชายว่าตอนนี้อยู่ไหน จะมีคนฆ่าผม หญิงสาวรีบตอบเปล่านะฉันไม่ฆ่าเธอหรอก ตอนนี้พี่ชายของเธออยู่ที่บ้านฉัน แล้วหญิงสาวก็เอาเสื้อให้น้องเปลี่ยน แล้วพากลับไป พอไปถึงเห็นพี่ชายก็ดีใจ หญิงสาวก็เอาข้าวเอาน้ำให้กินด้วยความหิวน้องชายก็รีบกินโดยทันที ส่วนพี่ชายก็แต่งงานกับหญิงสาวผู้นั้นอยู่ได้ประมาณ 1 เดือน หรือ 2 เดือน ก็บอกกับภรรยาว่าจะไปรับจ้างทำงาน 7 ปี 7 เดือน กับอีก 7 วัน แล้วผมจะกลับมาฝากดูแลน้องของผมให้ดีด้วยนะ ภรรยาก็บอกกับสามี น้องชายแก่คนเดียวฉันดูแลให้อยู่แล้ว ตอนแรก ๆ พี่สะใภ้ก็ทำกับข้าววางไว้ที่พื้นเพื่อว่าเวลาน้องไปเล่นจะได้กลับมากิน แต่พอนานเข้านานเข้า พี่สะใภ้ก็เก็บไว้บนโต๊ะต้องขึ้นเก้าอี้กินทุกวันเหลืออีกเพียงแค่ 7 วัน พี่ชายก็จะกลับมา พี่สะใภ้ก็ทำกับข้าวเก็บไว้ในที่สูงกว่าเดิม

น้องชายหลังจากเล่นเสร็จจะกลับมากินข้าว แต่เอาไม่ได้หยิบไม่ถึงน้องชายก็ไม่ได้กินข้าว วันแรกที่ไม่ได้กินข้าวยังเล่นกับเพื่อนได้อยู่ พอวันที่สอง ที่สาม ก็พอเล่นไหวอยู่

เหลืออีกเพียงแค่ 4 วัน พี่ชายก็จะกลับมาแต่ในวันร่างกายของน้องชายเริ่มทรมานไม่ไหว หดรีวแรงที่จะไปเล่นกับเพื่อน เหลืออีกเพียงแค่วันเดียวพี่ชายก็จะกลับมาน้องชายไม่สามารถไปเล่นกับเพื่อน เพราะไม่มีแรงจริง ๆ บอกให้เพื่อน ๆ ก็มารอเรียกไปเล่นด้วย แต่น้องชายไม่มีแรงจริง ๆ บอกให้เพื่อนไปเล่นกันก่อน แต่เพื่อนไม่ยอมไปขอรออยู่ตรงนั้น ส่วนพี่สะใภ้ก็นั่งทอดผ้าอยู่ตรงนั้น น้องชายก็เข้าไปนอนอยู่ใต้ผ้าทอดของพี่สะใภ้แล้วสลบหมดสติไป เพราะไม่ได้กินข้าวมาหลายวัน วันนั้นเป็นวันที่พี่ชายจะกลับมาพอดี พี่ชายนั้นก็กลับมา พร้อมกับเหล่าลูกน้องคนรับใช้มีม้าขี่ช้างกลับมาด้วย ไปทำงานครั้งนี้ก็ได้กลับมา พอมาถึงบ้านก็ถามหาพี่น้องทันที ภรรยาบอกนอนอยู่ตรงนั้นใจก็รีบเข้าไปหาน้อง เรียกคูก็ไม่ยอมตื่น ก็ลองจับคูที่แขนและหัวใจยังอ่อนอยู่ หรือเป็นเพราะว่าไม่ได้กินข้าว พี่ชายก็รีบหาข้าวหาน้ำให้น้องชายกิน ดมข้าวน้ำให้น้อง ใส่เข้าไปในปากแล้วหยดน้ำตามเข้าไป พอได้กินข้าวคำแรกก็รู้สึกดีขึ้น เมื่อได้กินข้าวก็รู้สึกตัว กินข้าวจนอิ่มบอกกับพี่ชายว่า แม่เคยบอกไว้ไม่ให้ทั้งกิน ตอนแรก ๆ พี่สะใภ้เอาข้าวไว้บนพื้นผมกลับมากินได้ แต่พอนานเข้า-นานเข้า พี่สะใภ้ก็เก็บไว้ที่สูงขึ้น ผมกลับมาหยิบข้าวไม่ถึงไม่ได้กินข้าว ผมหิวข้าวเกือบตาย พี่สะใภ้พอได้ยินก็สีกโกรธ บอกสามีคนไม่รู้จักรับรู้คุณ หลอกไปปล่อยในป่าเสีย พี่ชายก็เชื่อฟังภรรยา พอเช้ามาก็ชวนน้องไปหาปลา น้องชายก็หิ้วข้าวห่อใหญ่ไปหาปลากับพี่ชายมีหมาไปด้วยหนึ่งตัว ทั้งสองก็ไปด้วยกัน วันนั้นหาปลาได้ดีมาก พี่ชายบอกกับน้องไปรออยู่บนลานก้อนหินก้อนใหญ่ ก่อไฟแล้วปิ้งปลากินกันตรงนั้น

น้องชายก็ขึ้นไปก่อไฟรอพี่ชายอยู่ตรงนั้น โดยที่ไม่รู้ว่าพี่ชายจะมาปล่อยทิ้งไว้ตรงนั้น พี่ชายขึ้นมาบอกให้น้อง ปิ้งปลา มีปลาอยู่ 3 ตัว ซึ่งใหญ่ที่สุด 1 ตัว ปานกลาง 1 ตัว และเล็กที่สุดหนึ่งตัว ปิ้งไปด้วยเล่นไปด้วย บอกว่าปลาตัวที่ใหญ่ที่สุดเป็นของผม พอปิ้งเสร็จก็ชวนพี่ชายกินข้าว พี่ชายเห็นน้องก็สงสาร กินข้าวไปด้วยร้องไห้ไปด้วย กินแค่สองสามคำกลืนไม่ลง น้องชายก็ถามทำไมไม่กินต่อ พี่ชายก็บอกว่าอิ่มแล้ว พี่ไม่ค่อยหิว แล้วบอกให้น้องกินเยอะ ๆ น้องชายก็กินข้าวไปโดยที่ไม่นึกสงสัยอะไรเลย พอกินข้าวอิ่ม พี่ชายก็บอกกับน้องว่าพี่จะดูหาให้นะ น้องชายพอพี่ดูหาให้ก็เผลอหลับกับหมาอีกตัวหนึ่ง พี่ชายก็เก็บข้าวของกลับบ้านทิ้งน้องให้หลับอยู่ตรงนั้น ส่วนน้องชายพอรู้สึกตัวอีกทีก็มีคแล้ว เห็นใครร้องเรียกหาพี่ชายก็ไม่มีใครตอบ ก็คลานหาเมื่อไปโดนเจ้าหมาน้อย ซึ่งก็เผลอหลับเหมือนกัน หมาน้อยก็ตื่นขึ้นมา น้องชายก็บอกให้เจ้าหมากลับไปดมกลิ่นพี่ชายให้ดี พุดเสร็จก็จับหางเจ้าหมาไว้ แล้วบอกให้ดมกลิ่นกลับไป พอพี่ชายกลับถึงบ้านได้สักพักหนึ่ง น้องชายกับเจ้าหมาก็กลับมาเหมือนกันเมียก็ถาม ไหนบอกว่าจะหลอกน้องไปปล่อยในป่าไป พรุ่งนี้คุณต้องไปอีก พอรุ่งเช้ามา พี่ชายก็ชวนน้องไปหานกในป่าห่อข้าวไปด้วย ทั้งสองก็ไปด้วยกันกับเจ้าหมาน้อยอีกตัว ก็เดินไปที่ต้นทราย ต้นหนึ่งใหญ่มากเห็นลูกนกซึ่งเป็นนกกินคนอยู่ 3 ตัว พี่ชายก็ชวนน้องขึ้นไปดู ทำเป็นบันไดไต่ขึ้นไป

น้องชายพอเห็นลูกนกก็เล่นกับลูกนก บอกว่าตัวที่ใหญ่ที่สุดเป็นของพี่สะใภ้ ตัวปานกลางเป็นของพี่ชาย ส่วนตัวเล็กสุดเป็นของผมน้องก็เล่นกับลูกนกจนเพลอหลับ ส่วนพี่ชายเห็นว่าน้องหลับ ก็รีบลงจากต้นทราย เอาบันไดออกแล้วกลับบ้านไป ส่วนเจ้าหมาน้อยก็รออยู่ใต้ต้นทราย น้องชายพอตื่นขึ้นมาไม่เห็นพี่ชาย จะลงจากต้นไม้ก็ลงไม่ได้ก็เล่นกับลูกนกต่อ จับแมลงให้ลูกนกทั้งสามตัวกิน ส่วนแม่นกกับพ่อนกออกไปหาอาหาร อีก 3 วัน ถึงจะกลับมา ลูกก็บอกกับชายที่จับแมลงให้กินว่า พ่อกับแม่ฉันทักจะกลับมาแล้วพี่ชายจับกิ้งก่าไว้ให้แน่นนะ เดี่ยวจะตกต้นไม้ตาย พอใกล้มืดก็กลับมา เดินเข้ามาหาชายผู้นั้น มนุษย์หากินยากจะตายมีให้กินถึงที่จริง ๆ เลย จะได้กินมนุษย์แล้ว ลูกนกก็พูดขอร้องแม่ไม่ให้กินพี่ชายคนนี้ ในระยะเวลา 3 วัน ที่พ่อกับแม่ออกไปหาอาหาร ถ้าไม่ได้พี่ชายคนนี้ลูกก็คงตายไปแล้ว แม่คงไม่เห็นหน้าลูกในตอนนี้อแล้ว แม่ก็บอกไม่กินก็ได้ พ่อนกกลับมาที่พูดเช่นนั้นเหมือนกันลูกนกก็พูดขอร้อง พ่อนกก็ไม่กิน

แล้วพ่อนกกับแม่นก ก็คิดว่ามนุษย์ต้องกินข้าวกินน้ำเป็นอาหาร ก็ขึ้นไปบินบนท้องฟ้า มองลงไปเห็นคนกำลังจะไปเกี่ยวข้าวเตรียมข้าวปลาอาหารไว้พร้อม ก็บินลงไปเอามาให้ชายผู้นั้น ก็คิดอีกมนุษย์ต้องใช้เสื้อผ้าก็บินหามาให้กับชายคนนั้นอีก ชายผู้นั้นหลังกินเสร็จก็แบ่งให้ลูกนกกิน ลูกนกก็โตขึ้นทุกวัน ทุกวัน เริ่มที่จะบินก็ฝึกบินจนหลาย ๆ วันก็บินได้ ชายผู้นั้นก็บอกกับพ่อนกแม่นก ถึงเวลาที่ฉันคงต้องไปแล้ว ทั้งพ่อนกและแม่นกก็ช่วยกันหาวิธีให้ชายผู้นั้นลงจากต้นไม้ แม่นกก็บินลงไปทางปลายน้ำพ่อนกก็บินขึ้นไปทางต้นน้ำก็ได้แถววัลย์กันคนละเส้น ช่วยกันตอนกตัวผู้อยู่ด้านบน นำตัวเมียอยู่ด้านล่าง ช่วยกันดึงแถววัลย์จนแน่นตึง แล้วบอกให้ชายผู้นั้นไต่ลงไป ส่วนลูกนกทั้ง 3 ก็ช่วยกันบอกให้พี่ชายจับแถววัลย์ไว้ให้แน่น พอไต่ลงมาถึงพื้นได้ พ่อนกกับแม่นกก็บอกกับเด็กผู้นั้นว่า ถ้าเดือดร้อนเมื่อไหร่บอกพ่อนกกับแม่นกแล้วจะไปช่วย จากนั้นเหล่านกก็บินจากไป น้องชายก็อยู่กับลูกหมาใต้ต้นทราย จนหลาย ๆ วันเข้าอาหารที่เหลืออยู่ก็หมด ไม่มีข้าวกินเดินทางขึ้นไปทางต้นน้ำ ขึ้นไปเรื่อยๆ รู้สึกหิวมาก เห็นเต่าตัวหนึ่งก็จับเอาไปปิ้งกิน แบ่งให้เจ้าหมาครึ่งหนึ่ง ตัวเองกินครึ่งหนึ่ง เดินทางต่อไปเรื่อยๆ ก็หิวอีกไม่มีเรี่ยวแรงเดินลูกหมาก็เห็นตุ๊ด ตู๋ ตัวหนึ่งก็จับปิ้งแบ่งกันกิน กินเสร็จเดินทางต่อไปหิวอีกไม่มีแรงเดินต่อ หิวอีกไม่มีแรงเดินต่อ เจ้าหมาที่ไม่หาอาหารให้กิน ก็ฆ่าลูกหมากิน

กินอิ่มก็เดินทางต่อ หิว จนเดินไม่ไหว ก็เจอบึงแห่งหนึ่งซึ่งยักยว กับดักปลาไว้ ก็หมดสติ พอรุ่งเช้ายักยวก็เห็นชายคนหนึ่งก็พูด มนุษย์หาทั้งวันทั้งคืนก็ไม่ได้ ส่งตัวเองมาถึงที่นี่ ฉันต้องกินน้องชายที่รู้สึกตัวอ่อนวอนขอชีวิต จะขออยู่กับยักยว จนยักยวสงสารให้น้องชายผู้นั้นอยู่ด้วย ยักยวก็พาน้องชายผู้นั้นไปอยู่ด้วย พอกลับมาถึงยักยวตัวผู้ก็ถามขึ้นมาว่า ทุกวันที่ไปหาปลาไม่เห็นมีกลิ่นหอม แต่ทำไมวันนี้ถึงหอมจัง ยักยวตัวเมียบอกสามีว่า อย่าพูดแบบนั้นเดี๋ยวเค้าจะตกใจ เด็กคนนั้นจะอยู่กับเรา ชายหนุ่มก็อาศัยอยู่กับยักยวสองตัวเมีย เวลากินข้าวยักยวก็ทำไว้อีกที่หนึ่ง กลัวว่าตัวของคุณตาคุณยายจะโดนไล่ เพราะยักยวตาและยักยวยายตัว

ใหญ่ แต่ชายหนุ่มกินข้าวคนเดียว ยักษ์สองตัวเมียดกกับยาย สงสัยเด็กคงตกใจ ขวัญหนีหรือเปล่า พรุ่งนี้เรามัดมือเรียกขวัญให้กลับบ้าน

พรุ่งเช้ามา ก็หุงข้าวหม้อใหญ่หนึ่งหม้อ ฆ่าหมูตัวผู้ตัวใหญ่ 1 ตัว มัดมือให้กับชายหนุ่มก็เอาขามู 1 ข้าง กับ ตับ 1 อัน ให้ชายหนุ่มกินแต่ก็กินแค่ตับก็อิ่มแล้ว ยักษ์ตาก็บอกกินแค่คนเดียว หรือว่าขวัญยังไม่กลับมา ยักษ์ยายบอกว่าคนตัวเล็กก็กินได้น้อย ไม่เป็นไรหรอกพออยู่ไปนานเข้า ยักษ์ยายก็ป่วย ยายบอกกับชายหนุ่มว่า ถ้ายายตายไป อยู่กับตาต้องเชื่อฟังตาเค้านะ นับตั้งแต่อยายป่วยชายหนุ่มก็ร้องไห้ ไม่ยักยให้ยักยยายตาย เรามีกันแค่สามคน ถ้าอยู่กับตาคงเหงาเศร้า ชายหนุ่มก็ร้องไห้ ยักษ์บอกกับชายหนุ่มว่าพรุ่งนี้ยายจะตายแล้ว พอเช้ามายักษ์ยายก็ตาย ยักษ์ตาก็บอกกับชายหนุ่มยายตายไปแล้วต้องทำศพให้ดีดี นะ ชายหนุ่มก็ทำตาม โดยที่ยักษ์ตาคอยดูอยู่ห่างๆ ว่าเด็กคนนี้จะหาวิธีอย่างไรกับศพที่ตัวใหญ่มากขนาดนี้ ชายหนุ่มไม่สามารถเคลื่อนย้ายศพของยักษ์ยายได้ จึงออกไปหาหินมากองไว้ จนสองวันเช้าเหล็กศพออกเป็นชิ้นๆ จุดไฟแล้วเผาจนหมด ส่วนยักษ์ตาก็ค่อยดูอยู่ห่างๆ ลองใจเด็กคนนี้

แต่เมื่อเห็นวิธีการของเด็กคนนี้ก็รู้สึกดีใจ บอกกับชายหนุ่มว่าถ้าตาตายไปของให้ทำแบบนี้ละ ชายหนุ่มก็บอกไปว่าตาอย่าพูดอย่างนี้เลย ถ้าตาตายไปแล้วผมจะอยู่กับใคร เพียงแค่ไม่กี่วันยักษ์ตาก็ป่วยอีก บอกกับชายหนุ่มว่า อีกเพียงแค่ 7 วัน ตาก็จะตายแล้ว รีบไปหาหินมาเก็บไว้ตั้งแต่วันนี้เลย ชายหนุ่มก็ไปหาหินมาเก็บไว้ทุกวัน อยู่มาวันหนึ่งยักษ์ก็บอกว่า วันนี้ตาก็จะตายแล้วไปเอาหม้อกับเสื้อตัวใหญ่ของตามา แล้วเอามาสวมไว้แล้วตีฆ้องด้วย เจ้าก็จะเหาะได้แล้วก็เอาดาบกระบี่ใส่ให้ อีก แล้วให้ไปเอาเกลือใส่รอ ชายหนุ่มก็ไปเอา แล้วก็เอาให้บอกไปว่า ถ้ายังไม่มีครอบครัวห้ามเปิด จะเปิดได้ก็ต่อเมื่อที่เจ้ามีครอบครัว ก่อนเปิดให้ฟันต้นไม้ 1 ต้น แล้วเอาผ้าปิดคลุมหัวทั้งเจ้าและภรรยาให้มิด ถ้าได้ยินเสียงอะไรห้ามเปิดผ้าออก

แล้วยักษ์ก็ตายจากไป ชายหนุ่มก็จัดการเผาศพยักษ์ตัวผู้เช่นกับที่เคยทำกับยักษ์ตัวเมีย หลังจากนั้น 3 วัน ชายหนุ่มก็เอาเสื้อก๊อหน่อเสื่อรอ ขึ้นมาสวมใส่ เอาหม้อขึ้นมาตี พร้อมดาบกระบี่ ก็เหาะขึ้นไปเรื่อยๆ แล้วก็ไปตกอยู่ที่ไร่หญ้าคาแห่งหนึ่ง จะเดินไปก็ไม่เห็นทางเดิน ก็เอาหม้อขึ้นมาตี ตีเท่าไรก็ไม่เหาะเสียที เอาดาบกระบี่ เสื่อ ก๊อหน่อเสื่อรอ และก็นั่งไปซ่อนไว้ ที่หญ้าคา แล้วถือดาบกระบี่ไปหาทางเดิน ก็เดินไปเหมือนว่าจะมีทาง มีรอยมีดฟัน ก็เดินตามรอยนั้นจนพบทาง ก็เดินไปตามทางจนได้เจอบ้านหลังหนึ่ง ซึ่งเป็นบ้านของพิหมีแม่ ในหมู่บ้านนี้ได้ยินแต่เสียงคนร้องไห้ ก็ขึ้นไปบ้านพิหมีแม่ พิหมีแม่ก็บอกว่าหมู่บ้านอื่นมีทำไมไม่ไป รีบกลับไปเถิดเดี๋ยวพ่อแม่คนที่บ้านจะเป็นห่วง เพราะคนที่นี่กำลังจะถูกนกกิน แต่ชายหนุ่มบอกว่าอยากนอนค้างที่นี่ ถ้ามองไปว่า ทำไมผู้คนถึงร้องไห้กันดังทั่วหมู่บ้าน พิหมีแม่ก็ตอบไปว่า เพราะสงครามหน่อเสื่อดา ลูกสาวคนสุดท้องของพระราช ที่ตกเป็นเหยื่อของนก ซึ่งหน่อเสื่อดาคนนี้สวยมาก นกบอกว่าถ้าไม่กินหน่อเสื่อดา ก็จะกินคนในหมู่บ้านนี้ให้หมด เจ้าก็เลยไปสร้างบ้านให้หน่อเสื่อดาอยู่คนเดียว มองลงไปก็จะเห็นหลังคาบ้าน บ้านของหน่อเสื่อดาก็ถูกเตรียมไว้ด้วย เหล้า หมู ไก่ พร้อมหุงข้าวไว้

ชายหนุ่มมองลงไปบอกว่าคืนนี้จะไปหาหน่อเสือดา พอตกกลางคืนก็ลงไปหาหน่อเสือดา หน่อเสือดาก็ออกมาไล่ทันที ที่ไม่ควรมาที่นี่เพราะคนนั้นตกเป็นเหยื่อของนกยักษ์ เดี่ยวจะถูกกินไปด้วย

พอแม่จะเป็นห่วง พี่น้องจะตามมา ชายหนุ่มก็พูดขึ้นมาว่า เธอออกจะเป็นผู้หญิงที่สวย ผมซึ่งหน้าตาไม่ดีถูกกินไปด้วยจะเป็นไรไป ชายหนุ่มก็อยู่กับหน่อเสือดา บอกว่าอยากสูบยาสูบ หน่อเสือดาบอกว่ายาสูบวางไว้ตรงนั้น ไปเอาเองแต่ก็ไม่ได้ไปเอา บอกว่ายาสูบนั้นเค้าเตรียมไว้ให้กับนกยักษ์ ฉันไม่กินหรอก ฉันจะให้เธอทำให้กิน หน่อเสือดาก็ทำให้กิน นึกว่าทำให้แล้วคงกลับ แต่ก็ยังไม่ยอมกลับ ก็บอกว่าอยากกินหมาก หน่อเสือดาก็บอกว่าวางอยู่ตรงนั้น ชายหนุ่มไม่กิน อยากให้เธอทำให้กิน นึกว่าทำให้แล้วคงกลับ หน่อเสือดาบอกให้กลับก็ไม่ยอมกลับ บอกว่าอยากกินข้าว ข้าวหุงไว้แล้วไปกินเอง แต่ชายหนุ่มก็บอกอีกว่า อยากกินที่หน่อเสือดาหุงให้กิน หน่อเสือดาเถียงไม่ได้ ก็หุงข้าวให้กิน หน่อเสือดาเถียงไม่ได้ก็หุงข้าวให้กิน แล้วตักน้ำพริกเอาไปให้ชายหนุ่มกิน แต่ชายหนุ่มบอกว่าอยากกินไก่ตัวนั้น หน่อเสือดาบอกว่ากินไม่ได้เขาเตรียมไว้ให้นกยักษ์ แต่ชายหนุ่มก็จะกินให้ได้ หน่อเสือดาเถียงไม่ได้ ก็ฆ่าไก่ไปแกง เอาไปให้ชายหนุ่มกิน แต่ก็ยังไม่ยอมกินถ้าเธอไม่กินฉันก็ไม่กิน หน่อเสือดาก็เถียงจนไม่รู้จะทำยังไงก็ยอมกินด้วยสองสามคำ พอชายหนุ่มกินเสร็จหน่อเสือดาก็ไล่กลับบ้าน แต่ก็ไม่ได้กลับอีก หน่อเสือดาขอร้องให้กลับ นกก็จะมาแล้วรีบกลับไปเถอะ พอแม่จะเป็นห่วงชายหนุ่มตอบไปว่า ถ้าอยากกินก็ให้มันกินไปซิ เธอทั้งสวยทั้งน่ารักนกก็จะกิน จะสนใจอะไรกับผม

หน้าตาก็ไม่ดีก็ไม่หล่อ ถ้ามันอยากกินก็ให้มันกินด้วยกันทั้งสองคนนี่แหละ ชายหนุ่มอยู่ตรงนั้นไม่ยอมไปไหน หน่อเสือดารู้สึกเป็นห่วงและกังวลมากขึ้นทุกที ชายหนุ่มก็ลงจากบ้าน ตัดเชือกยาว 30 ตัว ควาย 30 ตัว ที่มัดไว้ที่หัวที่หางไว้ ปล่อยหมู ปล่อยไก่ ไปหมด หน่อเสือดาก็ห้ามอย่าทำแบบนั้นเลย นกต้องกิน นกต้องกิน พ่อแม่พี่น้องคนในหมู่บ้านนี้หมดแน่ แต่ชายหนุ่มก็รู้สึกกลัวแต่อย่างใดเลย หน่อเสือดาก็คอยบอกให้ชายหนุ่มกลับบ้านไปนกกินแล้วจะมาทุกทีแล้ว พอคำถามนกยักษ์ก็บินลงมาก็บอกว่า เมื่อพระราชานำทำตามคำพูดที่บอกไว้

จะกินคนในหมู่บ้านนี้ให้หมดเลย ไม่ให้เหลือแม้แต่คนเดียว ชายหนุ่มบอกนกไปว่า เป็นนกเป็นกา ควรที่จะกินพวกผลไม้ในป่า ไม่ควรที่จะกิน นกบอกไปว่าฉันไม่อยากกินผู้ชายเลย แต่เมื่อมีมาให้กินถึงที่ฉันจะต้องกินแล้วละ ชายหนุ่มบอกไปว่าถ้าอยากกินก็ขึ้นมาซิ จะให้ลงไปหาได้อย่างไรกัน พอขึ้นมาก ชายหนุ่มก็ใช้ดาบกระบี่ไล่ฟันจนคอขาดสามท่อน ตกลงจากพื้นเสียงดังทั่วหมู่บ้าน ชาวบ้านในหมู่บ้านก็ได้ยิน นึกว่าหน่อเสือดาตายแล้ว นกอีกตัวก็บินมา ซึ่งเป็นตัวผู้ บอกอีกว่าพระราชานำทำตามคำพูด จะกินคนในหมู่บ้านนี้ให้หมดเลย ไม่ให้เหลือแม้แต่คนเดียว เป็นนกเป็นกา ควรที่จะกินพวกผลไม้ในป่า ไม่ควรที่จะกิน นกบอกไปว่าฉันไม่อยากกินผู้ชาย แต่วันนี้เห็นที่ต้องกิน นกตัวเมียนอนตายอยู่บนพื้น ก็พูดว่า แม่พอกินอิ่มแล้วก็นอนอยู่เฉยเลยนะ ไม่เหลือให้กินเลยนะ ชายหนุ่มก็ตอบไปว่า นอนที่ไหนกันตายตั้งนานแล้ว

นกยักษ์โกรธมาก บอกว่าจะกินให้อิ่มเลย อยากกินก็ขึ้นมาซิ นกยักษ์ก็โดดขึ้นไป ชายหนุ่มก็ใช้นะบือละฟันคอขาดไปสามท่อน หน่อเสือดาขอร้องให้อยู่ต่อ เพราะกลัวมากอยู่คนเดียวไม่ได้ หน่อเสือดาก็จับตัวไว้ไม่ยอมให้ไป จับกางเกงไว้ ชายหนุ่มก็ใช้ดาบนะบือละตัดจากกางเกง หนีกลับไปนอนอยู่บ้านพี่หม้อแม่ หน่อเสือดาก็ตามไป ไปบ้านพ่อกับแม่ แต่พ่อกับแม่ก็นึกว่าตายไปแล้ว ก็บอกไปว่าอยากกินข้าวให้หาเอาเอง ก็เรียกต่อไปไม่มีใครตอบ ก็ไต่ขึ้นเสารับาน บอกให้แม่เปิดประตู แม่ตอบไปว่าหน่อเสือดาถ้าอยากได้ของอะไรให้เอาเอง

เรียกไม่มีใครตื่นก็ไต่ขึ้นผนังบ้าน เข้าไปบ้านก่อกองไฟเรียกพ่อกับแม่ให้ตื่น พ่อกับแม่ก็กลัวจนตัวสั่น หน่อเสือดาก็บอกไปว่ายังไม่ตาย ทั้งสองก็ไม่เชื่อ พ่อก็บอกให้พ่อแม่หยิกหูก็รู้สึกเจ็บ หน่อเสือดาก็บอกให้พ่อกับแม่ลองจับมือเธอดู มื่อยังอุ่นอยู่ พ่อก็จับดูบอกว่าลูกยังไม่ตาย หน่อเสือดาก็บอกกับพ่อว่า มีชายคนหนึ่งไปที่บ้านแล้วช่วยฆ่านกยักษ์ทั้งสองตัวไปแล้ว พระราชาที่ถามว่าแล้วตอนนี้ ชายผู้นั้นอยู่ที่ไหน หนีไปแล้วไม่เคยเห็นมาก่อน ได้แค่เศษซากกางเกง พ่อเข้ามาพระราชาก็ดีเมืองเรียกประชาราชนมาประชุม เมื่อคืนนี้มีชายหนึ่งไปช่วยฆ่านกยักษ์ หน่อเสือดาก็เลยรอดตาย ตอนนี้ไม่รู้ที่อยู่ไหนได้แค่เศษกางเกงถ้าใครเป็นชายคนนั้นจะยกลูกชายให้ พ่อรุ่งเช้ามาอีกวันหนึ่ง ชายหนุ่ม 30 คนก็ตัดเศษซากกางเกงออกมาเข้าแถวเรียงกัน แต่ไม่ใช่ใครเลยสักคน คนที่ใช่ก็ผ้าคนละแบบ คนที่เหมือนก็ไม่ใช่มาลองดูกันหมด แต่ก็ไม่มีใคร มีอยู่วันหนึ่งชายหนุ่มเห็นว่าพระราชากำลังตามหา ก็เข้าไปซ่อนตัวที่เล้าม้วนเสื้อไว้ บอกพี่หม้อแม่ว่าให้เอาแม่ไก่ไว้ที่หัว 1 ตัว ที่หา 1 ตัว พอเวลาคนมาหาจะได้คิดว่าไก่กำลังปักไข่อยู่ แต่ก็มีเด็กคนหนึ่งได้ยินที่ชายหนุ่มพูดพอดี ก็กลับไปบอกกับพระราชา พระราชาก็ให้คนไปเรียก เรียกเท่าไรก็ไม่ยอมลงมา

คนของพระราชาจะจับแต่ก็กลัวไก่พระราชาก็เลยบอกให้ยกเสื้อทั้งม้วนเลย พอชายหนุ่มมาถึงเอาไปเทียบดู พระราชาบอกว่าชายหนุ่มผู้นี้แหละที่ช่วยลูกไว้ ชายหนุ่มก็ได้เป็นลูกเขยของพระราชา อยู่ได้ไม่กี่วันก็พาภรรยาออกไปหาที่บ้าน ไว้สำหรับสร้างบ้านสร้างเมือง ทั้งสองก็ออกเดินทางแล้วก็กลับไป เอาถั่วหน่อเสือดอ เสื้อและหมอนที่ซ่อนไว้ก่อนไป ชายหนุ่มก็เอาเสื้อมาใส่ดีเมืองไปหาที่บ้าน เห็นอยู่ที่หนึ่งบอกว่าเหมาะสำหรับสร้างบ้านสร้างเมือง แล้วก็ฟันต้นไม้ลงมาต้นหนึ่ง เอาผ้าคลุมหัวอย่างมิดชิด ก็ได้ยินเสียงซึ่งน่ากลัวมากภรรยาคิดที่จะเปิดดู แต่สามีไม่ให้เปิดแล้วทั้งสองก็ผลัดกลับไป พอตื่นขึ้นมาก็มีคนมาเรียกเจ้านายตื่นมากินข้าว ก็เห็นเงินทองเต็มไปหมดมากมาย ภรรยาที่รู้สึกกลัวแล้วจะเอาไปฆ่าหรือเปล่า สามีก็บอกว่าไม่ต้องกลัว ลูกน้องคนรับใช้ของเราเอง เมืองที่ตั้งอยู่ก็ใกล้กับเมืองของพี่ชาย ส่วนพี่ชายแต่ก่อนเป็นเศรษฐีคนหนึ่ง

แต่หลังจากเอน้องไปปล่อยทิ้งไว้ ยิ่งอยู่ก็ยิ่งทุกข์ยิ่งลำบาก จนในที่สุด เงินทองที่มีอยู่ก็หมดไป พี่ชายมีลูกชายด้วยกันถึง 5 คน มาทำอาชีพเป็นคนขายปลา หาปลาแล้วเอามาแลกกับข้าว พี่ชายก็ออกเดินทางหาปลาไกลขึ้นทุกทีทุกวันๆ พี่ชายก็ไปเห็นปลาตัวหนึ่งก็ฆ่า ซึ่งจำไม่ได้ว่าเป็นแม่ของตน วันหนึ่งก็ไปขายปลาเมืองของน้อง ฆ่าแม่ของตนแล้วเอาไปขาย แต่น้องชายเมื่อเห็นปลาตัวนั้นก็จำได้ทันที พี่ชายนั้นจำน้องไม่ได้ ก็บอกให้พี่ชายนั้นขึ้นมาคุยบนบ้าน แต่พี่ชายนั้นจำน้องไม่ได้ น้องชายก็เอาข้าวเอาน้ำให้พี่ชายกิน

พี่ชายก็บอกว่าไม่มีข้าวกินหาปลาแลกข้าวไปวันๆ น้องชายก็ขอดูปลาพี่ชายก็เอาขึ้นมา พอน้องชายเห็นก็ตกใจถามพี่ชายว่าจะขอซื้อ จะขายเท่าไรพี่ชายบอกแล้วแต่จะให้ น้องชายก็บอกว่าปลาตัวนั้นผมซื้อแน่นอน ก็ซื้อปลาตัวนั้นไว้ชวนพี่ชายกินเหล้าด้วยกัน ต่างคนต่างเล่าประวัติของตน จนในที่สุดพี่ชายก็เอ่ยขึ้นมาว่าน้องเองหรือ น้องชายบอกว่าใช่ผมเอง น้องก็จัดเตรียมเงินทองข้าวของให้พี่ชาย พี่ชายก็กลับไปหลังจากที่พี่ชายกลับไปแล้ว ก็จับปลาซึ่งเป็นแม่ของตนขึ้นมาร้องไห้ ไม่ยอมหยุดกรรามาเห็นเข้าก็เข้ามาถามเรื่องราวความจริงเป็นอย่างไรกัน

พอเห็นปลาก็ร้องไห้ไม่ยอมกินข้าวกินน้ำ ปลาตัวนั้นเป็นแม่ของผมเอง ก็เล่าให้ภรรยาฟังแล้วก็จัดการฝังศพให้แม่ปลาเป็นอย่างดี ส่วนพี่ชายนั้นพอลกลับมาถึงบ้านก็เล่าให้ภรรยาฟัง ภรรยาก็บอกให้สามีไปหา แต่สามีไม่กล้าไปอ๊อ แต่อยู่ไปนานเข้าๆ ข้าวของเงินทองที่น้องชายให้ก็หมด สามีก็คิดที่จะไปหาน้อง แต่ภรรยาบอกว่าตนจะไปเอง ภรรยาก็ไปก็รู้สึกอายน้อง ที่เคยทำไม่ดีกับน้องไว้ แต่น้องชายเมื่อเห็นพี่สะใภ้ก็ต้อนรับด้วยความเต็มใจและเป็นอย่างดี เอาข้าวของเงินทองให้ พี่สะใภ้พอลกลับไปได้ครึ่งทาง รู้สึกละอายใจก็ฆ่าตัวตาย

สามีก็รอไม่กลับมา ก็ออกไปตามหา ก็เห็นภรรยาของตนตายไปแล้ว ก็คิดจะไปถามน้องชาย ลองใจน้องชายดู ก็ไปถามน้องชายว่าพี่สะใภ้อยู่ที่ไหน มาแต่กลับไปแล้วยังไม่ถึงบ้านหรือ ก็เอาข้าวของเงินทองให้แล้วนี่ พอได้ยินน้องพูดอย่างนั้น ก็บอกความจริงกับน้องชายว่าพี่สะใภ้ รู้สึกละอายใจที่ทำไม่ดีกับน้องพอลกลับไปได้ครึ่งทางก็ฆ่าตัวตาย ของที่น้องเอาให้ก็วางไว้ตรงนั้น น้องชายก็ช่วยจัดการทำพิธีศพเรียกร้อยก็บอกให้พี่ชายเอาลูกมาด้วย ไม่ต้องไปลำบากแบบนี้อีก พี่ชายก็กลับไปรับลูกชายทั้ง 5 คน มาอยู่กับน้องช่วยกันทำมาหากินอยู่ด้วยกัน

นิทานเรื่องนี้สอนให้รู้ว่า

ต้องรู้จักให้อภัย พี่น้องสายเลือดเดียวกัน

จะดีจะร้ายยังไงก็คือพี่น้อง ฆ่ากันไม่ตาย ตัดกันไม่ขาด

8. ปากดอมาวา

(สองฟัวเมีย)

สมหมาย ทอเทอะ ผู้เล่า

มีสองฟัวเมียอยู่คู่หนึ่งยากจนมากต้องหาข้าวกิน ถ้าก็ต้องไปไม่กล้าก็ต้องไป ถ้าไม่ไปหากก็ไม่ได้กิน จะหาที่อื่นก็ไม่ได้ ก็ไปหาข้าวกินที่หมู่บ้านหนึ่ง ซึ่งมีช้างฆ่าคนในหมู่บ้านนี้ ไม่มีใครกล้าไปเลยส่วนลูกๆก็ร้องไห้ไม่ได้กินข้าว ภรรยาที่พูดกับสามีทั้งสองก็ตกลงไปที่หมู่บ้านนั้น พอไปถึงเจอช้างเข้าพอดี ช้างก็วิ่งไล่ ภรรยาสามีก็เข้าไปช่วย ช้างก็วิ่งไล่สามีภรรยาที่เข้าไปช่วย ภรรยาที่ไปแทงใส่ลูกอัญชะของช้าง ช้างตัวนั้นก็ตาย

สามีก็บอกกับภรรยาว่าถ้ามีคนถาม บอกว่าผมเป็นคนฆ่าช้างตายนะ ถ้าบอกว่าภรรยาเป็นคนฆ่าดูเหมือนจะเสียความเป็นลูกผู้ชายของผม ทั้งสองก็เดินทางเข้าไปในหมู่บ้าน ช้างถูกผมฆ่าตายไปเรียบร้อยแล้ว คนในหมู่บ้านไม่เชื่อก็บอกต่อไป ถ้าไม่เชื่อก็ลองดูซิ ผู้คนที่พากันไปดูแล้วก็เห็นว่าช้างตายจริงๆ คนที่ถามขึ้นมาว่าทำไมถึงเก่งกล้าเช่นนี้ ผู้เป็นสามีก็ตอบไปว่า ไม่รู้ซิเมื่อมันถึงคราวจำเป็นต้องฆ่า คนในหมู่บ้านก็พากันขนเงินขนทองให้กับสองฟัวเมียนั้น ทั้งสองก็พอมีฐานะขึ้นมาบ้าง แต่ก็มีอีกหมู่บ้านหนึ่งซึ่งมีเสือกินคน คนในหมู่บ้านก็ไม่กล้าออกจากบ้าน ถ้าออกจากบ้านเสือจะกิน

คนในหมู่บ้านก็ได้ยินข่าวว่ามีผู้เก่งกล้าฆ่าช้างมาแล้ว ก็ไปหาผู้เป็นสามีเพื่อช่วยฆ่าช้าง ผู้เป็นสามีก็กลัวเพราะไม่ได้เป็นคนฆ่า ชายคนนั้นก็ขอร้องให้ไปช่วยฆ่าเสือ ถ้าฆ่าเสือได้จะยกเมืองยกแคว้นให้ ผู้เป็นสามีก็ไม่ยอมไป ภรรยาที่บอกให้สามีไปช่วยเค้า คนอุตสาหัมาขอร้องถึงที่บ้าน ถ้าทำได้ก็ทำ ทำไม่ได้ก็กลับ ผู้เป็นสามีก็ไปโดยที่ตัวเองนั้นก็กลัวเหมือนกัน พอไปถึงก็ถามว่าไหนเสือกินสาวอยู่ตรงไหน ทั้งๆ ที่ตัวก็สั้นอยู่ ผู้เป็นสามีนั้นก็มิ (บอเก๋ขอ) (เสียม) 1 อัน

ชายคนนั้นก็บอกว่า บ้านหลังนี้แหละที่เสือกินไป แต่ยังกินไม่หมด กินนี้คงจะมากินอีก จากนั้นก็บอกให้ทุกคนไปหลบในบ้าน ตนนั้นจะอยู่ข้างนอกคนเดียว ทั้งๆ ที่กลัวจนตัวสั่นเหมือนกัน แต่ก็ไม่รู้จะทำอย่างไรก็เลยเอา เสียม บอเก๋ขอตั้งไว้ตรงบันไดหน้าบ้าน แล้วถามว่ามีถึงไหมถ้ามีให้เข้าไปหลบในถ้ำ คนก็เอาถึงให้เค้า เสร็จแล้วก็เข้าไปหลบในถ้ำ พอตกเย็นเสือก็มาร้องคำราม แค่มีกินตายอยู่ข้างๆ ก็กลัวอยู่แล้ว เมื่อมีเสือเข้ามาด้วยก็ยิ่งกลัวตัวสั่นเข้าไปอีก ถึงที่เข้าไปหลบก็กลัวไปกลิ้งมา เสือจะเข้ามากินศพ แต่ได้ยินเสียงก็เข้าไปดูเห็นว่ามีคนก็จะกิน แต่ด้วยถึงนั้นกลิ้งไปกลิ้งมาเสือจับไม่ได้ ถึงก็ตกลงมายังพื้นเสือดกใจ สะดุ้ง โดดลงมาจากบ้านไปโดนใส่ เสียม บอเก๋ขอ ที่ตั้งไว้บนบันไดหน้าบ้านก็ตาย

พอเสือดายก็เรียกให้ทุกคนตื่น ว่าคนนั้นได้ฆ่าเสือดายไปแล้ว คนในหมู่บ้านก็ชื่นชมว่าเป็นผู้เก่งกล้า ขนเงินขนทองไปให้ยกเมืองให้ ฐานะก็ดีขึ้นกว่าเดิมอีกพอกลับถึงบ้านก็ได้ยินข่าว ว่ามีงูใหญ่กินคน คนมาเชิญให้ไปช่วยฆ่า งู ผู้เป็นสามีก็ไม่ยอมไป ภรรยาที่บอกว่าคนเค้าอุตสาหัมาเชิญถึงที่บ้าน ถ้าไม่ไปก็ดูจะเสีย

น้ำใจ ก็ลองไปฆ่าดู ถ้าฆ่าได้ก็ฆ่า ฆ่าไม่ได้ก็กลับ สามก็ยอมไปเอาเมล็ดโบใหญ่ไปด้วย ไปถึงก็ถามไหนดู อยู่ไหนด คนก็บอกอยู่ในบ่อน้ำ ก็บอกให้คนไปส่งต่างๆ ที่ก็กลัวจนตัวสั่น พอไปถึงจะนั่งก้มดูแต่นั่งไปก็ตกลงไปในบ่อสะดุ้งคิดว่ามีคนเอามาด้วยฟันงูเป็นจิ้งๆ คนก็เรียกให้ขึ้นมาได้แล้วบอกว่าตายแล้ว แต่พอรู้ตัวอีกที งูก็กลายเป็นลาบเสียแล้ว ผู้คนก็ยกย่องว่าเป็นผู้เก่งกล้าคนที่เงินขนทองให้ กลายเป็นมหาเศรษฐีคนหนึ่ง

นิทานเรื่องนี้สอนให้รู้ว่า

การใช้ชีวิตร่วมกันเป่าสมาธิภรรยาต้องเชื่อใจ ซึ่งกันและกัน

ถึงจะลำบากยากไร้แค่ไหน

เราก็สามารถที่จะเอาชนะอุปสรรคได้โดยง่ายดาย

9. โคะโงะบะ

(ลูกคนหัวปี)

นางเก๊ะเหลอะ นูเกร ผู้เล่า

มีสองแม่ลูกอยู่ด้วยกัน 2 คน รักกันมาก ลูกสาวก็มีแฟนอยู่คนหนึ่ง รักใคร่ชอบพอกันมาก จะแต่งงานกันอยู่แล้วแต่แม่ของฝ่ายชายไม่เห็นด้วย ไม่ยอมให้ลูกแต่งงานบอกผู้หญิงแบบนั้นไม่คู่ควรกับลูกชายตน พอได้ยินแม่พูดแบบนี้ก็รู้สึกเสียใจไปโคดหน้าผาตาย ส่วนฝ่ายหญิงก็เศร้าโศกเสียใจ จะหาตัวตายตามชายคนรักไปก็ไปที่หน้า แม่เห็นลูกไปก็กลัวกังวลลูกจะมาตัวตาย เห็นตัวลูกสาวเหลือเพียงแต่เสื้อตัวหนึ่ง ก็เรียกลูกสาวบอกว่า

(โพ่ หมื่อ เออ โพ่ หมื่อ เออ โพ่ ส่า เลอะ ตี เต๊าะ โถ่ ถ่อ ส่อ ก็หันหลังตอบแม่ว่า เจอโหม่ เออ เจอโหม่ เออ เต่อ ดิ เซาะ ปกา อ่า ล่อ ลี)

หมายความว่า ประโยชน์ของแม่ หมายความว่า คนอื่น ประโยชน์ของลูก แม่จำ คนอื่นไม่เหมือนกัน เก้าที่ลูกรัก ก็หันหลังเดินต่อไป และคิดว่าแม่คงไม่ตามอีกที่ลูกตอบไปเช่นนั้น

แต่แม่ก็เป็นห่วงก็ตามไปอีก พอเห็นแผนหลังลูกก็เรียกอีกว่าโพ่ หมื่อ เออ โพ่ หมื่อ เออ โพ่ ส่า เลอะ ตี เต๊าะ โถ่ ถ่อ ส่อ ก็หันหลังตอบแม่ว่า เจอโหม่ เออ เจอโหม่ เออ เต่อ ดิ เซาะ ปกา อ่า ล่อ ลี

หันกลับไปเดินต่อเรื่อยๆ โดยที่ไม่หยุดพัก แม่ก็ตามลูกไปจนไปถึงหน้าผา ก็มองไปที่ลูกสาว ก็ใจหายกลัวลูก จะโคดลงไปก็เรียกลูกอีกว่า โพ่ หมื่อ เออ โพ่ หมื่อ เออ โพ่ ส่า เลอะ ตี เต๊าะ โถ่ ถ่อ ส่อ ก็หันหลังตอบแม่ว่า เจอโหม่ เออ เจอโหม่ เออ เต่อ ดิ เซาะ ปกา อ่า ล่อ ลี

มองลงไปยังเหวลึกพูดไปว่าถ้าเราสองคนรักกันใจผูกพันเป็นหนึ่ง ก็ขอให้เลือดของเราไหลลงไปในทางเดียวกัน

แต่ก็มีหน่อ ซา แม่ คนหนึ่ง ก็บอกว่า ชายผู้นั้นเป็นคนรักของเราจะมาแยกเอาไว้อย่างไร ก็คิดจะฆ่าตัวตายตามเหมือนกัน แม่ก็ตามไปเรียกเท่าไรก็ไม่ตอบแม่ ก็ไปที่หน้าผาพอถึงก็บอกว่า ถ้าเราสองคนรักกันใจผูกพันเป็นหนึ่ง ก็ขอให้เลือดของเราไหลลงไปในทางเดียวกัน จากนั้นก็โคดลงไป เลือดของหน่อซาแม่ไหลคลเคลียวไปอีกทางหนึ่งส่วนเลือดของ โคะโงะบะกับคนรักก็ไหลไปในทางเดียวกัน ซึ่งเป็นคู่รักกันจริง

10.หน่อหม้อคล๊ะ (หน่อหม้อคล๊ะ คือ ชื่อหญิงสาว)

นางสุเฮ แนะปอแต่ ผู้เล่า

หน่อหม้อคล๊ะเป็นผู้หญิงตัวคนเดียว พ่อ แม่ ก็ไม่มี ใช้ชีวิตอยู่คนเดียว ก็เดินทางเร่รอน วันหนึ่งก็ไปเจอแม่ลูกคู่หนึ่ง ซึ่งลูกชายชื่อว่า วอ วอก็มีข้างอยู่ตัวหนึ่ง เห็นว่าหญิงสาวตัวคนเดียว ก็เลยบอกให้อยู่กับแม่ ส่วนตนนั้นก็จะออกาปรับจ้าง พาช้างไปปรับจ้างลาดไม้เรื่อยๆ ก็บอกกับหญิงสาวว่าให้ช่วยดูแลแม่แทนด้วย จะออกไปลากไม้ 7 ครั้ง 7 ไร่ แล้วจะกลับมาแต่งงานด้วย หลังจากพูกจบก็ออกเดินทางทันที

หน่อหม้อคล๊ะก็อยู่กับแม่ช่วยดูแล แต่แต่เวลาหน่อหม้อคล๊ะทำอะไรก็จะถูก ตี ทำร้าย อยู่ได้ประมาณ 1 เดือน เนื้อตัวก็เต็มไปด้วยบาดแผล แต่แล้วก็มีชายคนหนึ่งชื่อว่า บิเบ ซึ่งอยู่นอกหมู่บ้าน มีตัวคนเดียวเหมือนกัน ก็เห็นหน่อหม้อคล๊ะนั่งอยู่ หัวก็แตก นิ้วก็แตก ตัวก็ถูกน้ำร้อนลวก รู้สึกสงสาร ก็ชวนมาอยู่ด้วย หน่อหม้อคล๊ะทนอยู่กับแม่ของวอไม่ได้ ก็ตัดสินใจไปอยู่กับบิเบ บิเบก็หายาสมุนไพรมารักษามือเท้าคล๊ะจนหาย ก็แต่งงานกันจนมีลูกด้วยกัน 1 คน ก็ไปฟันไร่อยู่ตรงทางที่วอไปปรับจ้างอยู่ พอข้าวเริ่มเกี่ยว หน่อหม้อคล๊ะก็ไปเกี่ยวข้าวลูกก็ร้องไห้ ก็เอาลูกไปไว้ในเปล ส่วนก็ได้เวลาที่จะกลับมาพอดี ส่วนบิเบก็เตรียมถังไว้สำหรับเก็บข้าว หน่อหม้อคล๊ะก็เกี่ยวข้าวต่อลูกก็ร้องไห้ก็เอานมให้ลูกกิน บิเบ นั้นก็ขึ้นไปปลูกดอกดาวเรืองอยู่ที่หัวไร่ หน่อหม้อคล๊ะเอานมให้ลูกกินก็ได้ยินเสียง ฆ้อง กลอง เสียงระฆังของช้างดังมาทางไร่ วอ ก็เดินนำหน้าถือดาบมาด้วย พร้อมกับเหล่าลูกน้องตามหลังกา พอถึงไร่ของหน่อหม้อคล๊ะ คิดว่าไร่แห่งนี้คงมีแดงกวางแน่ ก็ขึ้นรั้วที่ท้ายไร่ จะไปเก็บแดงกวางขึ้นไปยืนอยู่บนรั้วมองไปเห็น ผู้หญิงคนหนึ่งบอกไป เอ! หน่อหม้อคล๊ะเธอรอฉันอยู่ที่บ้านไม่ใช่หรือ แต่ทำไมเธอถึงมาอยู่ตรงนี้ได้

วอ ก็เดินเข้าไปหา ถือดาบไปด้วยบอกหน่อหม้อคล๊ะว่า ฉันบอกให้เธอคอยฉันอยู่ที่บ้านช่วยดูแลแม่ แต่เธอกลับทำแบบนี้ ฉันจะฆ่าเธอให้ตายเสียหน่อหม้อคล๊ะก็ตอบไปว่า ก่อนที่จะฆ่าฉัน ฉันขออดเนื้อก่อน หน่อหม้อคล๊ะก็อดเนื้อให้วอด เนื้อตัวของหน่อหม้อคล๊ะนั้นมีแต่รอยบาดแผลเต็มไปหมด พอวอได้เห็นดังนั้นก็เอาดาบลงแล้วเดินกลับไป วอนั้นรู้สึกโกรธแค้นมาก แต่เมื่ออยากได้ลูกสะใภ้ก็อดใจไม่ได้ พอกลับถึงบ้านก็ไล่ฟันแม่ไม่ยอมหยุด แต่พ่อแม่บอกว่าจะให้หน่อหม้อคล๊ะเป็นลูกสะใภ้ วอก็ใจเย็นเอาดาบลง แต่พ่อแม่บอกว่าจะให้หน่อหม้อคล๊ะเป็นลูกสะใภ้ วอก็วิ่งไล่ฟันแม่อีก แต่ไล่ฟันไม่ทัน ก็ฟันใส่หัวตัวหนึ่ง วอก็เลยเลี้ยงคนในหมู่บ้าน ไม่ว่าเด็กหรือผู้ใหญ่ก็กินได้หมด

วอก็ให้คนไปเรียกหน่อหม้อคล๊ะมากินด้วย หน่อหม้อคล๊ะซึ่งนอนอยู่ในไร่เสื้อผ้าก็ขาดไม่มีใส่ เนื้อตัวก็เต็มไปด้วยบาดแผลไม่กล้าไป วอก็ให้คนไปเรียกก็ครั้งก็ไม่ยอมมา แต่ก็ใช้ชายอีกคนหนึ่งไป หน่อหม้อคล๊ะไม่อาจปฏิเสธได้ก็ยอมไป วอ ก็เตรียมต้อนรับเอาข้าว อาหาร มาวางไว้เต็มไปหมดตั้งแต่ข้างในบ้าน ไปจนถึงหัวบันไดบ้านด้วยขามให้ไปจนถึง ตรงที่วอยืนอยู่ก็เก็บเศษข้าวที่เหลือกิน

หลังจากกินเสร็จก็ล้างมือจะเดินลงบันได วอก็เรียกให้กินหมากกันก่อน ส่วนหน่อतिकลื้อ หญิงสาว คนที่แม่อยากให้เป็นลูกสะใภ้ พอกินข้าวเสร็จก็มานั่งใกล้วอ วอก็เอาเข็มขัดเงิน เข็มขัดทอง สร้อยเงิน สร้อยทอง มาให้ลองสวมดู หน่อतिकลื้อก็ลองสวมดู ถ้าใส่เข็มขัดเงินได้ เข็มขัดทองก็ใส่ไม่ได้ ถ้าสร้อยเงินม ใส่ได้ สร้อยทองก็ใส่ไม่ได้ ส่วนหน่อหม้อคละนั้น พอลองดูก็ใส่ได้หมด พอติดกับมือทุกชิ้นทุกวัน เพราะว่า วอ ตั้งใจซื้อให้หน่อหม้อคละอยู่แล้ว แต่หน่อหม้อคละก็ถอดวางไว้ กลับไปหาลูกโดยที่ไม่สนใจ

อยู่ได้สักพักหนึ่ง วอ ก็บังเอิญฆ่าลูกน้องที่เลี้ยงช้างให้ตายไปหนึ่งคน ก็ทำพิธีงานศพให้สามวันสาม คืน มีหญิงสาวมา ร้องเพลงบพทา กันมากมาย ชวน วอ ขึ้นไปมาทา ด้วย แต่ก็ไม่ได้ไป วอ ก็ให้คนไปเรียกหน่อหม้อคละคนเดียว คืนแรกก็ไปเรียกหน่อหม้อคละ หน่อหม้อคละก็ยุ่งอยู่กับการเลี้ยงไม่วางไป เพราะลูกเอาแต่ ร้องให้ ต้องดูแลลูกอยู่ที่บ้าน ส่วนวอนั้นก็ขึ้นไปมาทา พอ มาทา เสร็จก็ลงมากินข้าว คืนหนึ่งกินข้าวมือเดียว พองานศพคืนสุดท้าย หน่อหม้อคละก็บิบน้ำนมไว้เต็มแก้วไว้ให้ลูก ฝากบอกบิดาก่อนไปว่า ถ้าลูกร้องไห้ก็ เอาน้ำนมนี้ให้กินไปก่อน หลังจากที่ไปลูกก็ร้องไห้ไม่ยอมหยุด เอานมให้กินก็ไม่กิน เอาของอะไรให้ก็ไม่ เอา ส่วน วอ ก็เอา เสียม (บอเก๋ขอ) ตั้งไว้ตรงหน้าบ้าน พอขึ้นมาทา ก็เอาผ้ามามัดรัดใส่เอวของหน่อหม้อคละ และหน่อतिकลื้อและมัดตนเองไว้ด้วย

สามคนมัดติดกันไว้ บิเบก็มาเรียกหน่อหม้อคละให้กลับไปดูลูก ลูกร้องไห้ไม่ยอมหยุด ตนเลี้ยงไม่ไหว เรียกก็ร้องๆ หน่อหม้อคละก็ไม่กลับ หน่อหม้อคละกลับไม่ได้เพราะถูกมัดไว้ ก็ตัดสินใจโดดลงมาจาก บันได โคนเสียม(บอเก๋ขอ) ที่วอตั้งไว้ ตายด้วยกันทั้งสามคน เลือดของหน่อหม้อคละกับวอนั้นไหลไปด้วย กัน ส่วนเลือดของหน่อतिकลื้อนั้นก็ไหลไปอีกทางหนึ่ง พอหลังจากตายไป(เกลอะปลือ) ก็ขึ้นมาดูที่ไร้นอยู่ ตรงหัวไร่มองดู บิเบเลี้ยงลูก ก็ร้องเป็นบททว่า (กว่า ถ่อ ฆี ค่ วอ สะ เก กว่า ถ่อ ฆี โฆ แม่ บิเบ

ส่วนบิเบนั้นก็มองเห็นหน่อतिकลื้อนั้นแบบฝันทุกวัน หน่อหม้อคละก็ทอผ้า วอเหล่าไฟทำเป็นต่อ บิเบนั้นเมียตายไปก็ต้องเลี้ยงลูกอยู่คนเดียว แต่ก็ไปได้ยินถึงหู หน่อกวาเคล่อ หน่อควาเคล่อก็ให้บลาก่านาเป็น พ่อสื่อให้ บทบาทนั้นก็เลยเกินขึ้นคือ บิเบ เค่อ กวา เคล่อ มื่อเกลอ บลาก่านา เล แซ่ ต่าเจอ

บลาก่านาก็ไปหาบิเบ บอกเวลานัดกันเรียบร้อยแล้วกลับมา หน่อกวาเคล่อก็ถาม บิเบ เป็นอย่างไรบ้าง หน้าตาดีไหมบลาก่านาก็ตอบไปว่า หน้าตาดีหรือไม่นั้นก็ดูที่ฉันคนนี้ บลาก่านาซึ่งมีปากเหมือนหนู มีหูอีกแบบ มีมืออีกอย่าง ถ้าไม่เคยเห็นเหมือนฉันเลย

บิเบ นั้นบอกอีกอย่างแต่บลาก่านากลับบอกอีกอย่างพอถึงเวลานัด บิเบ ก็อุ้มลูกไปหาหน่อกวาเคล่อ ตามนัด หน่อกวาเคล่อก็ทอผ้าอยู่ที่บ้าน ก็มีคนมาบอกว่า บิเบ มาถึงแล้วหน่อกวาเคล่อ ก็ก้มหน้าหมอกลงกับพื้นไม่ยอมเงยหน้า บิเบ ก็ถามหน่อกวาเคล่อ บิเบถามเท่าไรก็ไม่ตอบ ถามที่ที่ที่ครั้งก็ไม่ตอบ บิเบก็ร้องทั้งวัน ก็ยักลูกให้ร้อง แล้วบอกว่า ลูกอยากกินข้าวร้องไห้ เหยหน้าขึ้นมาดูหน่อยซิ เธอจะแต่งกับฉันหรือไม่ นั่นของแต่เหยหน้าขึ้นมาสักครั้งฉันก็จะกลับแล้ว หน่อกวาเคล่อ ก็เหยหน้าขึ้น เห็นบิเบ รูปร่างหน้าตาดี ก็วิ่งตามไป บลาก่านา ก็คอยวังของหน้า

บิเบ ก็เดินกลับไป โดยไม่หันหลังกลับมาอีก หน่อกวาเคล่อก็ไม่ได้เจอบิเบอีกเลย เลยกลายเป็นบท
หาที่ว่า บิเบ เต่อ กวา เคล่อ มี๊ เจอ บลาก่านา แล แซ่ ต่ำ เจอ

11. นิทานไม่มีชื่อ

นางจาลู ตะเเะชู ผู้เล่า

มีชายหญิงอยู่คู่หนึ่ง ทำกินปลูกกัน ก็ออกไปหาได้ปูมา 7 ตัว แต่ 1 ใน 7 ตัวนั้นมีปูตัวเมียแค่ตัวเดียว ฝ่ายชายก็ทำหญิงสาวว่า ปู 7 ตัวกินหมดไหม หญิงสาวก็บอกว่ากินหมดช้ ก็กินปูจนหมด พอกินเข้าไปก็ตั้งครรภก็ไม่มีสามี ก็อยู่กับคนอื่นซึ่งเป็นแม่ผด สามีออกไปทำงานทุกวัน วันหนึ่งหญิงสาวก็คลอกลูก แม่ผดก็โยนเด็กลงไปใต้ถุนบ้านจนหมด แต่ใต้ถุนบ้านนั้นก็เลี้ยงแม่หมูตัวหนึ่ง แม่หมูก็กินเด็กทั้ง 7 คน ส่วนแม่ผดก็เอาลูกหมาไว้ข้างๆ พอสามีกลับมา ก็บอกแก่สามีว่า ผู้หญิงคนนี้อายุกับเราคลอกลูกเป็นลูกหมา น่ารังเกียจ อยู่กับเราก็ไม่ได้ช่วยอะไร ส่วนแม่หมูพอกินเด็กเข้าไปท้องก็เริ่มโตขึ้นทุกวัน แม่ผดพอเห็นก็บอกว่าปวดท้องให้สามีไปดูที่เซะกะ ระหว่างที่สามีจะไปก็แอบเข้าไปอยู่ในเซะกะ พอสามีถามว่าจะต้องมัดมือด้วยไหม ส่วนแม่หมูก็อดอาหารใจก็กังวลก็ไปเจอช้าง ขอให้ช้างเอาเด็กไปเลี้ยงด้วย แม่หมูก็คายเด็กออกมาให้ช้างครบทั้ง 7 คน เพราะแม่หมูจะต้องถูกกิน แม่หมูก็กลับบ้านไปพอลบถึงบ้านก็ถูกฆ่า แต่พอมานูแล้วแม่ผดก็ไม่เห็นอะไรอยู่ในท้องหมู เพราะใจจริงนั้นแม่ผดอยากกินเด็กพวกนั้น แต่ขำก็ไปถึงนางแม่ผด ว่ามีช้างตัวหนึ่งท้องกำลังโตขึ้นทุกวัน แม่ผดก็มาแต่งอมไข่ไว้ในปากทั้งสองข้างบอกว่าปากบวม คงต้องมัดมือด้วยช้าง สามีก็ไปดูเมื่อที่เซะกะแม่ผดก็แอบเข้ามาอยู่ในเซะกะ พอสามีถามก็บอกว่า ต้องมัดมือด้วยช้าง พอสามีกลับมาบอกว่าต้องมัดมือด้วยช้าง พอสามีบอกเช่นนั้นก็คิดไข่ไข่มั่วทั้งสองลูกจนแตกแล้วถ่มออกมาเป็นสีเหลืองบอกว่าผีแตก ออกมาเป็นหนองน้ำเหลือง คงต้องมัดมือด้วยช้างจริงๆ ละมั้ง

ส่วนช้างก็รู้ตัวก็วิตกกังวลพอเดินไปก็ไปเจอวัดแห่งหนึ่ง บอกกับพระว่าขอให้พระช่วยดูแลเลี้ยงเด็กเหล่านี้ด้วยวัดแห่งนี้ก็มีพระอยู่แค่องค์เดียว พระองค์นั้นก็ยอมตกลงรับเลี้ยงเด็กทั้ง 7 ซึ่งมีผู้หญิงแค่คนเดียว พระก็จัดเตรียมที่ไว้อย่างเรียบร้อยช้างก็คาบเด็กทั้ง 7 คน ให้พระท่านเลี้ยง ช้างก็กลับไปพอลบไปถึงก็ถูกฆ่า แต่แม่ผดก็ไม่เห็นอะไรก็โกรธมาก ส่วนเด็กทั้ง 7 ก็อยู่กับพระท่านก็เลี้ยงไว้จนโตพอที่จะเล่นได้ พระท่านก็ตั้งใจที่มีเด็กมาอยู่ด้วย เพราะท่านนั้นอยู่คนเดียวมาตลอด

แต่ขำก็ไปถึงหูแม่ผดอีกว่ามีเด็กกลุ่มหนึ่ง อาศัยอยู่กับพระ แม่ผดก็ไปลอกเอาเด็กทุกวัน ไปนิมนต์พระให้ไปที่บ้าน พระก็บอกว่าไปไม่ได้ต้องเลี้ยงเด็กพวกนี้ แต่ก็หาวิธีนิมนต์พระท่านให้ไปจนได้ ถ้าพระไปแล้วจะได้ฆ่าเด็ก ก่อนพระท่านจะไปก็ได้บอกกับเด็กๆว่า ระหว่างที่พระไม่อยู่ถ้ามีคนเอาขนมมาให้ อย่าได้กินโดยเด็ดขาด พอพระไปแม่ผดก็เตรียมขนมผสมไว้กับยาพิษเอาไปให้เด็กๆกิน พระท่านก็ไปนอน 1 คืน เด็กๆไม่รู้เรื่องอะไร พอมีคนเอาขนมมาให้กิน ก็กินกันจนหมด พอพระท่านกลับมาก็เห็นเด็กทั้ง 7 คน ตายกันหมด พระท่าน เสียใจ ร้องไห้ อุ้มเด็กทั้ง 7 ไป ผังศพไว้รอบวัด อยู่ได้พักหนึ่งก็งอกออกมาเป็น ดอกไม้กำลังโตพระท่านดีใจก็ปรวนดินดูแลเป็นอย่างดี จนดอกบานเต็มไปหมด แต่ก็มืออยู่ดอกหนึ่งซึ่งเป็นดอกสีขาวบาน สวยมาก ส่งกลิ่นหอมไปทั่ววัด วัดแห่งนั้นก็เต็มไปด้วยกลิ่นหอมของดอกไม้ แต่ขำก็ไปถึงหูแม่ผดอีก

ก็บอกให้สามีไปถอนทิ้งให้หมด ไปก็ครั้งก็ครั้ง ก็ไม่สามารถเข้าไปในวัดได้ แต่มีอยู่วันหนึ่ง แอบไปถอน ออกในตอนกลางคืนจนหมด แล้วเอาใส่ถุงแล้วไปปล่อยลอยน้ำ ถุงก็ลอยลอยไปตามสายน้ำ

พอพระท่านตื่นมาไม่เห็นเหล่าดอกไม้ก็ร้องไห้ ไม่เห็นแม่แต่ร้องรอย ดอกไม้เหล่านั้นก็ลอยไปหยุด อยู่ตรงที่น้ำพอง ใกล้กับบ้านของพืหมื่อแม่ พืหมื่อแม่ จะมาตักน้ำ ก็เห็นดอกลอยระยิบระยับเต็มไปหมด ก็ เก็บมาไว้ที่โอ่ง พอรุ่งเช้ามาพืหมื่อแม่ก็ออกไปทำงาน หลังจากที่พืหมื่อแม่ไป ก็ออกมาช่วยกันตักน้ำ หุงข้าว ให้พืหมื่อแม่จนเสร็จ พืหมื่อแม่ไปก็ออกมาช่วยกันหบน้ำ หุงข้าวให้กิน ก็ไปดูเมื่อที่ตุน-ตุนก็บอกว่าถ้า อยากรู้ พอตอนเช้าก็ออกแล้วรีบกลับมาแอบดูอยู่ข้างประตู

พอรุ่งเช้าพืหมื่อแม่ก็ห่อข้าวออกบ้านแต่เช้า แล้วรีบกลับมาแอบดูก็เห็นเด็ก ๆ กำลังออกจากฟองน้ำ หุงข้าว ตักน้ำ หาผืนให้ข้างพืหมื่อแม่ก็เข้าไปจับเอาฟองน้ำโยนใส่ไฟ พอเด็กเหล่านั้นกลับมา ก็บอกพืหมื่อ แม่ว่าจะเอาเสื้อผ้าจากไหนมาใส่ เสื้อผ้าของพวกเขาไม่มีพืหมื่อแม่บอกกับเด็ก ๆ ว่าเสื้อผ้าของพืหมื่อแม่มี ให้สวมเยอะเยอะ พอพืหมื่อแม่พาฟองน้ำไปก็ใช้ชีวิตอยู่แบบคน อยู่ได้ไม่นานก็บอกกับพืหมื่อแม่ว่าถึงเวลา ที่พวกเค้าจะต้องไปแล้ว ก็พนไว้แห่งหนึ่งทิ้งไว้ให้พืหมื่อแม่แล้วช่วยกันทำเรื่องจนเสร็จก่อนไปพืหมื่อแม่ เห็นว่ามีผู้หญิงคนเดียวที่เอาแหวนทอง (ป้อซิง) ให้หนึ่งวงค์ ส่วนผู้ชายอีก 6 คนนั้นเอาไก่แจ้ให้ 1 ตัว แล้ว ทั้ง 7 คน ก็บอกลา พืหมื่อแม่ ไปเรือทวนกระแสน้ำขึ้นไป ก็ขึ้นไปถึงเมือง ๆ หนึ่ง เอาเรือจอดไว้ แล้วเอาไก่ ป่าชนกับพระราชของเมืองนั้นบอกกับพระราชว่า ถ้าไก่ของผมนะพระราชต้องยกเมืองให้ระหว่างทาง ก็ทำชนไก่กับพระราช 7 เมือง ก็ชนะทั้ง 7 เมือง ก็เดินทางไปที่เมืองอีกเมืองหนึ่ง ซึ่งเป็นเมืองสุดท้ายก็บอก กันว่าอยากเห็นหน้าแม่ เด็กทั้ง 7 คนก็เติบโตรูปร่างหน้าตาดี หล่อ สวยกัน ทุกคนแต่เป็นผู้หญิงแค่คนเดียว ก็ได้ประกาศหาตัวแม่ ผู้คนก็มากันเยอะเยอะมากมาย แต่งตัวเรียงแถวกันมาเด็กทั้ง 7 ก็ดูกัน แต่ไม่ใช่แม่เลย แม่แต่คนเดียว แต่ก็มีคนมาบอกว่ามีผู้หญิงอยู่คนหนึ่ง ซึ่งเป็นคนเลี้ยงวัวอยู่ในป่าแล้วแล้วก็บอกให้คนไป เรียกบอกว่ามีเด็กอยู่ 7 คน อยากพบเธอ

ซึ่งช่วงนั้นก็ไปถึงหูของนางแม่มด นางแม่มดก็ไปหาแต่งตัวชุดสวยมากแบบคนร่ำรวยมีฐานะแต่ เด็กทั้ง 7 ก็ไม่สนใจแต่อย่างใด ซึ่งยังมีอีกคนหนึ่งที่ยังไม่มาเลี้ยงวัวอยู่ก็บอกให้คนไปเรียกอีก ผู้หญิงคนนั้น ไม่กล้ามา เพราะเสื้อผ้าที่ใส่ล้วนแต่ขาดหมดเนื้อตัวก็สกปรกแต่เด็กทั้ง 7 ต้องการพบจริง ๆ ผู้หญิงคนนั้นก็ เลยตัดสินใจไปเสื้อผ้าที่สกปรก ขาดหลุดรุดหมด เพราะเลี้ยงแต่วัวไม่มีเสื้อผ้าผู้หญิงคนนั้นไปถึงเด็กทั้ง 7 ก็วิ่งเข้าไปหา พาไปอาบน้ำใส่เสื้อผ้าแล้วพาไปยืนอยู่บนเวที เด็กทั้ง 7 ก็บอกว่าถ้าเธอเป็นแม่จริงลองบิบน น้ำนมออกมา ถ้าน้ำนมกระเด็นเข้าปากทุกคนแสดงว่าเธอเป็นแม่จริงพูดจบเด็กทั้ง 7 ก็เรียงแถวกัน ผู้หญิง คนนั้นก็บิบน้ำนม-น้ำนมก็กระเด็นเข้าปากของเด็กทั้ง 7 คน ในเวลาเดียวกัน หญิงผู้นั้นพอรู้ตัวว่าเด็กทั้ง 7 คือ ลูกก็สิ้นลมหายใจตายต่อหน้าเด็กทั้ง 7 ต่างคนต่างก็สงสารกันแม่สงสารลูก ลูกสงสารแม่ หลังจาก แม่ตายเด็กทั้ง 7 ก็ กลายเป็น 7 เผ่าพันธุ์แตกเป็น 7 เมือง เป็นคนละเผ่าพันธุ์ พูดต่างภาษากัน

12. หน่อเสรอกับ หม่อหล่อกิ

(ชื่อน)

นายจอนิ โอโดเชา ผู้เล่า

หม่อหล่อกิ อาศัยอยู่ในน้ำเป็นเจ้าแห่งทุกสิ่งทุกอย่าง หน่อเสรอกับหม่อหล่อกิรักกัน แต่ถูกพ่อแม่คิดกันไม่ให้ทั้งสองคนรักกันไม่ให้ทั้งสองคนรักกัน แต่หน่อเสรอก็ไปหาหม่อหล่อกิไปนั่งอยู่บนก้อนหินรอบหม่อหล่อกิ ก็จะขึ้นมาหาทำแบบนี้ทุกวัน แม้จะไม่พอใจอยู่มาวันหนึ่งแม่ก็โกหกหน่อเสร่ว่ายายให้ไปหายายซึ่งอยู่อีกหมู่บ้านหนึ่ง หน่อเสรอนั้นเลี้ยงหมูไว้อยู่ 2 ตัว ชื่อว่า คูปู้หลู้ กับ หน่อกวาเตาะซู หน่อเสรอก็ไปหาตามแม่บอก พอไปถึงยายก็บอกให้หน่อเสรอนอนค้างที่บ้าน 7 คืน เพราะต้องทำหัวเชื้อเหล้า 7 หัว แต่หน่อเสรอนอนได้สามคืนทำได้ 3 หัว ก็อยากกลับบ้าน ระหว่างที่นอนค้างอยู่กับยายพร้อมกับแม่ก็ไปเรียกหม่อหล่อกิให้ขึ้นมา พอหม่อหล่อกิขึ้นมาก็ใช้ขวานผ่าหัวของหม่อกวาเตาะซู หม่อหล่อกิก็ตาย แล้วพ่อกับแม่ก็กินหมูของหน่อเสรอ 1 ตัว ส่วนหน่อเสรอพอนอนได้ 3 คืน นอนไม่หลับก็กลับบ้าน พอกลับถึงบ้านก็เรียกหาหมู หมูก็มีแค่ตัวเดียวไปเรียกหาหม่อหล่อกิ-หม่อหล่อกิก็ไม่ขึ้นมา พ่อกับแม่นั้นกินหมูตัวที่ชื่อ คูปู้หลู้ พ่อเรียกหาใครไม่เจอรู้สึกเหงาก็ขึ้นไปอยู่บนยอดดอยร้องไห้ทุกวัน ก็มองไปทางปลายห้วยเห็นเหล่า กุ้ง, หอย, ปลา, กวาง, ผีเสื้อ ขึ้นไปยังต้นห้วยก็ถามเหล่าสัตว์น้อยใหญ่ว่าจะขึ้นไปทำอะไรกันหรือเหล่าสัตว์ก็ตอบว่าไปหาเจ้าหม่อหล่อกิผู้เป็นเจ้าทุกสิ่งทุกอย่าง ซึ่งกลับไปตายอยู่บนต้นทรายเห็นเหล่าสัตว์เดินทางไปที่ขออาศัยไปด้วย แต่เหล่าสัตว์น้อยใหญ่ต่างก็ตอบเป็นเสียงเดียวกันว่า คงให้ไปด้วยไม่ได้หรอก เพราะมันมีแต่อันตรายแต่แล้วก็เห็นมังกรตัวหนึ่งกำลังขึ้นมาอยู่กลางแม่น้ำ หน่อเร่อก็ถามว่าจุไปไหนหรือมังกรก็ตอบว่าจะไปหาเจ้าหม่อหล่อกิ หน่อเสรอก็ขอไปด้วยมังกรก็บอกว่าพຽນີ້ค่อยไปกับฉันแล้วกัน แต่มีข้อแม้ว่าต้องเตรียมข้าวให้ 7 หม้อ ไข่อีก 7 แผง แล้วไปรออยู่ตรงก้อนหิน

หน่อเสรอก็กลับไปเตรียมข้าว 7 หม้อ ไข่อีก 7 แผง พอเช้ามาก็ไปรออยู่ตรงก้อนหิน พอมังกรมาก็กิน ข้าวกับไข่ที่เตรียมไว้จนหมดอิ่มท้อง บอกให้หน่อเร่ขึ้นมา นั่งบนหลังทวนน้ำขึ้นไปต้นห้วย พอไปถึงก็เห็นหม่อหล่อกินอนหัวแตกหมดลมหายใจสัตว์น้อยใหญ่ต่างก็ร้องไห้กัน หน่อเสรอก็นั่งร้องไห้ด้วย จับนิ้วเท้าของหม่อหล่อกิร้องไห้จนน้ำตาเต็มขัน 1 ใบ หม่อหล่อกิเริ่มมีลมหายใจร้องไห้จนเต็มขันอีก 1 ใบ หน่อเสรอร้องไห้จนน้ำตาเต็มขันน้ำ 3 ใบ หม่อหล่อกิก็ฟื้นขึ้นมาบอกว่า หน่อเสรอ เชอะ หม่า เสา เชอะ เมห ญี่เฮอ ซอ ดิ ญี่เฮอ ก็พูดอีกทีว่า เม ญี่เฮอ ซอ ดิ ญี่เฮอ หน่อ เสรอ เชอะ หม่า เล เชอะ หม่อหล่อกิก็มีชีวิตขึ้นมาอีกครั้งแล้วทั้งสองคนก็ได้อยู่ด้วยกันใช้ชีวิตด้วยกันอย่างมีความสุข

13. เต๊าะเซ่อเก๊ะ

(ยักษ์)

นางจาลู ตะแอ๊ะชู ผู้เล่า

มีคนอยู่สองคนอาศัยอยู่กับยาย ชื่อว่า คีเล่กรู กับคิเล่ยวา คีเล่กรูเป็นคนส่วนคิเล่ยวานั้นเป็นนทขาว หมู่บ้านนี้มีแต่ยักษ์มากินคนกินทุกวันไม่รู้จะทำเช่นไร มีแต่คีเล่กรูเท่านั้นพอที่จะต่อสู้กับยักษ์ได้แต่มีอยู่วันหนึ่งคีเล่กรูก็บอกให้ริเล่ยวาทิ้งยาย ส่วนตัวมันก็มีข้างอยู่ตัวหนึ่งจะออกไปรับจ้างลากไม้ พอหลังจากที่คีเล่กรูไปมียักษ์อยู่สองตัวซึ่งกินคนหมดไปแล้วหลายเมือง ก็มาส่งเสียงร้องทุกคืนตัวผู้หนึ่งส่งเสียงอยู่ทางต้นน้ำ ส่วนยักษ์ตัวเมียนั้นส่งเสียงดังมาจากทางปลายห้วยตัวผู้นั้นก็ร้องเสียงว่า โหม่ เออ โหม่ เออ โหม่ กอ กอ ส่วนตัวเมียนั้นร้องเสียงว่า โหม่ เออ โหม่ เออ โหม่ ตือ ลือ ยักษ์เริ่มเข้ามาใกล้หมู่บ้านทุกคืน ๆ จนยักษ์ก็เข้ามาที่หมู่บ้านจะมากินยายคิเล่ยวาก็ออกไปตามหาคีเล่กรู แล้วเอายายไปซ่อนไว้ในแซ่กึ่งข้างออกไปตามหาคีเล่กรู ระหว่างทางก็ไปถึงเมือง ๆ หนึ่ง คิเล่ยวาก็ร้องเพลงว่าคีเล่กรู คิเล่ยวา กรู กรู พระธิดาก็มองหาแต่ไม่เห็นใครมีแต่่นกขาวตัวเดียว ล้วคิเล่ยวาก็ถามว่าเป็นคีเล่กรูเดินทางผ่านมาทางนี้ไหม พระธิดาก็ตอบว่ามาได้สองสามวันแต่ตอนนีเดินทางไปแล้วก็เห็นรอยข้างกับใบตองที่พื้นทิ้งเหลือหมดแล้วก็รีตามไป ผ่านไปถึงเจ็ดหมู่บ้านถึงจะตามทัน คิเล่ยวาก็รีบบอกให้คีเล่กรูว่ายักษ์จะมากินยายต้องรีบกลับคีเล่กรูได้ฟังเช่นนั้นก็รีบกลับ กลับไปถึงบ้านก็ฝนดาบพร้อมกับต้มไก่กิน 1 ตัว พอฝนดาบคมแล้วเสียงของยักษ์ก็ดังเข้ามาใกล้ คีเล่กรูก็แอบซ่อนตัว ยักษ์ก็ตะโกนบอกว่าถ้าเป็นลูกผู้ชายจริงก็ให้ออกมา คีเล่กรูก็ไม่ได้กลัวแต่อย่างใด

คีเล่กรูก็ออกมาฟันยักษ์ตัวผู้จนตายยักษ์ตัวเมียนั้นก็มาเห็นร้องไห้คร่ำครวญ ไหนบอกว่าจะมากินคนไม่ใช่หรือแต่ทำไมถึงมาตายได้ละ คีเล่กรูเป็นว่าได้โอกาสตอนที่นางยักษ์ร้องไห้คร่ำครวญ ก็เลยใช้ดาบฟันไปยังตัวของยักษ์จนตาย คีเล่กรู คิเล่ยวา และยายก็รอดชีวิตจากยักษ์ไปได้เพราะ คีเล่กรูได้กลับมาช่วยไว้ได้ทัน

14. นิทานเรื่องนี้ไม่มีชื่อ

จอห์น โอโดเชา ผู้เล่า

มีคนอยู่คนหนึ่งจะออกไปหางานทำ ชายคนนี้อาศัยอยู่กับยาย ยายก็จัดเตรียมเสื้อผ้าข้าวของเครื่องใช้ไว้ให้เรียบร้อย ก็เดินทางเข้าไปในป่า ก็ไปเจอพระธุดงค์องค์หนึ่ง ชายคนนั้นก็คิดว่าพระธุดงค์เป็นพระที่เก่งรอบรู้ทุกด้าน จึงอยู่กับพระธุดงค์องค์นั้น อยู่ได้ประมาณหนึ่งปี ก็ขอให้พระท่านให้ความรู้ ให้คำแนะนำ พระท่านก็บอกไปว่า “คนที่กินมากก็ตาย คนที่ไม่กินเลยก็ตาย ชายคนนั้นก็ถามอยู่ด้วยตั้งหนึ่งปี บอกแค่นี้หรือครับ พระท่านก็บอกว่าแค่นี้แหละ ชายหนุ่มก็จำคำพูดของพระธุดงค์เอาไว้ ชายหนุ่มยังไม่พอก็อยู่กับพระธุดงค์ต่ออีกหนึ่งปี ก็ขอคำแนะนำจากพระธุดงค์อีก พระธุดงค์ก็บอกถ้านิวัวห้วแม่เท้าชี้ไปทางไหนให้ไปทางนั้น ต้นไม้สูงที่ไหนให้ขึ้นที่นั่น ภูเขาสูงที่ไหนให้ไปที่นั่น ชายหนุ่มก็บอกอีกผมอยู่กับพระตั้ง 2 ปี บอกแค่นี้เองหรือ พระท่านก็บอกไปแค่นี้แหละ

ชายหนุ่มไม่พอใจของอยู่กับพระท่านอีก เป็นระยะเวลา 3 ปี พอมาปีที่ 3 พระท่านก็บอกว่า หน้าอกหนาตรงไหนให้ไปทางนั้นก็อยู่ได้ 3 ปี ออกเดินทางต่อ จำคำแนะนำของพระธุดงค์ที่ว่า หน้าอกหนาตรงไหนให้ไปทางนั้นเดินลงยันใด หน้าอกหนาตรงนั้นก็เดินตรงไปเรื่อยๆ เข้าป่าขึ้นเขาลงห้วย ตรงหน้าเป็นภูเขาสูงมาก พระธุดงค์บอกว่าเจอภูเขาสูงที่ไหนขึ้นที่นั่นก็เดินขึ้นเขา พอถึงยอดเขาก็ขึ้นได้อีก ที่พระธุดงค์บอกว่าเห็นต้นไม้สูงที่ไหนขึ้นที่นั่น ก็มองซ้ายมองขวาเห็นต้นไม้ต้นหนึ่งอยู่ตรงหน้าสูงใหญ่มาก ก็ปีนขึ้นต้นไม้ต้นนั้นปีนไม่ได้ก็หาทางปีนขึ้นจนได้ ต้นไม้ต้นนั้นซึ่งเป็นต้นทราย ต้นทรายต้นนี้มีกิ่งอยู่ 7 กิ่ง พอขึ้นไปถึงก็ไต่ยั้งกิ่งแรกมองลงไป เห็นคนกำลังไถนา ปลูกข้าวนาสนุกดี

ก็ลงมาไต่ขึ้นไปกิ่งที่ 2 อีก มองลงไปซึ่งเห็นแต่ความแห้งแล้งก็ลงไปไต่ขึ้นอีกกิ่งหนึ่ง เห็นคนร้องไห้คร่ำครวญ ก็ลงไปอีกไต่ขึ้นมาอีกกิ่งหนึ่ง เห็นเศรษฐีคนมีเงินมีฐานะกันทั้งเมือง ขึ้นกิ่งไม้แต่ละกิ่งก็มีความแตกต่างกันไป แต่มีอยู่กิ่งหนึ่งก็เห็นเมืองๆ หนึ่ง เมืองนั้นมีแต่ผู้หญิงไม่มีผู้ชายเลย กิ่งไม้กิ่งอื่นๆนั้นถึงจะมีความแตกต่างกัน แต่ก็ทั้งผู้หญิงและผู้ชายอยู่ร่วมกัน ชายก็คิดว่าจะไปเมืองไหนดี จึงตัดสินใจไปเมืองที่มีแต่ผู้หญิง พอลงไปถึงก็ไม่เห็นมีใคร ทั้งๆ ที่เมื่อครู่เห็นผู้หญิงมากมายเต็มไปหมด ก็เดินสำรวจรอบๆ เมืองก็ไปเห็นบ้านหลังเล็กๆ หลังหนึ่งก็เข้าไปหาซึ่งเป็นบ้านของพืหมื่อแม่ พืหมื่อแม่ก็ทักขึ้นว่า หลานชายมาทำอะไร พืหมื่อแม่ก็บอก บ้านเมืองนี้มีแต่ผู้หญิง ไม่มีผู้ชาย เธอเป็นผู้ชายมาอยู่ตรงนี้ก็ถูกฆ่าเสียหรอก ชายหนุ่มก็นอนที่บ้านพืหมื่อแม่ หนึ่งคืน พืหมื่อแม่บอกอีกว่าถ้าถึงเวลากลางคืน จะมีคนมาถามว่ามีผู้ชายอยู่ที่บ้านไหม ถ้าอยู่ที่นี้ก็จะถูกฆ่า ชายหนุ่มก็บอกพืหมื่อแม่ ถ้ามีคนมาเรียกก็ไม่ต้องบอกว่าผมอยู่ที่นี้ พอตกลงกลางคืนก็มีผู้หญิงมาเป็นกลุ่มๆ มาเรียกทีละบ้าน ว่ามีผู้ชายไหม มีผู้ชายไหม บางกลุ่มก็จี้ธรรมาบังกลุ่มก็เดิน เวลาเข้ามาเรียกต้องตอบทุกบ้าน ไม่ว่าจะมิหรือไม่มีผู้ชายอยู่ด้วยก็ตาม

พืหมื่อแมพมมีคนมาถามตอนแรกก็ตอบว่าไม่มี แต่เมื่อคนมาถามหลายกลุ่มเข้าก็ผลดหลุดปากไปว่ามี ผู้ชายอยู่ตรงนี้ ผู้หญิงเหล่านั้นก็เข้ามาจับตัวชายหนุ่มไปไว้ในพระราชวัง เมืองทั้งเมืองมีผู้ชายเพียงคนเดียวคือพระราชามา ถ้าพระราชารับหรือรู้ว่าผู้ชายก็จะให้คนไปจับตัวมาให้พระราชากิน เหลือไว้แต่เพียงผู้หญิง ผู้หญิงทั้งเมืองเป็นพระสนมของพระราชามาหมดทั้งเมือง ไม่ว่าสวยหรือไม่สวย ในขณะที่จับตัวชายหนุ่มไป พระราชามาไม่ได้ปรากฏตัวให้เห็น เหล่าผู้หญิงที่จับตัวชายมาทั้งหลายก็เอาข้าวอาหารมาวางไว้มากมายให้ชายหนุ่มกิน แล้วบอกว่าท่านมาเยือนพวกเราที่ต้องมานั่งเก้าอี้ สะทู่โซ่ สะเจ๊ะโซ่ แล้วบอกต่อไปว่า กับข้าวอาหาร เหล่า ที่มาวางไว้ต้องกินให้หมด ซึ่งในอาหารนั้นใส่ยาพิษไว้หมด แต่เหลืออาหาร เพียงแค่เปลือกไข่เท่านั้น ที่ไม่ได้ใส่ยาพิษ ชายหนุ่มไม่รู้จำเช่นไรถ้ากินตัวเองก็ต้องลำบาก ถ้าไม่กินเค้าก็จะฆ่า ก็นึกถึงคำพูดของพระรูดงค์ ที่บอกว่าคนกินมากก็ตาย คนไม่กินเลยก็ตาย ชายหนุ่มก็เกิดคิด ถ้าตัวเองไม่กินเลยก็ต้องตาย ชายหนุ่มก็เลยตัดสินใจกินอาหารที่อยู่ในเปลือกไข่

ก็รอดตายไปในครั้งนั้น ส่วนคนที่เฝ้าก็คิดว่าชายหนุ่มได้กินอาหารเข้าไปแล้วก็คงตายเอง ก็เลยกินเหล้าเมากัน คนที่เฝ้าด่านแต่ละด่านก็เมากันหมดกลับไป ชายหนุ่มก็หนีออกไป วิ่งกลับไปบ้าน พืหมื่อแมวิ่งเท่าไรก็ไม่ถึงบ้านพืหมื่อแม ก็รู้สึกเหนื่อยก็นอนพักผ่อนก็มีคนกาบินมาสองตัวคุยกันว่า ถ้าฉันเป็นชายคนนั้นฉันก็ลำบากเหมือนกัน ที่จริงเค้าเลือกกินถูกแล้วแต่เค้าไม่ฉลาดพอ คนที่ฉลาดจริงก็เก้าอี้สะทู่โซ่ สะทู่เจ๊ะ ถ้าอยากรู้ความก็เอาก้อนหินขึ้นไปวางมันก็จะหมุนแล้วจะเห็นความจริง ถ้าเค้าฉลาดจริงก็ใช้เล่ห์กลนั้นกับพวกเค้าก็จะสามารถฆ่าพระราชามาได้ ก็จะได้เมือง ได้เป็นพระราชาทน ชายหนุ่มนอนพักผ่อนด้วยความเหนื่อย ก็คิดทำไมจนกระทั่งได้พูดเช่นนั้น แล้วลุกขึ้นกลับไปบ้านพืหมื่อแม ก็คิดอีกจนกว่าจะนอนคิดพอตกมาตอนกลางคืน คนก็มาเรียกอีก มีผู้ชายอยู่ที่นี้ไหม ชายหนุ่มห้ามไม่ให้พืหมื่อแมบอก เพราะชายหนุ่มพึ่งหนีมา ส่วนพืหมื่อแม คนมาเรียกตอนแรกก็ตอบว่าไม่มี แต่พมมีคนมาเรียกหลายๆ กลุ่มก็ผลดตอบไปว่ามี ชายหนุ่มอยู่ตรงนี้ ผู้หญิงกลุ่มนั้นก็มาจับตัวเอาตัวไปอีก พอไปถึงก็นึกตอนนกกากพูดผู้หญิงเหล่านั้นก็ให้ชายหนุ่มนั่งเก้าอี้ สะทู่โซ่ สะทู่เจ๊ะ เพราะได้เอาเสียมและเหล็กแหลมไปไว้ ถ้านั่งก็จะถูกของเหล่านั้นแทง คราวนี้ค้ำมือหลอกให้กินข้าว แต่หลอกให้ค้ำนั่งเก้าอี้ ชายหนุ่มนึกถึงคำพูดของนกก

ก่อนนั่งได้เอาก้อนหินไปวางบนเก้าอี้ เก้าอี้ก็หมุนตัวเหล็กต่างๆ ที่เอาใส่ในเก้าอี้ไหลออกมา มากมายชายหนุ่มก็บอกว่า พวกคุณบังคับใช้กำลังให้ผมนั่ง ถ้าผมนั่งผมก็ตายซิเหล่าผู้หญิงนางสนมก็คิดเช่นเดียวกัน ชายผู้นี้ฉลาดจริงจะลอบฆ่าก็ไม่ได้ วางยาในข้าวให้กินก็ไม่ตาย ให้นั่งเก้าอี้ก็ไม่ตาย เหล่าผู้หญิงนางสนมเหล่านั้นก็เอาข้าวมาให้กินอีก ชายหนุ่มก็พอประทานคราวนี้ ส่วนเหล่าผู้หญิงนางสนมเหล่านั้นก็กินเหล้ากันเมาหลับไป ก็ยังไม่ได้ฆ่าชายหนุ่ม ชายหนุ่มก็นึกกลับไปอีก เหนื่อยก็หยุดพักทาสองตัวก็บินมาอีก คุยกันชายคนนั้นสามารถผ่านไปได้ 2 ครั้งแล้วเหลือแค่ครั้งเดียวถ้าเค้าฉลาด พระราชามาตายไปเค้าก็สบายเมืองทั้งเมืองมีแต่ผู้หญิง ไม่มีผู้ชาย ผู้ชายนั้นพระราชามาเอาไปกินหมด

ถ้าตลาดคราวหน้าเวลาที่ผู้หญิงเหล่านั้นมากลับไป ก็เอาเสียมไปตั้งไว้ข้างหน้า แล้วเรียกพระราชหมาออกมา ถ้าพระราชหมาออกมาจะกระโดดกินก็จะถูกเสียมที่ตั้งไว้ตรงหน้า ชายหนุ่มพอฟังจบก็กลับไปบ้านพืหมื่อแม คิดทบทวนคำพูดของนกกาทั้งสอง ถ้าทำเช่นนั้นพระราชหมาตายไป ผู้คนในเมืองก็จะอยู่อย่างสงบสุข ผู้ชายก็จะอยู่ด้วยกัน ชายหนุ่มบอกพืหมื่อแมอีกว่า ถ้ามีคนมาเรียกก็บอกว่าผมไม่อยู่ที่นี่ แต่พืหมื่อแมก็ผลตอบแทนไปว่า ชายหนุ่มก็ถูกจับตัวไปอีกพอไปถึงก็มอมเหล้าผู้หญิงเหล่านั้น ก็มีคนเอาเสียมเงินเสียมทองมาให้ นึกถึงคำพูดของนกกา เสียมเงินกับเสียมทองที่เค้าเอาให้ เค้าแค่หลอกให้หลงกลเสียมจริงๆ ที่จะฆ่าพระราชนั้นอีกอันหนึ่ง คินนี่เป็นคินนี่ที่พระราชหมาจะออกมากิน พอพระราชหมาออกมาชายหนุ่มก็กลัวก็คว้าเสียมอีกอันหนึ่งที่ไม่ใช่เสียมเงิน เสียมทอง วิ่งแบกไปด้วย ส่วนเหล่าผู้หญิงนางสนมก็เผาหนีไปไม่รู้เรื่อง พระราชาออกมาก็พูดว่าผู้ชายตัวเล็กๆ แค่นี้ก็ฆ่าไม่ตาย วันนี้แน่จะฆ่ากินเอง

ส่วนชายหนุ่มก็วิ่งแบกเสียมลงบันได ไปตั้งไว้หน้าบันได แล้วตัวเองนั้นหลบอยู่ใต้บันได พอพระราชหมามาก็เรียกให้พระราชหมาลงมา หลอกพระราชหมาพระราชหมาเห็นชายหนุ่มก็โคดบันได ถูกเสียมที่ชายหนุ่มตั้งไว้ก็ปรากฏร่างจริงออกมา เหล่าผู้หญิงก็มารุมล้อมชายหนุ่มก็วิ่งหนีกลับไปบ้านพืหมื่อแม แต่คราวนี้ไม่มีนกกาคอยบอก ผู้หญิงเหล่านั้นก็มาหาชายหนุ่มก็บอกกับชายหนุ่มว่า พระราชาฆ่าพ่อ บ้าง ฆ่าผิว ฆ่าพี่ ฆ่าน้องบ้าง ชายหนุ่มก็ลุกขึ้นมาทำเสียงแข็งในตอนนี พวกคุณรู้แต่ก็ยังช่วยพระราชหมาฆ่าผม ซึ่งก่อนหน้านี้อีกแล้วจนตัวสั่นเหมือนกัน และเมืองนี้ก็สงบ

15. จ้อ จ้อ ปี

(เด็กกำพร้า)

ลุงแป๊ะลือ : สมหมาย ทอเทอะ ผู้เล่า

นานมาแล้ว มีเด็กกำพร้า คนหนึ่งได้อาศัยอยู่กับยาย วันหนึ่ง เขาไปตักน้ำกระบอกน้ำก็ตกลงไปในแม่น้ำ ลอยไป ลอยไป เขาก็วิ่งตามกระบอกน้ำไปอย่างไม่ลดละ แล้วก็เจอท่อนซุงขวางทางอยู่ ก็เอะใจขึ้นมา และได้ถามท่อนซุงว่า “ท่านซุง เราจะเดินข้ามท่านหรือเลี้ยวเดินไปทางอื่นดี” ท่อนซุงก็ตอบว่าหากเจ้ามีใจที่ถูกต้องและเป็นธรรมละก็จงเลี้ยวเดินไปทางอื่น เด็กก็ทำตามตามที่ท่อนซุงบอก และออกตามกระบอกน้ำต่อครู่หนึ่งก็เจอกับก้อนหินก้อนใหญ่ เด็กก็ถามขึ้นอีกว่า “ท่านก้อนหิน เราจะเดินข้ามท่านหรือเลี้ยวไปทางอื่น” ก้อนหินก็ตอบว่า “หากเจ้ามีใจที่ถูกต้องคุณธรรมก็จงเดินเลี้ยวไปทางอื่น” เด็กก็ทำตามอีก แล้วก็ออกเดินทางต่อ ต่อไปอีก จนกระบอกน้ำลอยมาติดอยู่ที่ ท่านบดักปลาของเมืองยักษ์ ขณะที่เด็กน้อยกำลังจะไปเก็บกระบอกน้ำ ก็มียักษ์ตนหนึ่งเดินมาเห็นพอดี “วันนี้ลาภปากดีแท้ ข้าจะได้กินหนูตัวน้อย ๆ ที่รอคอยมานาน” เจ้ายักษ์อุทานขึ้นด้วยความดีใจ “ท่านอย่ากินเราเลยสงสารเราด้วยเถอะเราตามกระบอกน้ำมา โดยเลี้ยวเดินท่อนซุงท่อนใหญ่ ก้อนหินก้อนใหญ่อีก จนเราหลงทางไม่รู้ทางกลับข้าจะอยู่กับท่านเป็นลูกเป็นหลานของท่านอยู่รับใช้ท่าน แต่ท่านอย่ากินเราเลย” เด็กร้องขอชีวิต พอยักษ์ได้ยินก็เกิดความรู้สึกลงสารจึงนำตัวเด็กน้อยมาอยู่ด้วยยามว่าง เด็กน้อยก็ช่วยเจ้ายักษ์ดูหัวให้ บนหัวของยักษ์มีแต่เมงโป่งตะขาบเต็มไปหมด เด็กน้อยก็ช่วยเก็บ/ช่วยกำจัดให้โดยไม่ได้แสดงความหวาดกลัวแต่อย่างใด นานวันเด็กน้อยก็เติบโตเป็นหนุ่ม ระหว่างที่อยู่ด้วยเด็กน้อยก็ช่วยดูแล ไร่ข้าวไร่ยาสูบที่เจ้ายักษ์ทำอยู่ โดยเจ้ายักษ์ก็อาศัยอยู่ด้วยกันสองคนพัวเมีย ทุกวันเจ้ายักษ์จะไปหาจับปลามาให้หนุ่มน้อยกินทุกวัน พอมาวันหนึ่ง เจ้ายักษ์ก็ออกไปทำงานในไร่เป็นปกติ ให้หนุ่มน้อยอยู่เฝ้าบ้าน ยักษ์ทั้งสองคนก็บอกหนุ่มน้อยว่า “เฝ้าบ้านดีๆ ละ อย่าได้เข้าไปในห้องเก็บของ คั่นของส่วนตัวของยายอย่างเด็ดขาดนะ หนุ่มน้อยก็รับปาก หลังจากที่ยักษ์ไป ด้วยความอยากรู้อยากเห็น หนุ่มน้อยก็แอบเข้าไปในห้องเก็บของส่วนตัวห้องนั้น ในห้องนั้นมีกระบุงขนาดใหญ่ วางอยู่หลายใบ เด็กน้อย ก็เลยเปิดฝากระบุงใบแรก มีเด็กน้อยที่เจ้ายักษ์เก็บมาเป็นอาหารอยู่เต็มกระบุง “ช่วยด้วย ช่วยเราออกไปด้วยเกิด” เสียงเด็กร้องให้ช่วย เจ้าหนุ่มก็รีบปิดฝาด้วยความหวาดกลัว แล้วก็ไปเปิดกระบุงใบที่สองมีแต่แข้งขาของมนุษย์ เจ้าหนุ่มกำพร้าก็รีบปิด เลยไปเปิดใบที่สาม ก็มีแต่หัวของคนอยู่เต็มไปหมด หนุ่มน้อยก็ไปเปิดหีบใบที่สี่ มีเสื้ออยู่ผืนหนึ่งประกายยับยับ เจ้าหนุ่มน้อยก็เลยลองใส่ดู หลังใส่เสื้อก็ลอยขึ้นจากพื้น “เราบินได้ !” เด็กน้อยตะลึง แล้วก็โฉบไปมา แล้วหนุ่มน้อยก็เลยรีบถอดเสื้อเก็บไว้ที่เดิม ตกเย็นเจ้ายักษ์กลับมา “หลานเอ๊ย ตอนเจ้าอยู่บ้านแอบขึ้นไปในห้องเก็บของรีเปล่า

เจ้ายักษ์ถาม “เปล่าจะยาย หลานไม่เคยเข้าไปในห้องของยายเลย” เจ้าหนุ่มตอบ “เจ้าหนูวันพรุ่งนี้เจ้าต้องอยู่เฝ้าบ้านอีกวันแล้วนะ เพราะยายจะไปไกลกว่าวันนี้อีก “จะยาย” เข้ามืดเจ้ายักษ์ทั้งสองก็

ออกเดินทาง เจ้าเด็กน้อยเมื่ออยู่คนเดียวก็เกิดความคิดว่า เป็นโอกาสดีที่เราจะได้กลับไปหายาย ยายจริงๆของเรา เจ้าหนุ่มก็เลยรีบเอาเสื้อวิเศษมาใส่ แล้วก็เหาะจากไป เจ้ายักษ์นั้นมีญาณวิเศษก็รู้ว่าเจ้าเด็กนั้นออกไปจากบ้านนั้นแล้วก็รีบกลับมาที่บ้าน เจ้าหนุ่มหายไปพร้อมกับเสื้อวิเศษจริง แต่ก็ทำอะไรไม่ได้ “เจ้าหนูก็อยู่กับเรามาเนิ่นนานเอาเสื้อไปแค่ตัวเดียวไม่เป็นไรหรอก” ตายักษ์พูดกับยายยักษ์ เจ้าหนุ่มก็เหาะมาถึงเมืองอยู่เมืองหนึ่ง ด้วยความหิวจึงร่อนลงที่นั่น ซึ่งมีหนุ่มๆเลี้ยงวัวเลี้ยงควายอยู่เต็มไปหมด ระหว่างนั้นเจ้าเมืองกำลังประกาศหาคู่ให้ลูกสาว โดยบอกว่าจะโยนหมวกขึ้นหากไปตกที่หนุ่มคนไหนเราจะให้เขาเป็นลูกเขย

หนุ่มเลี้ยงวัวควาย พอเห็นเจ้าหนุ่มก็ดีใจบอกว่า “เราจะให้อาหารเจ้า แต่เจ้าจะต้องช่วยคู่สัตว์ที่เราเลี้ยงอยู่” “ได้ซิ” เจ้าหนุ่มรีบรับปาก หนุ่มทั้งหลายก็รีบเข้าเมืองเพื่อจะได้เป็นเขยเจ้าเมือง ตอนบ่ายแก่ๆจะรีบกลับมาหา หลังรับประทานอาหารเสร็จเจ้าหนุ่มรายงานว่า “เจ้าแมลงทั้งหลายที่อาศัยอยู่ที่นี้ เจ้าได้กินเลือดจากสัตว์ของเรา เจ้าจงช่วยเราดูแลมันอย่าให้มันออกจากทุ่งหญ้านี้” เสร็จเจ้าหนุ่มก็ใส่เสื้อวิเศษเหาะไปยัง จุดที่เจ้าเมืองกำลังจะทำพิธี โดยแอบอยู่ไกลๆ เจ้าเมืองนับ 1 2 3...โยนหมวกขึ้นไปหนุ่มทั้งหลายก็วิ่งกันไปตามจุดที่หมวกจะตก แต่หมวกก็ล่องไปเรื่อยๆ จนหมวกนั้นล่องไปตกอยู่บนหัวเจ้าหนุ่มที่แอบอยู่ เจ้าเมืองตามหมวกไป เห็นดังนั้นก็ต้องผิดหวัง เพราะคนนี้ใส่เสื้อผ้าที่ขาววีน คล้ายยาจก เจ้าเมืองก็เลยทำพิธีนั้นใหม่เป็นครั้งที่ 2 และ 3 แต่ผลก็ยังคงเป็นเช่นเดิม

เจ้าเมืองรู้สึกไม่พอใจเป็นอย่างมาก จึงบอกตัดขาดพ่อลูกว่า “เมื่อบุญวาสนาของลูกมันตกต่ำถึงเพียงนี้ ขอให้ลูกจงไปตามทางของลูกกับมันอย่ากลับมาอีก ลูกสาวเสียใจแต่จำต้องจำไปกับชายหนุ่ม ทั้งสองคนก็อยู่กินด้วยกันตามยถากรรม

วันหนึ่งเจ้าเมืองก็ออกอุบายเพื่อกำจัดลูกเขย โดยเรียกลูกสาวทั้ง 7 คนมา บอกว่า “ขอให้ลูกเขยของเราไปหาปลามาให้เรากิน” ใครที่หาไม่ได้จะต้องถูกประหาร พุดเสร็จเจ้าเมืองก็นำเอาอุปกรณ์หาปลา เช่น อวน แห เบ็ด แจกจ่ายให้กับลูกเขยทั้งหกคนยกเว้นคนสุดท้าย เมื่อกลับมาที่บ้านนางก็ร้องไห้ร้องไห้เล่าสิ่งที่เกิดขึ้นให้สามีฟัง “อย่าได้กลัวไปเลยเพราะเป็นความต้องการของพ่อเจ้า เวลาผ่านไปลูกเขยคนอื่นๆ ต่างก็เดินทางออกหาปลากันตั้งวันแรก แต่เขยกำพร้าก็ยังไม่ออกไปหาปลาจนเวลาล่วงเลยมาถึงกำหนด เขยกำพร้าก็ออกเดินทางไปยังวังน้ำใหญ่ที่สุดแห่งหนึ่ง ชายหนุ่มลอดเสื้อวิเศษออกมาแล้ว รายงานว่า ทำให้กุ้ง หอย ปู ปลา มารวมกันตรงแอ่งน้ำอยู่มากมาย เขยทั้งหกก็ขึ้นมาถึงเห็น กุ้ง หอย ปู ปลา มารวมกันอยู่ตรงนั้นก็พากันคิดว่าชายหนุ่มที่ลอดเสื้อคือเทวดาผู้อารักขาสัตว์น้ำ ต่างก็เข้าไปกราบไหว้ขอแบ่งปลาจากเจ้าที่ “ขอซื้อปลาจากท่านมาได้ไหม” เพราะมีคำสั่งจากเจ้าเมืองให้พวกเราออกหาปลา หากไม่ได้ปลาพวกเราจะถูกประหาร แต่คนที่จะถูกประหารคงจะเป็นเขยคนสุดท้าย เพราะเครื่องมือจับปลาไม่มี แถมยังเป็นคนขี้เกียจอีกด้วย ป่านนี้คงยังไม่ออกจากบ้านด้วยซ้ำ เราจะขายปลาให้ท่านได้อย่างไรกัน เอาอย่างนี้ซิท่านทั้งหกจงหักฟันของท่านออกหนึ่งซี่เพื่อแลกกับปลาแล้วจงไปบอกเจ้าเมืองว่า เราลำบากเพียงใดว่าจะได้ปลามา ท่านก็จะได้อะไรดี ความดีความชอบอีกด้วย

ทั้งหกคนจึงทำตามที่ชายหนุ่มบอก เพื่อแลกกับปลาจำนวนหนึ่ง ต่างก็ยินดีกับปลาที่ได้มา จากนั้น ชายหนุ่มก็ถอดเสื้อพิเศษทำให้กลายเป็นคนน่าเกลียด น่ากลัวดั้งเดิม แล้วชายหนุ่มก็จับปลามาเพียงตัวเดียว แต่เป็นปลาตัวที่ใหญ่ที่สุด ขนาดที่คนธรรมดาจะไม่สามารถจับได้ ชายหนุ่มก็เลยเอาปลาตัวที่จับได้มาให้ ภรรยา ขอให้เลี้ยงเอาปลาตัวนี้ให้เจ้าเมือง” นางเห็นก็ตกใจ “ท่านจับมาได้อย่างไรและน้องจะเอาไปให้ พ่อได้อย่างไรก็ปลาตัวโตกว่าน้องอีก” ไม่เป็นไรหรอกเมื่อพี่บอกว่าได้ก็ต้องได้เจ้าลองยกปลาตัวนี้ดูสิ ชายหนุ่มบอกกับภรรยา ทันใดนั้นเมื่อนางลองยกดูปรากฏว่านางสามารถยกได้อย่างไม่ลำบากเลย นางก็นำปลา ไปถวายกับเจ้าเมือง เจ้าเมืองก็ตกตะลึงเพราะไม่เคยเห็นปลาตัวใหญ่ถึงเพียงนี้ เจ้าเมืองจึงให้คนนำปลาตัวนี้ ไปประกอบอาหาร หลังจากนั้นลูกสาวทั้งหกก็กลับมาพร้อมกับนำปลามาด้วยจำนวนหนึ่ง “พ่อ สามิของเรา หาปลามาได้ทำนอง เพราะปลาหายากมาก” นางทั้งหกก็พูด “เจ้าไม่ต้องเอามาแล้ว เพราะเราได้ปลาจากลูก คนสุดท้ายคนเดียวก็น่าพอใจแล้ว จงเอากลับไปซะเถิด” เจ้าเมืองบอกกับลูกสาวของเขา

เวลาผ่านไปเจ้าเมืองก็ตระหงักรักลูกทั้ง 7 คนมาอีก เพื่อออกอุบายกำจัดเขยคนสุดท้ายอีกครั้ง โดย ให้ลูกเขยทั้ง 7 จงไปล่าสัตว์มาให้เรากิน หากใครไม่สามารถหาได้จะต้องถูกประหาร เสร็จคำแถลงเจ้าเมืองก็ จัดหาอาวุธ เช่น ปืน ธนู ให้กับนางทั้งหก แต่คนสุดท้ายก็ยังไม่ได้เหมือนเดิม นางก็ร้องไห้กลับมาเล่าเรื่องราวที่เกิดขึ้นให้สามิฟังอีก เจ้าอย่าได้กลัวไปเลยเจ้าเมืองจะกำจัดพี่ไม่เป็นไร ขอเพียงเจ้าปลอดภัยพี่ก็พอใจ แล้ว เมื่อถึงเวลา ลูกเขยทั้ง 6 จะทำอะไรก็ยังล่าสัตว์ไม่ได้แม้แต่ตัวเดียว ชายหนุ่มได้ออกเดินทางจากบ้าน ไปยังป่าลึก เมื่อถอดเสื้อพิเศษออก ความอัปลักษณ์ก็หายไป ชายหนุ่มก็รำยมนต์เรียกสรรพสัตว์มาตรงที่เขา อยู่ มีทั้ง เสือ สิงห์ กวาง เก้ง มากมาย พอเขยทั้งหกเดินทางมาถึงเห็นสรรพสัตว์รวมกันอยู่มากมาย รายล้อม ชายหนุ่มรูปงามอยู่ จึงนึกว่าเป็นเทวดาผู้ดูแลสรรพสัตว์ ทั้งหกคนจึงเข้าไปกราบไว้ ท่านเทวดา พวกเราจะขอ ซื้อสัตว์จากท่านจำนวนหนึ่งได้ไหม

ชายทั้งหกก็เล่าเรื่องที่เกิดขึ้น เราจะขายให้ท่านเป็นเงินได้อย่างไร เพราะว่าเงินไม่มีความหมายกับ เราเลย เอาอย่างนี้ขอให้ท่านตัดพวมาให้เราคนละหนอยแล้วนำเรื่องนี้ไปบอกกับเจ้าเมืองว่า เจ้าทั้งหกออกล่า สัตว์ด้วยความยากลำบากจนหนามเกี่ยวหูของเราขาดแหว่งไป เจ้าก็จะได้รับความดีความชอบด้วย เมื่อได้ยินดัง นั้นชายทั้งหกก็ทำตามเพื่อแลกกับ กวาง ตัวหนึ่งกลับไปหาเจ้าเมือง ส่วนชายหนุ่มก็ใส่เสื้อพิเศษทำให้ร่างกาย อัปลักษณ์ดั้งเดิม พร้อมกับงูกระต๊องป่าและกวางมาด้วยอย่างละตัว นำมาผูกไว้ที่บ้าน น้องจงเอากระต๊องและ กวางไปให้เจ้าเมือง นางเห็นก็ตกใจ น้องจะเอาไปได้อย่างไร เจ้าลองงูมันดูสิ ทันใดนั้นนางก็งูกระต๊องและ กวางโดยที่กระต๊องและกวางไม่ได้ทำอันตรายแก่นางเลยเมื่อนางงูไปผูกไว้ที่บ้านเจ้าเมือง พ่อนางก็รู้สึกตก ตะลึงเป็นอย่างยิ่ง

แต่ก็ยังไม่วายความพยายามที่จะกำจัดลูกเขยวันหนึ่งเจ้าเมืองก็ออกอุบายเพื่อกำจัดลูกเขย โดยเรียกลูก สาวทั้ง 7 คนมา เป็นครั้งที่สามโดยให้ลูกเขยทั้งเจ็ด จงตีสะพานเหล็กภายในเจ็ดวันจากบ้านของเจ้า โดยเอา อุปกรณ์ เครื่องใช้ ทั้ง เหล็ก กล้า ที่ เพียงพอสำหรับลูกเขยทั้งหก ยกเว้นลูกคนสุดท้าย นางก็ร้องไห้กลับมา

เล่าเรื่องที่เกิดขึ้นให้กับสามีฟัง สามีได้ฟังรู้สึกเฉยๆ จนใกล้ถึงช่วงกำหนดเวลาที่จะต้องทำสะพาน ลูกเขยคนสุดท้ายก็บอกแก่ภรรยาว่าเจ้าจงไปบอกเจ้าเมืองว่าข้าจะทำให้ห้องฟ้ามีคัมภีร์ไม่มีแสงอาทิตย์เป็นเวลา 7 วัน 7 คืน ขอให้เจ้าเมืองจงเตรียม ข้าวสาร อาหาร ฟืนไฟที่จำเป็น เป็นเวลาเจ็ดวันเจ็ดคืน นางก็นำเรื่องดังกล่าวไปบอกแก่พ่อ “เป็นไปได้ไม่ได้ ขนาดข้ายังทำไม่ได้เลย นับประสาอะไรกับยาจกโทรมๆ เจ้าเมืองตอบลูกสาว ไม่ได้นะเขาพูดอย่างไร จะต้องทำตามเขา เพราะที่ผ่านมาเขาสามารถ เป็นคนที่ทำตามเงื่อนไขทุกประการให้บัณฑิตลูกเขยทำ ภรรยาเจ้าเมืองก็แทรกขึ้นมา เมื่อถึงกำหนดเวลาชายหนุ่มเขยคนสุดท้ายก็ให้ภรรยาเตรียมของที่จำเป็น ไม่ว่า ข้าวสาร อาหาร ฟืนไฟไว้เสร็จสรรพ

แล้วก็ให้นางไปดูว่าพ่อของนางเตรียมแล้วหรือยัง ปรากฏว่าเจ้าเมืองก็ยังไม่ทำตามคำพูดของลูก จนเวลาล่วงมาชายหนุ่มก็ให้ภรรยาไปเตือน เจ้าเมืองเป็นครั้งที่สาม ซึ่งครั้งนี้เจ้าเมืองก็ทำตามเพราะถูกภรรยาบังคับ พอนางกลับมาหาสามีที่บ้านเพื่อบอกว่า เจ้าเมืองได้ทำตามแล้วทันใดนั้นฟ้าก็มืด ชายหนุ่มจึงเริ่มตีสะพานเหล็กแล้วก็ถอดเสื้อวิเศษ ก็บังเกิดปราสาทวังหลังใหญ่กว่าปราสาทเจ้าเมือง ขึ้นที่บ้านจากที่เคยเป็นกระท่อม ทุกวันชายหนุ่มจะทำการตีสะพานเหล็ก ก่อให้เกิดสะพานสามสาย เชื่อมระหว่างปราสาทของเขา กับปราสาทของเจ้าเมือง เป็นสะพานทอง สะพานเงิน และสะพานเหล็ก เมื่อเวลาผ่านไปเจ็ดวัน ห้องฟ้าก็สว่างขึ้น ชายหนุ่มกำพร้าก็บอกแก่ภรรยาว่า ขอให้เจ้าจงไปบอกให้พ่อ แม่ และพี่น้องของเจ้า มาหาพี่ที่ปราสาทนี้ ให้เจ้าเมืองเดินบนสะพานทอง แม่เมืองเดินบนสะพานเงิน ส่วนพี่ๆ ของเจ้าเดินบนสะพานเหล็กกล้า นางจึงไปบอกแก่เจ้าเมือง เมื่อเจ้าเมืองตื่นขึ้นมาก็คิดว่าฝันไป ภรรยาจึงหยิกหู แล้วลูกของนางจึงให้บรรดา พ่อ แม่ พี่น้อง ทำตามที่ สามีบอก เจ้าเมืองก็เกิดความรู้สึกกลัวขึ้นมาไม่กล้าเดินบนสะพานทอง แต่แม่เมืองก็ทำตามลูกสาวแต่โดยดี

พอลูกสาวจะขึ้นคະยอ พ่อเมืองก็เลยทำตาม เมื่อเดินไปถึงปราสาทลูกเขยก็ต้องตะลึงเมื่อเห็นปราสาทใหญ่กว่าปราสาทเจ้าเมืองหลายเท่า ยอดปราสาทยังมีเพชรเม็ดโตส่องสว่างไปทั่วทั้งกลางวันและกลางคืน เมื่อทั้งหลายเข้ามาในปราสาท ลูกเขยก็ทำท่าขี้นมาบอกแก่เจ้าเมืองว่า พ่อลองเตะหีบที่วางอยู่ซิ เจ้าเมืองจึงเตะหีบ แต่หีบก็กระเด็นกลับมา และหนุ่มกำพร้าก็เล่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นให้บรรดาเจ้าเมืองและญาติๆ ฟัง ในอดีตตั้งแต่ยังเด็กจนถึงการออกอุบายกำจัดตนต่างๆ หนุ่มกำพร้าก็เล่าเอาหลักฐานซึ่งเป็นฟันของบรรดาลูกเขย เศษหูที่ถูกฉีก พร้อมกับ นำเอาฟันที่หักและหูที่ถูกฉีกมาติดคืนให้ลูกเขยทั้งหกคน ต่อมาเจ้าเมืองก็ได้อาศัยอยู่กับลูกคนเล็ก แต่งตั้งให้ลูกเขยเป็นเจ้าเมืองในเวลาต่อมา

ข้าวมามเมื่อป่าแก่ คำพูดดีเมื่อยังเด็ก

16. เยน่าป้อ เยน่าแห่ว (ช็อคคน)

เวนุ แต่ป้อเปะ ผู้เล่า

นานมาแล้วมีชายอยู่สองคน อยู่อย่างลำบากยากแค้นสองคนก็ออกเดินทางไปรับจ้างได้เงินมา 1 สตางค์ ซึ่งต้องรับจ้างหนึ่งปี พอกลับมาอนกลางคืนก็คิดว่าได้เงินมาตั้ง 1 สตางค์ เราจะทำอาร์กันดี เยน่า ป็นที่นั่งคิดร่วมกันมีคำโบราณกล่าวไว้ว่า ปลาไร่ขมไหนดึง จากร้อยเดียวจะเป็นสตางค์ เมื่อนึกถึงสุภามิตดัง กล่าวสวเลยจะเริ่มจากปลาไร่ขม สองคนก็เลยพากันไปซื้อปลาไร่ 1 ไห เป็นเงินสตางค์ แล้วไปหากระบอก ไม้ไผ่มาตัดเป็นปล้องๆ เต็มถ้วย ก็เอาทรายมาหว่านไว้ในปล้องกระบอกที่ตัดไว้ เกือบเต็มทุกกระบอก เสร็จแล้วก็เอาปลาไร่ที่ซื้อมาใส่ลงไปที่จนเต็มกระบอก หาลำบากอีกที ก็ออกเดินทางค้าขาย

ส่วนเยน่าแห่วก็ได้เงินมา 1 สตางค์มาเหมือนกัน ก็กลับมาอนคิดทั้งคืนว่าจะเอาเงินที่ได้มาไปทำอะไรดี แล้วก็ตกลงหาดาบหักมาหนึ่งเล่ม ทำฟักมันอย่างสวยงาม โดยข้างในนั้นเป็นดาบที่หักแล้ว ทำเสร็จก็ออกเดินทางเพื่อขายดาบเล่มนี้

เยน่าป้อก็ออกขายปลาไร่ ยังไม่ได้สักที เพราะจะมีคนขอซื้อปลาไร่โดยการจิ้มแต่เขาไม่ให้ดู เยน่าแห่วก็ออกไปขายดาบไม่ได้ เพราะไม่ยอมให้คนดูได้ชักดาบ ทั้งสองคนก็ได้มาเจอกันระหว่างทางท่านกำลังจะไปที่ไหน เยน่าแห่วถาม ข้ากำลังเร่ขายปลาไร่ละ ส่วนท่านละ ข้าก็กำลังเร่ขายดาบเล่มนี้เช่นเดียวกัน เยน่าป้อก็เกิดความคิดว่าถ้าเอาแลกกันคงดีไม่น้อย เอาอย่างนี้ท่านกำลังเร่ขายดาบ ข้าเร่ขายปลาไร่ เราเอามาแลกกันไหมละท่าน เยน่าแห่วรีบตกลงทันทีเพราะดาบหักเล่มเดียวแลกกับปลาไร่ตั้งเยอะกำไรแท้ๆเลย พอแลกกันเสร็จเมื่อลับดาบกันต่างก็รีบหนีอย่างสุดแรง เพราะกลัวว่าอีกฝ่ายหนึ่งจะรู้ แต่ทางที่สองคนวิ่งนั้นปลายทางมันพบกันพอดี การหนีเมื่อครู่ทำให้ต่างเหนื่อยกันพอสมควรแล้วก็เป็นเวลาเที่ยง จึงคุยกันว่าจะกินข้าวร่วมกันเพราะหิว แล้วจะกินข้าวกับอะไรดีละ เยน่าป้อถาม ไม่เป็นไรกินข้าวกับปลาไร่นี้ไงที่เพิ่งแลกกับดาบของเรา เยน่าป้อก็กลัวว่าอีกคนหนึ่งจะรู้ความจริงมาก ถ้ามันเดี๋ยวข้าจะไปหาตองกล้วยเพื่อหมกปลาไร่ละ ที่นี้สองคนต่างกลัวว่าอีกฝ่ายจะรู้ แต่เพราะความจำเป็นเยน่าป้อ ก็เปิดฝาปลาไร่ ปรากฏว่ามีแต่ทรายทั้งนั้นเลย เยน่าแห่วก็ชักดาบเตรียมกำลังจะฟันตองกล้วย กลายเป็นดาบหัก ต่างฝ่ายต่างก็นึกขำอยู่ในใจว่าไม่นึกเลยจะเจอคนที่ฉลาดเหมือนกัน ข้าถึงไม่เอะใจว่าปลาไร่ถึงได้หนักมีแต่ทรายทั้งนั้น กระบอกหนึ่งมีปลาแค่สองสามตัวก็เอาปลาไร้มาล้างแล้วล้างอีกก็ได้แค่นี้แหละ ดาบท่านก็เช่นกันพอฟันตองกล้วยได้เท่านั้นเอง จากนั้นก็เอาปลาไร้มามากไฟกินกัน ท่านก็ฉลาดเราก็ฉลาดเรามาเป็นเพื่อนกันดีไหม ได้สิเรามาเป็นเพื่อนกัน หลังจากกินข้าวมื้อนี้แล้ว หากท่านไปเจองานหรือการค้าอะไรดีๆ ก็บอกกันอย่าได้ลืมนั่นละ สองคนก็เจรจากันด้วยความพึงพอใจ จากนั้นก็แยกกันออกเดินทาง

เมื่อทั้งสองคนแยกจากกัน ต่างก็เดินทางไปยังจุดหมาย เยนาก็เดินทางมาพักริมทางใกล้กับจอมปลวกตกพลบค่ำก็เริ่มหิวอีก ระหว่างที่กำลังพักอยู่ก็เกิดเสียงดังอื้ออึงจากรูปปลวก เขาก็ใช้ดาบหักนั้นซูลงไป โดยหวังว่าจะเจออาหารสำหรับเย็นวันนี้ ซูลงไปก็เจอ คนๆ ช่วยซูลงให้กว้างกว่านี้หน่อยเถิดผู้ใจบุญข้าจะได้ออกไป เยนาก็เลยซูลงเขาออกมา ทานลงไปทำอะไรอยู่ในนี้ละแล้วเจ้าเป็นคนที่นี่ล่ะ เขาถามขึ้น ข้าหลงทางมาบ้านข้าอยู่ไม่ไกลจากนี้มากนัก ชายแปลกหน้าตอบ แล้วก็เล่าถึงความเป็นมาว่าจริงแล้วเขาเป็นคนแถวนี้แหละ แต่เจ็ดข้าจะกลายร่างเป็นมนุษย์ เจ็ดวันข้าจะกลายร่างเป็นงูสลับกันเรื่อยๆ เป็นเช่นนี้มาตั้งแต่บรรพบุรุษของข้าแล้ว มนุษย์ก็เลยพาเขาไปยังบ้าน ปรากฏว่าเขาเป็นลูกพระราชินีในเมืองนี้ ทำรอข้าอยู่ที่บ้านของแม่เฒ่านี้แหละ เพราะวันพรุ่งนี้ข้าก็ต้องกลายเป็นงูอีก เจ็ดวันให้หลังข้าจะมาเยี่ยมหาท่านใหม่ เยนาก็อาศัยอยู่กับยายเฒ่า เจ้าอย่าเข้าไปในที่เขานอนอย่างเด็ดขาดนะ เพราะเขาจะไม่รู้สึกตัวและจะกินเจ้า เขาเป็นอย่างนี้มานานแล้ว แม่เฒ่าก็เล่าสิ่งที่เกิดขึ้นในเมืองนี้ให้เขาฟัง พอผ่านไปเจ็ดวันบุตรของพระราชาก็กลายร่างเป็นมนุษย์อีก แล้วก็บอกเขาว่า เมื่อเจ้าเข้าวังไปแล้วเจ้าจะเห็นว่าพระราชินีร้ายเพียงใด เขาจะเอาทรัพย์สินเงินทองให้เจ้าแต่อย่ารับเด็ดขาด ยกเว้นแหวนที่เขาสวมอยู่เท่านั้น จะดีกว่าทรัพย์สินทั้งปวง เมื่อเดินทางไปถึงประตูวัง เยนาก็เกิดความรู้สึกกลัว แต่บุตรพระราชาก็ให้เขาเข้าไปจนได้ เพื่อเข้าเฝ้าพระราชินี

“ผู้มีพระคุณเจ้าช่วยลูกข้ามาจากจอมปลวก หากเจ้าไม่ช่วยป่านี้อาจตายไปแล้ว” พระราชินีพูดกับเขา

“เจ้าอยากได้อะไรขอให้ออกมาข้าจะมอบสิ่งที่เจ้าขอทุกประการ” พระราชินีรับสั่ง

“ข้าพเจ้าจะเดินทางไปอีกไกลทรัพย์สินข้าก็ขนไปไม่ไหวข้าพเจ้าขอเพียงแหวนที่พระองค์ใส่อยู่จะได้หรือไม่พระองค์” ชายหนุ่มก็ขอสิ่งที่ต้องการ พระราชินีได้ฟังดังนั้นก็ทรงออกอาการลำบากพระทัย

“เหตุที่ข้าได้เป็นพระราชินีเพราะแหวนวงนี้ ถ้าไม่ได้แหวนข้าคงจะไม่ได้เป็นอย่างนี้ แต่เมื่อเจ้าขอข้าก็จะให้ แต่จงจำไว้อย่างหนึ่ง เมื่อเจ้าตกกระกำลำบากให้เจ้าถอดแหวนออก ยกมันขึ้นมาไว้เหนือหัว แล้วอธิษฐานสิ่งที่เจ้าต้องการ เจ้าก็จะได้ดังนั้น แต่อย่างเอาแหวนวงนี้ให้กับผู้อื่นอย่างเด็ดขาด แม้แต่เมียของเจ้าเอง พุดเสร็จพระราชินีเอาแหวนให้กับชายหนุ่มเพื่อออกเดินทางต่อ ชายหนุ่มก็ออกเดินทางต่อ จนมาถึงเมืองอีกเมืองหนึ่ง ชายหนุ่มก็ได้อาศัยอยู่กับแม่เฒ่านางหนึ่งในกระท่อมหลังเล็กๆ ซึ่งรายล้อมไปด้วยดอกไม้ นานาพันธุ์

“ยายทำไมท่านถึงปลูกดอกไม้ไว้มากมายถึงเพียงนี้ละ และข้าจะขอค้างคืนกับยายสักคืนหนึ่งนะจ๊ะยาย” เยนาก็พูดกับยาย

“เจ้าจะมาพักก็คืนก็ได้หลาน แต่ทุ่งดอกไม้เป็นของพระราชยายเป็นคนเฝ้าเฉยๆ” คืนนั้นสองคนก็คุยกัน ยายก็เล่าว่าแปลงดอกไม้เหล่านี้พระราชินีแบ่งไว้ให้พระธิดาองค์ต่างๆ ตอนเช้าๆเหล่าพระธิดาจะมารด

น้ำให้ดอกไม้วี พระธิดาคนแล้วคนเล่ามารดน้ำ โดยไม่รู้ว่ามีชายหนุ่มกำลังแอบดูจากกระท่อมท้ายสวน จนมาถึงพระธิดาคนสุดท้ายก็เห็นพระธิดาคนสุดท้ายก็รู้สึกหลงใหลพระธิดายิ่งนัก

“ยายช่วยไปพูดขอพระธิดาให้กับหลานหน่อยซิ” เสนาป้าขอร้องยาย

“พูดอะไรอย่างนั้นล่ะหลาน หากจะขอก็เอาคนพี่ก่อนซิ ที่ละชั้นให้เป็นเรื่องเป็นราวนะ” ยายเฒ่ารับคำตอบ

“ก็หลานไม่ชอบนี่นา ชอบแต่คนสุดท้ายเท่านั้น ให้ยายช่วยไปถามหน่อยนะ ผลออกมาอย่างก็ช่วยมาบอกหลานด้วยนะ” ยายก็รับปาก

วันหนึ่งฝนตกพรำๆ ยายเฒ่าก็เดินทางไปอยู่ที่ท้ายวังก็เดินไปยืนอยู่ที่ครกกระเองด้วยความเกรงกลัว

“ยายเฒ่ามาทำอะไรอยู่ตรงนั้น ปกติอยู่ที่กระท่อมท้ายสวนไม่ใช่ หรือว่าขาดแคลนอาหารอะไรก็บอกมา” พระราชาเห็นยายเฒ่าก็เรียก ยายเฒ่าจึงมาบนเรือนเพื่อคุยด้วย

“ไม่ได้ต้องการอะไรแต่มีหลานคนหนึ่งมาอยู่ด้วย ให้ยายมาขอพระธิดาคนสุดท้ายนะ” ยายเฒ่าพูดด้วยอาการสั่นกลัว

“ไม่รู้หลานเจ้านั้นเป็นใครมาจากไหน แต่เรื่องนั้นไม่มีปัญหา ขอรับปากแต่มีเงื่อนไขว่า ระยะทางหับนั้นใดกระท่อมท้ายสวนมาถึงราชฐานเจ้าจะต้องให้หลานเจ้าดีสะพานเงิน สะพานทองให้ข้าอย่างละสาย พลองเงิน พลองทองอีกอย่างละวัน สุดท้ายหม้อดินเก็บน้ำที่เป็นเงินและทองอีกอย่างละหม้อ ข้าให้เวลาเจ็ดวันหากทำไม่ได้ เจ้าและหลานจะถูกประหารชีวิต จงไปบอกเขา”

คำพูดของพระราชาสร้างความเสียใจและน้อยใจให้กับยายเป็นอย่างมาก กลับมาที่บ้านก็ร้องไห้ชายหนุ่มก็ถามความเป็นมา พอยายเล่าจบ ชายหนุ่มก็บอกว่า

“ข้าจะทำอะไรในเมื่อข้ามีแต่ตัวเปล่า”

เวลาผ่านไปครบกำหนดเวลาที่พระราชาสัญญากับชายหนุ่มเสนาป้า พลับคำก็ถอดแหวนขึ้นมาอธิษฐานแล้วก็กลับไป

“ยายตื่นขึ้นมาดูอะไรนี่ซิ ยาย! “ชายหนุ่มก็ปลุกยายในตอนเช้าและเป็นวันที่ครบกำหนดชะตาชีวิตของทั้งสองคน ปรากฏเป็นสะพานเงิน สะพานทอง พลองเงิน พลองทอง หม้อดินเงิน หม้อดินทอง มากกว่าเงื่อนไขที่พระราชาต้องการอีกเป็นเท่าตัว ได้ส่งประกายยับยับไปทั้งเมือง ได้สร้างความประหลาดใจให้กับพระราชาเป็นอย่างมาก พระราชาก็เลยมีรับสั่งให้ทั้งสองคนมาเข้าเฝ้าเพื่อดูฤกษ์ยามวันอภิเษกสมรส

“ยายผมไม่ไปนะให้ยายไปคนเดียวเถอะ หากดูฤกษ์ยามก็ต้องจัดการในอาทิตย์นี้แหละ ถ้าเลยกำหนดผมจะไม่แต่งงานฝากบอกพระราชาด้วย” ชายหนุ่มไม่ยอมไปแต่ฝากเรื่องนี้ให้ยายเดินทางไปคนเดียว เพราะหากล่วงเลยจากเวลานี้ พระราชาที่เคยให้แหวนเขาจะกลายร่างเป็นงู

เงื่อนไขดังกล่าวพระราชาก็ทรงรับปาก เสนาป้าก็เลยส่งข่าวไปยังเมืองมนุษย์ เพื่อเชิญเข้าร่วมงานอภิเษกสมรส ชาวเมืองมนุษย์ก็เลยเดินทางมากันอย่างมากมาย ซึ่งคนที่มาทั้งพระราชา ชาวเมือง ได้สร้าง

ความตกใจกับพระราชาเป็นอย่างยิ่ง จนเวลางานผ่านไปทั้งสองคนก็อยู่ร่วมกัน พระราชาก็เกิดความคิดว่า เยน่าป๊อคนนี้ เป็นใครมาจากไหนเป็นผู้วิเศษหรือไม่ พระราชาเลยต้องการทดสอบลูกเขย โดยการสร้างเรือนให้หลังหนึ่ง แต่ภายในเรือนนั้น จัดสถานที่ไว้อย่างประหลาด โดยเฉพาะที่นอน ซึ่งก็คือการทำ แคร่ ที่นอนทุกด้านให้เหมือนกันหมดทุกด้าน แล้วจัดเสื่อปูไว้ตรงกลางสำหรับลูกเขย เยน่าป๊อขึ้นมาบนเรือนแต่ก็รู้สึกงงเป็นอย่างมาก จึงกลับไปถามยายเฒ่า

“ไม่ใช่เรื่องยากหรือหลานเอ๋ย ถ้ามั่นใจเป็นหัวนอน พระราชาก็เก็บหัวไว้หากเจ้าหาไม่เจอเจ้าก็ถามเมียโดยการแกล้งทำว่าคันหัว เมื่อเมียเจ้าไปหยิบมาจากไหนตรงนั้นแหละคือหัวนอน เจ้าก็จะไม่ผิดประเพณี” ชายหนุ่มก็ทำตามอย่างที่ยายบอกซึ่งก็ได้ผล

“เขารู้ว่าหัวนอนอยู่ทางด้านไหน” พระราชาแอบถามพระธิดาในตอนเช้า

“เจ้าหนุ่มคนนี้ ไม่ธรรมดาซะแล้ว” พระราชากับน้าพี่

ผ่านไปสามวันพระราชาก็ออกอุบายอีกครั้ง โดยการให้ลูกเขยสร้างวัดอยู่บนยอดเขา ต้องมีเจดีย์สามองค์ สามวิหาร ยอดเจดีย์อีกสามองค์ เยน่าป๊อก็อธิษฐานขึ้นอีกครั้งซึ่งก็ได้ผล ครึ่งแล้วครึ่งเล่า ที่พระราชาก็ได้ทดสอบ เยน่าป๊อก็สามารถทำได้ทุกครั้ง

“ลูกเขยคนนี้ต้องมีของวิเศษแน่นอน เจ้ารู้มันคืออะไร” พระราชาทรงถามพระธิดา

“ไม่มีอะไรหรอกมั้งคะ เพราะเห็นมีแค่แต่ตัว แต่ก็มีความว่องไว” พระธิดาได้ทูลให้พระราชาทรงทราบ

“ถ้าอย่างนั้นเจ้าจะต้องหาวิธีเพื่อแย่งแหวนวงนั้นมาให้ได้” พระราชาก็ออกอุบายอีกครั้ง

พระธิดากลับมาถึงก็ร้องไห้ขอให้พ่อแย่งแหวนวงนั้น เมื่อนางจะเอาให้ได้ เยน่าป๊อก็ใจอ่อน ถอดแหวนวงนั้นให้ภรรยา พอนางได้แหวนก็รีบแอบนำไปให้พระราชาก็พอพระราชาก็แหวน ก็พอพระทัยยิ่ง จึงรับนำแหวนที่มีลักษณะเหมือนกันมาเปลี่ยนให้บุตรเขยแล้วได้โยนแหวนวงนั้นเข้าไปในหีบสมบัติ ซึ่งมีแหวนที่มีลักษณะเหมือนกันอยู่หลายวง

พระราชาก็ตั้งใจ อีกครั้งโดยให้ลูกเขย ทำการสร้างเจดีย์วิหารอีกครั้ง เยน่าป๊อรู้สึกไม่สบายใจ และเป็นกังวลอย่างยิ่ง แล้วก็ถอดแหวนเพื่อขออธิษฐานดังเดิม แต่คราวนี้ไม่ได้ผลพระราชารู้สึกไม่พอพระทัยอย่างยิ่ง จึงสั่งให้ทหารไปจับตัวเยน่าป๊อมาแล้ว จับมัดไว้ในเล้าหมู

“มดไว้อย่างนั้นแหละเอาผ้าคลุมพื้นเดียวก็พอ และชายคนนี้มีคตินิยมเป็นลูกเขยข้านับแต่บัดนี้เป็นต้นไป” พระราชารับสั่งอย่างเด็ดขาด

ชายหนุ่มต้องทนทรมานเป็นอย่างมาก เพราะในแต่ละวันเขาต้องทนความเหม็นสกปรกของหมู และพระราชานุญาตให้เขากิน เศษข้าวกันหม้อเพียงนิดเดียว มีเพียงพระราชินีเท่านั้น ที่รู้สึกเห็นใจบางครั้งก็แอบนำอาหารมาให้เยน่าป๊อ

“ปล่อยข้าไปเถอะ หากเจ้าปล่อยข้า ข้าก็จะไปจากที่นี่” เยน่าป๊อขอร้องพระราช

“ห้ามปล่อยเด็ดขาด ปล่อยให้เขาอยู่ที่นั่นจนตาย เดี่ยวเจ้าจะกลับมาล้างแค้นข้า” พระราชาเองก็ทรงรับสั่งอย่างเด็ดขาด

อีกด้านหนึ่งเยนาแห่วเพื่อนสนิทของเยนาปือ ก็ออกเดินทางหาโชคลาภ แล้วก็เดินมานั่งพักอยู่ที่ข้างทาง ด้วยความเหน็ดเหนื่อย เขารู้สึกกระหายน้ำ สักครูก็เห็นนกพากันบินไปที่หลังเขา ชายหนุ่มก็เดินตามบรรดานกต่างๆ ที่บินไป ซึ่งนกพากันไปกินน้ำ อยู่ตรงแอ่งน้ำข้างหน้ามีบ่ออยู่ 2 บ่อ มีนกกระเรียนอยู่หนึ่งตัว กำลังกินน้ำจากบ่อน้ำแรก สักครู่หนึ่งก็กลายร่างเป็นช้างสารและก็อาละวาด ตะกุยดินหักโค่นต้นไม้ที่อยู่บริเวณนั้น พักใหญ่ช้างสารก็กลับมาดื่มน้ำอีกบ่อหนึ่ง แล้วกลายร่างเป็นนกดังเดิม เยนาแห่วก็สังเกตเห็นสิ่งที่เกิดขึ้นตลอดก็เลยเดินเข้าไปดื่มน้ำ หลังดื่มน้ำเขาก็เกิดความรู้สึกคันไม้คันมือ และมีขนออกมาตามตัวก่อนที่เขาจะกลายร่าง ก็เดินไปกินน้ำอีกบ่อหนึ่งก็กลายเป็นปกติ หลังจากนั้นก็มองไปรอบๆ ก็หาตัดไม้มาสองกระบอก เพื่อตักน้ำเก็บไว้จำนวนสองกระบอก กระบอกแรกเป็นน้ำที่กินแล้วให้กลายเป็นช้าง กระบอกที่สองเป็นน้ำที่ดื่มาแล้วจะหายเป็นปกติ เสร็จแล้วก็ออกเดินทางต่อก็มาถึงหมู่บ้านร้างแห่งหนึ่ง ไม่มีคนอาศัยอยู่เลยแม้แต่สักคน มีเพียงครีบน้ำเต้าอยู่ครีเดียว พลบค่ำเขาก็นอนค้างคืนอยู่ตรงนั้น พอมาถึงตอนเช้า เขาก็สังเกตเห็นผลน้ำเต้าสองผลเป็นน้ำเต้าเงิน กับ น้ำเต้าทองอย่างละลูก เยนาแห่วก็เลยเกิดความคิดที่จะนำเอาน้ำวิเศษเก็บไว้ในน้ำเต้าแทนกระบอกไม้ไผ่ ชายหนุ่มก็ออกเดินทางไปเรื่อยๆ ก็ยังไม่เจอหมู่บ้าน ด้วยความเหน็ดเหนื่อยอ่อนเพลีย เขาจึงเผลอหลับไปใกล้กับแม่น้ำใหญ่

ใกล้กับที่ชายหนุ่มหลับไปมีพระราชาทรงรับสั่งให้พระธิดาออกตามหาคู่พระราชมะ เกิดกระแสว่ามีข้าศึกเข้ามารบเมือง เมื่อได้ราชบุตรีเขยแล้วจะทำให้เมืองมีกำลังคนที่เข้มแข็งมากยิ่งขึ้น จากกระแสรับสั่งทำให้เหล่าพระธิดาต้องออกเดินทางบ้าง ก็ล่องแพลงไปท้ายน้ำ ส่วนพระธิดาคนเล็กก่อนขึ้นแพก็อธิษฐานว่า “ขอให้เจอเนื้อคู่ที่แข็งแกร่งรบครั้งใดชนะทุกครั้ง แล้วก็ขึ้นไปทางเหนือ น้ำ ขบวนของนางก็ล่องแพขึ้นมาเรื่อยๆ จนถึงป่าละเมาะเรือของนางก็หยุดลง ล่องอย่างไรก็ไม่ขยับ นางจึงลงจากแพดูว่ารอบๆ นี้มีอะไรหรือหมู่บ้านอยู่ข้างหรือเปล่าแล้วพระธิดาคนเล็กก็เจอกับเยนาแห่ว ซึ่งนอนอยู่ใต้ต้นไม้ นางเกิดความคิดว่าคนคนนี้ได้ทีจะเป็นเนื้อคู่ของนาง พระธิดาก็เลยเข้าไปปลุก ปลุกอย่างไรก็ไม่ยอมตื่น แต่นางดูจากสภาพร่างกายจึงพอจะรู้ว่า ชายคนนี้สลบไสลเพราะขาดอาหาร นางจึงกลับไปเอาข้าวบนเรือมาบดให้ละเอียดคลุกกับน้ำอ่อนๆ ค่อยๆ ป้อนให้ เยนาแห่ว ค่ำแล้ว ค่ำเล่า จนเยนาแห่วก็เริ่มรู้สึกตัวเป็นปกติทันทีที่รู้สึกตัวก็เห็นมีผู้หญิงอยู่ที่เรือ จึงเดินเข้าไป

“ท่านเป็นใครทำไมถึงมาอยู่ตรงนี้ล่ะ” เยนาแห่วถามนาง

“ข้าเป็นคนจากในเมืองซึ่งพระราชาหรือพ่อข้า ต้องการให้ข้าหาคู่เพื่อจะได้เสริมความเข้มแข็งให้กับกองทหาร เพื่อต่อต้านข้าศึก และท่านคือคนที่ถูกชะตากับข้า ท่านต้องกลับไปกับข้า” พระธิดาตอบอย่างเงินอาย ซึ่ง เยนาแห่วก็ตอบตกลง

อีกทางด้านหนึ่งพระราชาก็รอพระธิดาอย่างใจจ่อใจจ่อ เพราะลูกคนอื่นก็กลับมาพร้อมหน้าพร้อมตาครบหมดแล้วพร้อมกับคู่ครองของแต่ละพระองค์ เหลือเพียงพระธิดาองค์เล็กเพียงองค์เดียวเท่านั้นที่ยังไม่กลับมาสักที

“พระธิดาเถลไถลอยู่แห่งหนใด ป่านนี้ยังไม่กลับมาอีก” พระราชาทรงกระวนกระวาย

หลังจากรอไม่นาน พระธิดาองค์เล็กก็กลับมาพร้อมกับเยนาแห่ว

“ลูกกลับมาแล้วพระองค์” พระราชินีทรงบอกพระราชามือเห็นลูกกลับมาพร้อมกับคู่หมั้นพร้อมกับมีน้ำเต้าห้อยคอมาด้วยสองลูก

ตกเย็นพระราชาก็จัดพิธีต้อนรับเยนาแห่ว อย่างสมเกียรติ และทรงกำชับเหล่าทหารและพระธิดาว่า พวกเจ้าจงดูแลเขาอย่างดีอย่าให้ขาดตกบกพร่องที่สำคัญ น้ำเต้าสองลูกที่เขานำมาด้วยนั้น เจ้าอย่าแตะต้องมันอย่างเด็ดขาดเพราะบรรดาลูกเขยข้า คนอื่น ไม่ได้มีเหมือนลูกเขยคนนี้เลย

การต้องรับดูแลอย่างดีทำให้ เยนาแห่วเกิดความกังวลใจ เหตุที่ว่าเขาไม่ได้มีอะไรวิเศษเลิศเลอเลย ทำให้เขาคิดถึงน้องเยนาป้อ เขาไม่เคยได้เจอเลยจึงคิดหาวิธีการที่จะตามหาเยนาป้อ โดยการจัดงานบุญอย่างยิ่งใหญ่ในเจ็ดวันเจ็ดคืน แล้วนำเอาภาพเหมือนของตนเองติดไว้ข้างเจดีย์ เพื่อที่ว่าจะได้มีคนรู้จักว่าตนอยู่ที่นี้

งานบุญครั้งนี้รู้ไปถึงพระราชามือเมืองที่เยนาป้อถูกจับขังอยู่ ซึ่งพระราชาก็มีความประสงค์ที่จะได้เข้าร่วมครั้งนี้ด้วย ในฐานะที่เป็นผู้นำ

“ข้าจะแก้มัดเจ้าและจะให้เจ้าไปกับขบวนของพระราชาคด้วย แต่เจ้าจะให้พระราชารู้ไม่ได้ เมื่อถึงเวลาเจ้าจะต้องรีบกลับมาก่อน และข้าจะมัดเจ้าไว้เหมือนเดิม” พระราชินีแอบส่งข่าวให้เยนาป้อล่วงรู้ถึงแผนการ

เมื่อขบวนไปถึงงานบุญ และได้เห็นรูปของพี่ เขาก็เอาที่อยู่ติดไว้ข้างๆ รูป พร้อมทั้งเล่าสิ่งที่เกิดขึ้นกับตนเองในช่วงนี้อย่างละเอียด เพราะในงานมีคนมาร่วมงานเยอะมากทั้งสองจึงไม่ได้พบกัน แล้วเยนาป้อก็กลับก่อนเวลาทำตามที่วางแผนไว้ เหมือนไม่มีอะไรเกิดขึ้นเลย

เรื่องที่เกิดขึ้นล่วงรู้ถึงเยนาแห่วผู้เป็นพี่ชาย เขารู้สึกสงสารน้องขึ้นมาจับใจ ร้องไห้หลายต่อหลายครั้ง เมื่อพระราชารู้ก็โศกเศร้าเสียใจไม่แพ้กัน จึงคิดหาวิธีการที่จะได้เจอกับน้องเยนาป้อ โดยการเดินทางออกไปค้าขายในเมืองที่น้องถูกมัด เริ่มจากการค้าของราคาถูก ที่มีใช้กันอยู่ทั่วไปก่อน เช่น หมากพลู ยาสูบ กาหยังไม่เจอในครั้งแรก เขาก็ค้าข้าวปลาอาหาร ที่แพงขึ้นมาหากยังไม่เจออีก เจ้าต้องค้า เพชร พลอย เงิน ทอง ของเหล่านี้ พระราชามือเมืองนั้น จะต้องออกมาค้ากับเจ้าอย่างแน่นอน เพราะเป็นของราคาแพง คนทั่วไปเขาไม่ซื้อขายกัน

ทุกครั้งที่เยนาแห่วเดินทางมาค้าขายก็จะเห็นน้องของตนเองถูกมัดอยู่ ชายคาบ้านแต่พระราชาก็ไม่ยอมลงมาจากเรือนจนมาถึงครั้งที่สาม พระราชาออกจากบ้านมาดู เพชร พลอย ที่เยนาแห่วนำมาขาย ทันใดนั้นเยนาแห่วก็เอาน้ำวิเศษที่ทำให้กลายเป็นช้าง สาดใส่พระราชาทันใดนั้นพระราก็กลายร่างเป็นพญาช้าง

สาร ความคุมตัวเองไม่อยู่ออกไปอาละวาดทั่วเมือง ทำลายเจดีย์สิ่งก่อสร้างต่างๆ ที่เยนาปือเคยอธิษฐานสร้างไว้ทีละอย่าง ทีอย่าง เพชรนิลจินดา ประสาท ก็พังทลาย เยนาแห่วจึงใช้โอกาสนี้กระโดดขึ้นบนหลังช้าง แล้วเอาตะขอสับหัวช้างครั้งแล้ว ครั้งเล่า

หยุด! หยุด! นี่แหละคือกรรมตามสนองที่พระราชาก่อเอาไว้กับราชบุตรเขย พวกเจ้าจะต้องออกค้นหาแหวนของเยนาปือให้พบ แล้วพระราชาก็จะกลับมาเหมือนเดิม

คำพูดดังกล่าวก็ทำให้เหล่าพระธิดา คนรับใช้ แม้แต่พระราชินีก็ต้องค้นหาแหวนวงนั้นด้วย เพื่อถอนกรรมให้พระราชากลับมาเป็นปกติ แต่เพชรพลอยหรือแหวนมีมากมายทั้งเหมือนกัน และต่างกันก็ไม่รู้ว่าเป็นแหวนวงไหน การหาจึงลำบากและกินเวลา ผ่านไปคืนแล้วคืนเล่าที่เยนาปือนำแหวนมาอธิษฐาน วงแล้ววงเล่าคำอธิษฐานก็ไม่ได้ผล จนผ่านไปเจ็ดวันเจ็ดคืน จึงพบแหวนวิเศษ

ส่วนพระราชาช้างสารก็ถูกทั้งตะขอสับ มีดแทง เป็นแผลทั้งตัว วันหนึ่งเยนาแห่วนำอาหารให้ช้างเพียงวันละนิด พอประทังชีวิตเหมือนเช่นที่เขาเคยทำไว้กับลูกเขย เมื่อเจอแหวนเยนาแห่วพี่ชายก็นำเอาน้ำวิเศษ เค้าที่สองแอบรดบนตัวตัวช้าง ช้างก็กลายเป็นพระราชาดังเดิม พระราชารู้สึกอดิโรย อ่อนเพลีย ยังไม่ค่อยรู้สึกตัวคืนัก

“นี่แหละกรรมที่เจ้าคงทำให้น้อง เยนาปือ เมื่อน้องขำอยู่ที่นี้แต่พวกเจ้าไม่ยอมรับหน้าซ้ำยังทรมานเขไปอีก ข้าก็จะพาน้องกลับไปอยู่กับข้า” เยนาแห่วบอกแก่พระราช

“น้องก็ไม่อยู่เหมือนกันเพราะพระบิดาไม่มีคุณธรรมความซื่อสัตย์ น้องจะไปกับเยนาปือด้วย” พระธิดาหาเยนาปือก็ออกปากติดตามไปด้วย แต่เยนาปือก็ไม่ยอมให้นางไปด้วย เพราะสิ่งที่พระธิดาทำไว้หนักหนาเหลือเกิน

“ที่ผ่านมาเขาคงจะฟังพระราชนะ บางทีลำพังเขาอาจไม่มีเจตนาก็ได้ ยังไงซะเขาก็คือเมียของเจ้า เมื่อเขาไปอยู่กับเราลำพังคนเดียวก็คงจะทำอะไรเราไม่ได้หรอก สงสารเขาเถอะ” เยนาแห่วพยายามอธิบายให้น้องฟัง ซึ่งเยนาปือก็ฟังและให้อภัย พระธิดาก็รู้สึกซึ่งใจยิ่งนัก และรับปากว่าจะไม่ทำแบบนี้อีกต่อไป แล้วทั้งหมดก็กลับไปยังเมืองของเยนาแห่ว พร้อมกับแหวนและน้ำวิเศษ

นิทานเรื่องนี้สอนให้รู้ว่า

เรื่อง ครอบครั้ว ผัวเมีย ความเข้าใจ เชื่อฟังกัน เปรียบเทียบ ระหว่าง สองคน เชื่อคนผิด เพื่อน รัก มองข้ามสิ่งดีที่มีอยู่

17. ปากกึก

สองเกลอ

นิจา (ประภาส นุเกร) ผู้เล่า

นานมาแล้วมีครอบครัวหนึ่ง อาศัยอยู่ด้วยกันสามแม่ลูก จนวันหนึ่งพ่อแม่ก็ลาจากโลกนี้เพราะความชรา ก่อนตายได้ฝากลูกชาย ที่มีอยู่เพียงคนเดียว กับ อา ซึ่งอาก็มีลูกหญิงอยู่เพียงคนเดียวเหมือนกัน พ่อแม่ได้ฝากวาทะก่อนเสียชีวิตว่า “ขอให้ลูกจงเอาใจและตามใจน้องหญิงของเจ้าอย่าทำตัวนอกกลุ่มนอกลู่นอกทาง แต่ถ้าหากเขารังแกเจ้า ทำร้ายเจ้า แม่จะมารับเจ้าไปอยู่กับแม่”

เมื่อยังเป็นเด็กตัวเล็กๆ ก็ทำตัวเป็นที่รักของ อา ขยัน หมั่นเพียร และเติบโตพร้อมกับน้องหญิงทั้งสองรักใคร่ กลมเกลียวกันดีมาก มีอะไรก็แบ่งกัน หากมีผลไม้ก็แบ่งกัน คนละครึ่ง มีปลาตัวหนึ่งก็แบ่งกัน จนทั้งสองเติบโตเป็นหนุ่มสาว สองคนต่างเฝ้าอยู่แปลงหนึ่ง ถึงเวลาลงแขกเอามือเอาร่วงกับคนในหมู่บ้าน จนถึงฤดูเกี่ยวข้าว จึงแบ่งกันไปลงแขกช่วงแรก ให้พี่ชายเป็นคนลงแขกเอามือ ทุกๆวัน ชายหนุ่มจะต้องเจอกับหนุ่มสามสิบคน สาวสามสิบคน พุดคุยยุแหย่ ให้สองเกลอแตกคอกันเพราะความอิจฉา ทั้งวันชายหนุ่มเจอคำพูดแล้วคำพูดเล่าทั้งตากดาง เยาะเย้ย ยุยง แต่ชายหนุ่มก็สามารถอดทน กับสิ่งที่เกิดขึ้นไปได้ จนผ่านไปสามคนวัน

ชายหนุ่มกลับมาบอก กับน้องว่า “พี่ไปไม่ไหวแล้วละ ขอให้เจ้าไปบ้าง” หญิงสาวก็ตกลง นางออกเดินทางแต่เช้าเพื่อไปเกี่ยวข้าวของเพื่อนบ้านคนหนึ่ง แต่วันนี้มีพระราชามุกโตมาเกี่ยวข้าวด้วย พระราชามุกโตคนนี้ก็ต้องการให้สองเกลอแตกคอกันเช่นเดียวกัน

“นี่แม่นาง เจ้ารู้มั๊ยว่าพี่ของเจ้าตั้งแต่มาเกี่ยวข้าว เขาก็กินทาวว่าร้ายเจ้าทุกวันเลย เขาบอกว่าเจ้าทำให้เขาารู้สึกลำบากมากเมื่ออยู่ด้วยกัน เจ้าคู่ค้าเขายังไม่พอยังไม่ยับเยินเสียเวลาขาด ยามซักไปเขาก็ไม่ทอให้” พระราชามุกโตเริ่มยุยง จากคำยุยงทำให้นางรู้สึกเสียใจน้อยใจมาก และคิดว่าเรื่องดังกล่าวเป็นเรื่องจริง สามวันชายหนุ่มไม่รู้สึกรำคาญ แต่กับนางแล้วเพียงวันเดียวก็คล้อยตามคำยุยง เมื่อนางกลับมาที่บ้านในดอยเย็น ก็เริ่มทำท่าที่แข็งกระด้างใส่พี่ชาย ไม่พูดไม่จา ไม่สนใจ

รุ่งเช้าอีกวันหนึ่ง หญิงสาวมีท่าทีเปลี่ยนไป เริ่มคบกับกลุ่ม เพื่อนสาว เพื่อนชาย และเมื่อเกี่ยวข้าว นางได้จับคู่กับพระราชามุกโต พุดคุยหยอกล้อกันด้วยความสนุกสนาน โดยพี่ชายของนางไม่รู้เรื่องราวเลย ชายหนุ่มอยู่ที่บ้านสองคนกับอา อาก็เลยชวนเขาไปทำ แผ่นฟาก (ทำจากไม้ไผ่สับเป็นกิบเล็กๆ ไว้เก็บข้าวเปลือกเรียกว่า “พอพื่อ”) จนถึงเวลาทานอาหาร

“อาจะไปทำกับข้าวก่อนนะ” อาบอกกับหลานเสร็จก็เดินกลับไปทำกับข้าวที่กระท่อมท้ายไร่ เมื่อชายหนุ่มอยู่คนเดียว สับ ฟาก ไกล่จะเสร็จ เหลือครึ่งเดียวเท่านั้นความเหงาก็เกิดขึ้นในใจของชายหนุ่ม เขา

นึกถึงคำพูดของ แม่ว่า “เมื่อเจ้าเจ้าลำบากแม่จะมารับตัวเจ้าไป” ทันใดนั้นก็พลั้งมาถูกเข้า เลือดไหลไม่ยอมหยุด เขาเริ่มหน้ามือ และสลบไป

อาทื่รอว่า เมื่อไหร่หลานจะลงมากินข้าว เพราะเลยเวลาอาหารมานานแล้ว รออยู่พักใหญ่ๆ ก็เลยขึ้นไปตาม อาทื่รอใจเมื่อเห็นเลือดนองบนพื้น อาหรับแบกหลานขึ้นบนบ่า ขณะนำกลับไปที่บ้าน ชายหนุ่มขอให้ อาช่วยตัดไม้ทำเป็น “ปอทุ” แล้วเค็ดใบไม้มาทำเป็นกรวย หยดเลือดจนเต็ม เสร็จก็เดินทางต่อเมื่อข้ามก๊วฏ เขา ชายหนุ่มก็ทำอย่างนี้ไปเรื่อยๆ จนครบ เจ็ดก๊ว เจ็ดกรวย อาทื่รอนำตัวหลานมาไว้ที่ศาลาหมู่บ้าน (เรียกว่า “เบละ” เป็นจุดรวมทำกิจกรรมของชุมชน เช่นงานพิธี งานบุญ งานศพ

อีกด้านหนึ่งขณะที่กำลังเกี่ยวข้าว เสื้อของนางก็เปลี่ยนจากสีขาวเป็นสีแดงสะท้อน เจ็ดจ้าวแต่นางไม่สนใจ และไม่สังเกต ก็ลุยไปหัวเราะไปเหมือนเดิม จนเพื่อเริ่มทักหลายครั้งเข้านางก็เลยขำเลียงดู นางตกใจทั้งเดียววิ่งกลับบ้านทันที เมื่อกำลังจะข้ามก๊วคอยนางเห็น ปอทุ วางอยู่กับเลือดเต็มกรวย นางหยิบกรวยขึ้นมาดื่มเลือดจนหมด แล้วก็ขับบทเพลงโดยใช้ปอทุซึ่งมีทำนองเนื้อร้องที่ เศร้าสร้อย อาลัย ว่า

“เล เล พี่ชายเอ๋ย พี่ชายข้า” เสร็จก็กลับมาทำอย่างนี้ไปเรื่อยๆ จนครบเจ็ดก๊วคอย ร้องเพลง เจ็ดครั้ง ดื่มเลือดไปเจ็ดกรวย เมื่อพ้นจากคอย กำลังจะเข้าหมู่บ้าน นางมองลงมาแต่ไกลได้ยินเสียง ร้องไห้โศก เศร้าอาลัยแว่วมาแต่ไกล ทันใดนางก็ตกอยู่ในห้วงภวังค์ของโลกแห่งความตาย นางได้ยินเสียงครกตำข้าวดังมาจากโลกของความตาย เสียงบทเพลงกล่อมเด็กของพญายม อีเก้งขับร้องด้วยความเศร้า กระรอกคอยประสานเสียง เสียงบอกเล่าของความสำเร็จ เมื่อนางหลุดพ้นจากภวังค์นางรีบวิ่งไปที่ “เบละ” ขณะก้าวบันไดขึ้นอีกด้านหนึ่งก็ต้องถูกถีบกระเด็นตกลงมา ครั้งแล้ว ครั้งเล่า นางเปลี่ยนใจไปขึ้นบันไดอีกด้านหนึ่งก็ต้องถูกถีบกระเด็นตกลงมาจากแม่ของนาง อีกครั้งแล้วครั้งเล่า จนเป็นที่เวทนาสงสารแก่คนที่อยู่ในเหตุการณ์ยิ่งนัก

“ยังไฉนนางก็เป็นน้องพี่ผูกพันกันมานานให้เขาขึ้นไปดูเถอะ” เสียงขอร้องจากคนรอบข้าง ซึ่งก็ได้ผล พ่อแม่ของนางให้นางขึ้นมาดูหน้าพี่ชายเป็นครั้งสุดท้าย นางร้องไห้มากมายจนน้ำตาไหลเต็มขัน ไม่ทันไรแมวขาวตัวหนึ่งก็กระโดดเข้ามาทำให้ จันคว่านางก็เอาขันมารองน้ำตาอีกร้องไห้ จนเต็มขันน้ำ แมวก็กระโดดเข้ามาอีก จนขันใบสุดท้ายซึ่งไม่มีแมวมาทำให้คว่า พี่ชายของนางก็ฟื้นขึ้นมาพูดกับนางว่า

“หากเจ้ายังมีใจให้กับพี่ขอให้เจ้าจงไปถามไร่บริเวณหลุมฝังศพ ของพี่แล้วเจ้าจงเก็บเกี่ยววัชพืชขึ้นไปสามรอบ ลงมาอีกสามรอบพี่ก็จะกลับมาหาเจ้าเอง” พูดเสร็จพี่ชายก็จากไป

คืนแล้วคืนเล่า นางเฝ้ารอเวลาดูฟันไรข้าว เมื่อถึงเวลา นางก็ลงมือก่อนใครบริเวณหลุมฝังศพของคนที่นางรัก เสร็จแล้วนางก็รออยู่แต่ในบ้าน น้ำไม่อาบ ข้าวไม่กิน จนนางผอมซีด นางคอยแต่ถามแม่ถึงสภาพของไร่ตอนนี้เป็นอย่างไร ข้าวแตกยอดอ่อนแล้วหรือยัง ดอกผักกาดบานแล้วหรือยัง เพราะสิ่งที่นางรอ

¹ ปอทุ เป็นเครื่องดนตรีที่ทำมาจากไม้ไผ่ เมื่อเค็ดแล้วจะเกิดเสียงสามารถบังคับเสียงสูงต่ำได้

คอยก็คือ ช่วยเก็บเกี่ยววัชพืชให้ต้นข้าว แมื่ก่คอยบอกอยู่เสมอ เวลาผ่านไปถึงเวลาเก็บเกี่ยววัชพืช ตกเย็นนางอาบน้ำแต่งตัว ออกไปทำงานแต่เช้ามีค่นางเก็บหญ้าขึ้นไปสามรอบ ลงมาอีกสามรอบ นางเริ่มได้ยินเสียงลั่นไหวไปมา ของต้นข้าวมีเ้าคนแวบผ่านเข้ามา นางรีบคว้าไว้แต่แล้วก็ไม่ทันนางก็เริ่มไม่อีกครั้ง ก็ยังไม่สามารถคว้าไว้ได้ ครั้งที่สามเป็นครั้งสุดท้ายที่นางจะมีโอกาส ถ้าไม่ได้นางก็จะไม่ได้เจอพี่ชายอีกต่อไป ครั้งนี้นางระวังมากขึ้นกว่าเดิม นางตั้งสมาธิฟังเสียงไหวไปมาของต้นข้าว ใกล้เข้ามา ใกล้เข้ามา ครั้งนี้เป็นครั้งสุดท้ายและทำสำเร็จ

“ให้เจ้ากลับไปเอาไ่ดำมาหนึ่งตัว แล้วเอาเลือด แล้วมาล้างหน้าให้พี่สามครั้ง ไม่เช่นนั้นพี่ก็จะไม่ได้ฟื้นเป็นตัวแทน” ชายหนุ่มบอกแก่นาง แต่นางเกรงว่าเมื่อนางกลับไปเอาไ่ดำที่บ้าน พี่ชายจะหายไปอีก พุดยื่อไปมาอยู่นางก็เลยตัดสินใจวิ่งกลับไปเอาไ่ดำที่บ้านเพื่อทำตามที่เขาบอก เมื่อนางทำตามคำพูดของชายหนุ่ม พี่ชายของนางก็ฟื้นขึ้นมากเป็นปกติ

จากนั้นทั้งสองก็อาศัยอยู่ด้วยฉันท์ สามิ ภรรยา นางให้หมาดำของนางกลับไปเอาปีเ้าควายจากบ้าน หมาดำก็เป็นสุนัขแสนรู้และยังรู้สึกลินดี เมื่อนายฟื้นขึ้นมาจากความตาย จึงรีบกลับไปที่บ้าน มองขึ้นไปขบหัวเก็บของ แล้วก็เห่า ซึ่งน้ำกับอาไม่รู้ว่หมาดำจะเอาอะไรจึงโยนข้าวให้ กิน ก็ไม่กินจึงไปค้นของห้วก็เห็นปีเ้าควายที่หลานชอบเป้า เมื่อยังมีชีวิตอยู่ นางก็เลยหยิบให้หมาดำ มันวิ่งคาบมาให้นายเมื่อได้ปีเ้ามาแล้ว สองคนก็กลับเข้าหมู่บ้าน โดยบรรเลงเพลงปีเ้าตลอดทาง สองคนจึงอยู่กินด้วยกันอย่างมีความสุขตลอดมา

ประวัติส่วนบุคคลผู้ดำเนินงานชุมชนบ้านหนองเต่า

1. นายประภาส นุเกร (ปอติลี) อายุ 31 ปี
ที่อยู่ 35/3 ม.4 บ้านหนองเต่า มีภรรยาชื่อ นางเก๊ะเหลอะ นุเกร มีบุตร 2 คน ชาย 1 หญิง 1
2. นายสมหมาย ทอเทอะ (แป๊ะลือ) อายุ 45 ปี
ที่อยู่ 20 ม. 4 บ้านหนองเต่า มีภรรยาชื่อ นาง มีบุตร 2 คน หญิงทั้ง 2 คน
3. นายจอนิ โอโดเชา (พะตี่จอนิ)อายุ 61 ปี
ที่อยู่ 21 ม. 4 บ้านหนองเต่า มีภรรยาชื่อ นางริ่ม โอโดเชา มีบุตร 9 คน ชาย 5 หญิง 4
4. นายเนจัน เนะปอแต่ (จอเกอะ) อายุ 50 ปี
ที่อยู่ 25/1 ม. 4 บ้านหนองเต่า มีภรรยาชื่อ นางสุเฮ เนะปอแต่ มีบุตร 5 คน ชาย 4 หญิง 1
5. นางสุเฮ เนะปอแต่ (บะพิโหม) อายุ 45 ปี
ที่อยู่ 25/1 ม. 4 บ้านหนองเต่า มีสามีชื่อ นายเนจัน เนะปอแต่
6. นางจาลู ตะแอ๊ะซู (หน่ออู๋) อายุ 31 ปี
ที่อยู่ 75/1 ม. 4 บ้านหนองเต่า มีสามีชื่อ นายพะนิตยา สาวโพ มีบุตร 1 คน ชาย 1 หญิง 0
7. นางพิหน้า สิทธิไกรฤกษ์ (สุพอโหม) อายุ 47 ปี
ที่อยู่ 51/2 ม. 4 บ้านหนองเต่า มีสามีชื่อ นายคาชิ สิทธิไกรฤกษ์ มีบุตร 4 คน ชาย 2 หญิง 2
8. นางเก๊ะเหลอะ นุเกร (ติลีโหม)อายุ 47 ปี
ที่อยู่ 35/3 ม. 4 บ้านหนองเต่า มีสามีชื่อ นายประภาส นุเกร
9. นายโส่กอดี คาทุส่อดู (เพือกอดี) อายุ 63 ปี
ที่อยู่ ม. 4 บ้านหนองเต่า มีภรรยาชื่อ นาง มีบุตร 2 คน ชาย 1 หญิง 1
10. นางริ่ม โอโดเชา (สะพอโหม)อายุ 64 ปี
ที่อยู่ 21 ม. 4 บ้านหนองเต่า มีสามีชื่อ นายจอนิ โอโดเชา

11. นายเวนุ แต่ปอแปะ (ปออิพะ) อายุ 60 ปี
ที่อยู่ 49 ม.4 บ้านหนองเต่า มีภรรยาชื่อ มีบุตร 4 คน ชาย 2 หญิง 2
12. นายคำเสาร์ โพนิเมเอ (กะคิพื่อ) อายุ 88 ปี
ที่อยู่ 43 ม.4 บ้านหนองเต่า มีภรรยาชื่อ มีบุตร 8 คน ชาย 3 หญิง 5
13. นายตะหน่อแอ ต่าแอะปู้ (ปอแกแระ) อายุ 75 ปี
ที่อยู่ 43 ม.4 บ้านหนองเต่า ภรรยาเสียแล้ว มีบุตร 9 คน ชาย 3 หญิง 6
14. นางหน่อจำชิ สี่ลอยอุ่นแก้ว (หน่อลือโหม่) อายุ 80 ปี
ที่อยู่ 38 ม.4 บ้านหนองเต่า สามีชื่อ เจ๊ะเซอ สี่ลอยอุ่นแก้ว มีบุตร 8 คน ชาย 3 หญิง 5
15. นางหน่อสำเซอ คำหล้า (เก๊ะโพพี) อายุ 80 ปี
ที่อยู่ 42 ม.4 บ้านหนองเต่า สามีเสียแล้ว มีบุตร 4 คน ชาย 3 หญิง 1
16. นางหน่ออีแตะ โคคาชิ อายุ 89 ปี
ที่อยู่ 20 ม.4 บ้านหนองเต่า สามีเสียแล้ว มีบุตร 4 คน ชาย 2 หญิง 2
17. นางขมิ้อ พะมะสุคำ อายุ 71 ปี
ที่อยู่ 59 ม.4 บ้านหนองเต่า สามีเสียแล้ว มีบุตร 3 คน ชาย 2 หญิง 1
18. นายสุแฮ เส่มือแม่ อายุ 71 ปี
ที่อยู่ 18 ม.4 บ้านหนองเต่า ภรรยาชื่อนางหน่อเก๊ะ เส่มือแม่ มีบุตร 8 คน ชาย 5 หญิง 3
19. นางหน่อเส่ลู่ นุเก อายุ 80 ปี
ที่อยู่ 36 ม.4 บ้านหนองเต่า สามีเสียแล้ว มีบุตร 10 คน ชาย 8 หญิง 2
20. นายเจ๊ะเซอ สี่ลอยอุ่นแก้ว อายุ 88 ปี
ที่อยู่ 38 ม.4 บ้านหนองเต่า ภรรยาชื่อนางหน่อจำชิ สี่ลอยอุ่นแก้ว มีบุตร 8 คน ชาย 3 หญิง 5
21. นายเจ๊ะมื่อ ศิริจี อายุ 89 ปี
ที่อยู่ 34 ม.4 บ้านหนองเต่า ภรรยาเสียแล้ว มีบุตร 3 คน ชาย 3 หญิง 1

22. นางหน่อพละ ต่อกาปลู อายุ 74 ปี
ที่อยู่ 14 ม.4 บ้านหนองเต่า สามีเสียแล้ว มีบุตร 5 คน ชาย 3 หญิง 2
23. นางหน่อวะแฮ ตูเกล อายุ 74 ปี
ที่อยู่ 39 ม. 4 บ้านหนองเต่า มีบุตร 6 คน ชาย 2 หญิง 4
24. นางเคอชี พนาภัสระ อายุ 72 ปี
ที่อยู่ 35 ม. 4 บ้านหนองเต่า สามีชื่อ นายโกพอ พนาภัสระ มีบุตร 7 คน ชาย 7
25. นายเปอะมู มะซูแบะ อายุ 70 ปี
ที่อยู่ 29 ม. 4 บ้านหนองเต่า มีบุตร 9 คน ชาย 5 หญิง 4

รายละเอียดผู้ให้ข้อมูลจากกิจกรรมศึกษาชุมชน

<u>ผู้ให้สัมภาษณ์</u>	<u>อายุ</u>	<u>ประเด็นเนื้อหา</u>
1. คำเสาร์ โพนิเมอ	76	- สายตระกูลสำคัญ มีกี่ตระกูล อะไรบ้าง - อีโง่แต่ละสมัยมีใครบ้าง - แคลง (บ้างร้าง) มีที่ไหนบ้างมีการอพยพย้ายถิ่นอย่างไร - เหตุการณ์สำคัญที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง - ย้อนกลับมาดู ผู้สัมภาษณ์ (ทีมวิจัย) ว่าสายตระกูลของตนเองมีใครบ้าง
2. นายโง่กอดี	77	- สายตระกูลทางนายโง่กอดี และเส่ลอย - เหตุการณ์สงครามโลกครั้งที่ 2 และความทุกข์ยากของชาวบ้าน - การริเริ่มเบิกนา บริเวนนา พาบะ - การติดต่อค้าขายกันในอดีต / ยุคฟื้นฟู
3. นางเปอะแอ๊ะ อูโพอูโย	54	- สายตระกูล อูโพอูโย - สายตระกูล จตาลู - ตระกูลแซะโพ - วิถีชีวิตของคนในอดีต
4. นายตาหนอแอ ตะแอ้ปู	75	- สายตระกูลตะแอ้ปู - การทำมาหากินในอดีต - การย้ายถิ่นฐาน / การใช้เงินตรา / การถ่ายบัตรครั้งแรก - เหตุการณ์ช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 การเกิดโรคห่า โรคฝีดาษ โรคหิวหัดกโรค - การเดินทางติดต่อค้าขายกับทางแม่แจ่มโดยเฉพาะฝ้าย
5. นายจ๊ะเซอ สี่ลอยฮุ่นแก้ว	86	- แคลงที่เคยอยู่และใช้ประโยชน์ - การแต่งตั้งผู้ใหญ่บ้านคนแรก - สายตระกูลพ่อแม่พี่น้อง ของสี่ลอยฮุ่นแก้ว - สงครามโลกครั้งที่ 2 กับความทุกข์ยากของชาวบ้าน - วิถีชีวิตและการทำมาหากินในอดีต

6. นางอีแต๋ จ๋อวาลู	80	- สายตระกูลจ๋อวาลู และการตั้งถิ่นฐานในอดีต - เหตุการณ์สำคัญในอดีต - การทำมาหากิน และการติดต่อค้าขาย
7. นายกี๋มู เวโต๋เฮ	68	- การติดต่อค้าขาย - สภาพชีวิตในอดีต การทำมาหากิน - ความเปลี่ยนแปลงในช่วงหลัง
8. นางเป๊ะแก๊ะ จ๋อวาลู	90	- สายตระกูลสำคัญ - สภาพชีวิตในอดีต - การนับถือ งานบุญ ศิษย์ยานุศิษย์ ครูบาศรีวิชัย - ยุคฝิ่น และการค้าขายติดต่อกันในอดีต - การรับจ้างทำงานและสภาพอดอยาก หิวโหย - เหตุการณ์สำคัญ - แคลงที่เคยอยู่
9. นายจอนี โอโดเฮา	60	- เหตุการณ์สำคัญในอดีต - ช่วงเวลาและการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น - การเข้ามาของหน่วยงานรัฐส่วนต่าง ๆ - การให้สัมปทานไม้แก่คนอังกฤษและการทำไม้เถื่อนในช่วงหลัง
10. นายสุแฮ เส่มือแม่	78	- สภาพชีวิตและความเป็นอยู่ในอดีต - การทำมาหากิน - สายตระกูลต่าง ๆ
11. นางเก เส่มือแม่	76	- เรื่องเดียวกัน
12. นายเนจัน เนะปอแต๋	54	- สภาพชีวิตความเปลี่ยนแปลงในช่วงหลัง - ค่านิยมของเด็ก เยาวชน สมัยก่อนและปัจจุบัน - การเริ่มประกาศ และปราบปรามการปลูกฝิ่น

ประวัตินักวิจัย

1. นายศิวกร โอโตเซา เกิด 3 กรกฎาคม 2523
อยู่ บ้านเลขที่ 21 ม 4 ต.แม่วิน อ.แม่วาง จ.เชียงใหม่
มีพี่น้อง จำนวน 9 คน เป็นคนที่ 6
บิดาชื่อ นายจอนิ โอโตเซา
มารดาชื่อ นางริ้ม โอโตเซา อายุ 25 ปี
2. นางสาวสโรชา เอลู เกิด 2 มีนาคม 2526
อยู่ บ้านเลขที่ 121 ม 4 ต.แม่วิน อ.แม่วาง จ.เชียงใหม่
มีพี่น้อง จำนวน 5 คน เป็นคนที่ 2
บิดาชื่อนายปลา เอลู
มารดาชื่อ นางเกิดเล็กเว เอลู อายุ 22 ปี
3. นางสาวอโรชา ปอแต่ เกิด 24 กุมภาพันธ์ 2524
อายุ 24 ปี อยู่ บ้านเลขที่ 62 ม 4 ต.แม่วิน อ.แม่วาง จ.เชียงใหม่
มีพี่น้อง จำนวน 9 คน เป็นคนที่ 8
บิดาเสียแล้ว
มารดาชื่อนาง หน่อริกา พะชูแมะ
4. นายชัยเลิศ ดินู เกิด
อายุ 26 ปี อยู่ บ้านเลขที่ 9/1 ม 4 ต.แม่วิน อ.แม่วาง จ.เชียงใหม่
มีพี่น้อง จำนวน 4 คน เป็นคนที่ 1
บิดาชื่อนายปีพอ ดินู
มารดาชื่อนางดีแฮ ดินู
5. นายมนตรี แนะปอแต่ เกิด
อายุ 23 ปี อยู่ บ้านเลขที่ 25/1 ม 4 ต.แม่วิน อ.แม่วาง จ.เชียงใหม่
มีพี่น้อง จำนวน 5 คน เป็นคนที่ 1
บิดาชื่อนายแนจัน แนะปอแต่
มารดาชื่อนางสุแฮ แนะปอแต่